

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

MASTEROPPGAVE

Studieprogram:
Master i historie og historiedidaktikk

Vårsemesteret, 2022

Åpen

Forfatter: Annette Fonn

Annette Fonn
.....
(signatur forfatter)

Veileder: Jonas Fossli Gjersø

Tittel på masteroppgaven: Fra David til Goliat: En studie av representasjoner av Israel/Palestina konfliktene i norsk presse mellom 1948-2009

Engelsk tittel: From David to Goliath: A study of the representation of the Israel/Palestine conflicts in the Norwegian press between 1948-2009

Emneord:

Aftenposten
Arbeiderbladet (Dagsavisen)
Israel
Palestina
Offerrollediskursen
Diskursanalyse

Antall ord: 41 521
+ vedlegg/annet: 43 709

Stavanger, 17. mai 2022

Fra David til Goliat

En studie av representasjoner av Israel/Palestina konfliktene i
norsk presse mellom 1948-2009

Forord

Etter fire år på lærerstudiet valgte jeg etter ett år å vende tilbake for å fullføre en toårig master i historie og historiedidaktikk. Det har vært en lang reise, men jeg har blitt beriket med spennende kunnskap og fantastiske folk. Jeg har alltid elsket historiefaget og etter to år på masterstudiet er faget fortsatt like spennende. Det blir både trist og fantastisk å sette punktum for denne krevende, men utrolig spennende og lærerike reisen. Gjennom reisen har det vært både oppturer og nedturer, og det er flere folk som skal ha æren for at jeg har kommet i mål med denne oppgaven.

Først og fremst må jeg takke veilederen min Jonas Fossli Gjersø, uten han hadde ikke denne oppgaven funnet sted. Du har stilt gode spørsmål og ledet meg inn på en spennende vei innen historiefaget. Tusen takk for motivasjon, spennende innsikt og konstruktiv kritikk gjennom hele oppgaven.

Jeg vil også rette en takk til medstudentene mine Cecilie og Kristin for gode samtaler, oppmuntrende ord og motivasjon gjennom skriveprosessen. Til slutt må jeg også rette en takk til kollegaer, venner og ikke minst familien for støtte og motivasjon gjennom oppturer og nedturer underveis i arbeidet.

Annette Fonn
Sandnes 2022

Sammendrag

Da staten Israel ble opprettet i 1948 fikk Norge et nært forhold til Israel, og det ble vist støtte og sympati med landet. I de senere årene har det kommet frem mer kritiske synspunkter rundt Israel og handlingene deres. Denne masteroppgaven utforsker hvordan offerrollediskursen og legitimeringen av staten Israel utfordres og endres gjennom perioden 1948-2009 i de to avisene Aftenposten og Arbeiderbladet (fra 1997 Dagsavisen). Foucaults diskursanalyse blir brukt for å analysere utvalgte tekster fra de to avisene gjennom ulike konflikter i Midtøsten. Problemstillingen som denne oppgaven skal forsøke å besvare er «*Hvordan har Israel/Palestina konfliktene blitt representert i de to avisene Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?*»

Studien tar for seg utvalgte avisartikler i Arbeiderbladet (Dagsavisen) og Aftenposten, fra syv konflikter i Midtøsten samt Oslo-avtalen i perioden 1948-2009. Frem til 1967 viser analyser av diskursen i avisene en tydelig støtte og sympati til Israel. Etter Seksdagerskrigen begynner det å komme noen Israel-kritiske tekster i avisene, likevel er det ikke før i 1988 det kommer et større brudd i diskursen. Tekstene i avisene går fra å sette Israel i en offerrolle og tydelig vise sympati med landet, til å beskylte Israel for å drive apartheid og sammenligner handlingene deres med nazistene. Israel går fra å ha rollen som David, til å bli presentert som Goliat i Midtøsten.

Abstract

When the state of Israel was established in 1948, Norway developed a close relationship with Israel, and support and sympathy were shown with the country. In recent years, more critical views have emerged about Israel and their actions. This master's thesis explores how the victimhood discourse and the legitimation of the state of Israel are challenged and changed during the period 1948-2009 in the two newspapers Aftenposten and Arbeiderbladet (from 1997 Dagsavisen). Foucault's discourse analysis is used to analyze selected texts from the two newspapers through various conflicts in the Middle East. The problem that this thesis will try to answer is: "How have the Israel/Palestine conflicts been represented in the two newspapers Aftenposten and Arbeiderbladet (Dagsavisenn) between 1948-2009?"

The study deals with selected newspaper articles in Arbeiderbladet (Dagsavisen) and Aftenposten, from seven conflicts in the Middle East and the Oslo peace process in the period 1948-2009. Until 1967, analyzes of the discourse in the newspapers show a clear support and sympathy for Israel. After the Six-Day War, some Israeli-critical texts begin to appear in the newspapers, yet it was not until 1988 that there was a clearer break in the discourse. Texts in the newspapers changes from placing Israel as a victim and clearly showing sympathy with the country, to accusing Israel of pursuing apartheid and comparing their actions with the Nazis. Israel goes from having the role of David, to being presented as Goliath in the Middle East.

Innholdsfortegnelse

Forord	iii
Sammendrag	iv
Abstract	v
Kapittel 1: Innledning	1
<i>Sionismens utvikling</i>	2
<i>Norge og Israel</i>	4
<i>Problemstilling</i>	7
<i>Metode</i>	8
<i>Historiografi</i>	11
<i>Teori</i>	16
Legitimering av staten Israel	16
Offerrollediskursen	18
<i>Oppsummering</i>	21
Kapittel 2: Et land født i krig	23
<i>Opprettelsen av staten Israel</i>	23
«Dagens ekko»	26
«Israel»	29
«FN, Norge og Israel»	31
<i>Oppsummering</i>	33
Kapittel 3: Er Israel en angriper stat?	35
<i>Suezkrisen 1956</i>	35
«Skjærmyssel eller krig?»	38
«Er Israel en angriper stat?»	40
<i>Seksdagerskrigen 1967</i>	43
«Krigen mot Israel må forhindres»	47
«Et vilkår for fred»	49
<i>Arbeiderbladet etter seksdagerskrigen</i>	51
<i>Aftenposten etter seksdagerskrigen</i>	53
<i>Oppsummering</i>	54
Kapittel 4: Yom Kippur krigen	56
<i>Yom Kippur krigen (1973)</i>	56
«Det arabiske resonnement»	59
«Med ryggen mot havet»	61
«På post i Midtøsten»	63
<i>Oppsummering</i>	64
Kapittel 5: En apartheid stat?	66
<i>Den første intifada</i>	66
«En israelsk tragedie»	70
«Fra Gaza til Soweto»	72
<i>Osloavtalen, 1993</i>	76
«1993 – slutten på hundre års ensomhet?»	80

«Veien frem i Midtøsten»	81
«Palestina – et spesielt tilfelle»	82
«Vil PLO-avtalen lykkes?»	83
<i>Oppsummering</i>	85
Kapittel 6: The neighborhood bully	87
<i>Den andre intifada</i>	87
«Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?»	90
«Den lille drittsekken»	92
«Karakteristikk av Israel i dag og i morgen?» og «Uvilje mot fakta»	94
<i>Gaza krigen 2008/2009 (“Operation Cast Lead”)</i>	96
«Israels farlige overreaksjon»	99
«Israel – Hamas»	101
«Befri dem fra Hamas»	104
«Krigsforbrytelser i Gaza?»	105
<i>Oppsummering</i>	107
Kapittel 7: Avslutning	109
<i>Hvordan representeres legitimeringen av staten Israel i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?</i>	109
<i>Hvordan representeres offerrollediskursen mot Israel seg i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?</i>	110
<i>Veien videre</i>	112
Litteraturliste	113
<i>Primærkilder</i>	113
<i>Sekundærkilder</i>	116

Kapittel 1: Innledning

«Jaget av en apokalyptisk forbannelse har de flakket hvileløst fra sted til sted, fra land til land, hånet og foraktet, mishandlet og forfulgt, utstøtt av menneskeheten, uten hjem, uten fristed, uten fedreland.»¹

«De har kjempet for sin eksistens, sin sikkerhet, for selve sin rett til å leve.»²

Gjennom disse to sitatene får vi et lite innblikk i hva som blir skrevet om Israel i to norske aviser i de første 20 leveårene til staten Israel. Sitatene viser at avisene støtter Israel, og viser til deres kamp for å få et fedreland, og hvordan de må kjempe for dets eksistens. Gjennom de neste årene blir disse holdningene utfordret, og vi ser en endring i diskursen mot Israel som kommer frem gjennom avisene. Dette ser vi tydelig i de to neste sitatene.

«Det er langt fra Gaza til Soweto, men metodene er de samme, undertrykkerne har mangt til felles»³

«De forfulgte blir forfølgere, de plagede blir plagere, de undertrykte blir undertrykkere og israelerne ser ut til å ha adoptert alle nazistenes verste handlemåter.»⁴

De to siste sitatene finner vi i 1988 og 2002, vi ser her hvordan Israel møter sterk kritikk for sin politikk, og holdningene fra avisene viser en sterk kontrast sammenlignet med de to første sitatene. Israel går fra rollen som David til å bli Goliat,⁵ jeg ønsker å undersøke den norske diskursen som kommer frem i avisene og se hvordan Israel forvandles fra David til Goliat. For å kunne gjøre dette må vi først dykke dypere ned i sionismen og Norges forhold med Israel, før jeg presenterer problemstillingen min.

---

¹ *Aftenposten*, «Dagens ekko», (5. mai 1948), 4.

² *Arbeiderbladet*, «Israel og Arbeiderbladet», (16. juni 1967), 10.

³ *Arbeiderbladet*, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

⁴ *Dagsavisen*, «Den lille drittsekken», (17. januar 2002), 44.

⁵ Hilde Henriksen Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 427.

Sionismens utvikling

Påvirket av nasjonalismen som feiet over Europa på 1880-tallet fikk noen jøder for seg at de religiøse og påståtte rasebåndene mellom jøder utgjorde en jødisk «nasjonalitet» og skaffet også den såkalte «jødiske nasjonen» nasjonale rettigheter, inkludert retten til å opprette en egen jødisk stat.⁶ Det ble hevdet at jødene hadde den samme retten som andre Europeiske land til å drive med kolonialisme, men i deres tilfelle ville kolonialiseringen føre til en opprettelse av en stat, og ikke en utpost til en annen stat. For sionismen ville altså kolonisering være instrumentet for nasjonsbygging, ikke biproduktet av en allerede oppfylt nasjonalisme.⁷ Sionistenes kolonisering hadde hatt en beskjeden suksess frem til første verdenskrig, men krigen skapte bedre forutsetninger for den sionistiske koloniseringen av Palestina. Krigen la til rette for en allianse, konkludert i 1917, mellom britisk imperialisme og sionistisk kolonialisme, som i løpet av de neste 30 årene åpnet portene for sionistiske kolonisatorer. Den forenklet etableringen av et sionistisk nybygger-samfunn og banet vei for fraflytting og utvisning av det arabiske folket i Palestina og opprettelsen av den sionistiske nybyggerstaten i 1948.⁸

Moderne sionisme var en sekulær bevegelse, med en politisk orientering mot Palestina, som oppstod sent på 1800-tallet i Europa. Den hadde røtter i jødernes utenforskap, i intensiveringen av antisemittismen i Europa og i den parallelle oppgangen av nasjonalisme. Hvis nasjonalisme utgjorde et problem for jødene ved å identifisere dem som en fremmed og uønsket minoritet, foreslo det også en løsning: selvbestemmelse for jødene i deres egen stat hvor de ville utgjøre flertallet. Sionisme skapte også trangen til å skape ikke bare en ny jødisk stat i Palestina, men også et nytt samfunn, basert på de universelle verdiene frihet, demokrati og sosial rettferdighet. Den politiske sionismens far og visjonæren bak den jødiske staten var Theodor Herzl.⁹ Det er ingen tvil om at offergjøringen av jødene hadde en sentral rolle i Herzl sine ideer og i det som blir kalt politisk sionisme. Sionisme skulle løse jødernes problem i Europa ved å opprette en egen jødisk stat.¹⁰

Disse problemene var offergjøringen av jøder, som utgjorde pogromer, forfølgelse, fattigdom og den sosioøkonomiske statusen til jødene, i tillegg til pauperisme og mangelen på nasjonal

---

⁶ Sayegh, "Zionist Colonialism in Palestine (1965)", 2012, 207.

⁷ Ibid: 207.

⁸ Ibid: 211–12.

⁹ Avi Shlaim, *The Iron Wall: Israel and the Arab World*. (W.W. Norton, 2000), 2.

¹⁰ Moshe Berent, «*Zionism and Victimization: From Rejection to Acceptance*», 2019, 16.

identitet. Innen politisk sionisme var sionisme rettet mot de jødene som ble forfulgt, og gjaldt ikke for de som ikke ble forfulgt, og løsningen på offergjøringen var en egen jødisk stat. Dette problemet gjaldt hovedsakelig for jøder i Øst-Europa, og ikke i like stor grad for jødene i Vest-Europa.¹¹ Bevegelser for nasjonal selvbestemmelse oppløses vanligvis etter uavhengighet for å lage plass til den nye staten. I den grad sionismen var en bevegelse for nasjonal selvbestemmelse, skjedde ikke dette. Formelt fortsatte den sionistiske institusjonen sin eksistens etter uavhengighet, og den såkalte «sionistiske ideologien» blir fortsatt sett på som en nasjonal etos i Israel. Rettferdiggjørelsen av eksistensen til sionismen etter uavhengighet hadde vært at offergjøring fortsatt eksisterte og at jødenes problem ikke hadde blitt løst.¹² En ny sivil religion markerte et skifte: offergjøring hadde forvandlet seg til et konstant uforanderlig element av sekularitetens karakter. Dermed, i motsetning til det før uavhengighet sionistiske etos, som projiserte at opprettelsen av en «jødisk stat» ville få en slutt på abnormiteten av jødenes offergjøring av jøder, så etter-uavhengighet sionistisk ideologi på dette som evig.¹³

Som en del av denne «nye sivile religionen» som hadde dukket opp, kom også «Den nye sionistiske myten» som identifiserte jødenes problem med eksistensen av jøder i diasporaen, og vurderte flytting til Israel for alle jøder, som det øverste målet til den sionistiske staten.¹⁴ Den nye sionistiske myten ble karakterisert av sine religiøse overtoner. Disse inkluderte identiteten mellom den sionistiske totale samlingen av eksilerte og den bibelske, men også et skifte fra å legge vekt på offergjøringen på den ene siden, og skapelsen av det perfekte samfunnet på den andre. Kanskje den viktigste endringen etter uavhengighet var forestillingen om at offergjøringen også inkluderte, kanskje hovedsakelig, Israel selv. I politisk sionisme hadde den jødiske staten blitt identifisert som en løsning på jødenes problem og offergjøringen, og nå, når statsskap var oppnådd, hadde staten dukket opp som en etterfølger av jødenes problem og gjenstanden for offergjøringen. Merkelig nok ser det ut som at denne nye sivile religionen påførte forestillingen om offergjøring mer til staten Israel enn til jødene generelt.¹⁵

På 50-tallet vokste det frem noe som ble kalt «forsvarskultur» av Israel. Denne oppstod med Ben Gurion og hadde to viktige premisser: Den første forestillingen om Israel er engasjert i en konstant «krig i dvale» som når som helst kan bryte ut i en åpen fiendtlighet. Den andre var at

---

¹¹ Berent, «Zionism and Victimization», 2019, 16–17.

¹² Ibid: 28.

¹³ Ibid: 29.

¹⁴ Ibid: 29.

¹⁵ Ibid: 31.

hensikten til fiendene var utslettelsen av Israel. På en måte fortsatte dette verdensbildet den tradisjonelle oppfatningen av offergjøringen: Slik jødene hadde levd fra en pogrom til den neste, ville israelerne leve fra en krig til den neste. Men, det var en viktig forskjell: I det tradisjonelle konseptet var det ikke noe «siste pogrom», men i den moderne israelske oppfatningen var «det siste pogrom» immanent i hver krig, det var i tilfelle Israel ville tape. Det er et berømt israelsk ordtak tilskrevet mange ledere: «Den siste krigen, vil være krigen Israel taper». Metaforer til Holocaust ble konstant brukt: I tilfelle et nederlag, ville skjebnen til israelerne være den samme som skjebnen til jødene under Holocaust.¹⁶ Selv om det kan bli sett på som at Israel kjemper mot offergjørerne, kjemper det egentlig ikke mot offergjøringen. Sistnevnte har blitt innlemmet i det israelske verdensbildet og identiteten i den grad at det er blitt uunnværlig. Likevel er det fortsatt tvilsomt om Israel kunne bekjempe sine offergjørere uten å kjempe mot offergjøringen.¹⁷

Norge og Israel

Arbeiderpartiregjeringen hadde tidligere hatt fokus på andre løsninger enn å opprette en egen jødisk stat. De hadde ønsket å opprette jødiske kolonier i land som Afrika og Sør-Amerika. De så på dette som en bedre løsning enn å opprette en egen jødisk stat i et turbulent Midtøsten. Men i løpet av 1948 skulle stemningen snu, og i 1949 jobbet Norge for å få anerkjent en ny jødisk stat, og at den skulle få bli medlem av FN.¹⁸ Det som blir betegnet som en medvirkende årsak til denne store endringen var at det i 1949 styrtet et fly i Hurum, flyet hadde med seg 27 jødiske barn, kun én jødisk gutt overlevde. Denne ulykken skulle bli starten på et nært bånd mellom israelsk og norsk arbeiderbevegelse.¹⁹

I 1950-årene ble det et sterkt Israel engasjement i arbeiderpartiet i Norge, denne flyulykken var én viktig forklaring på dette. Haakon Lie, arbeiderpartiets partisekretær startet en stor innsamlingsaksjon for å minnes de døde jødiske barna. Dette engasjerte hele Norges arbeiderbevegelse, og for pengene ble det i Israel bygget en norsk landsby.²⁰ Waage trekker også frem bibelhistorien fra skolen som en annen årsak til at Norge hadde et positivt forhold til

---

¹⁶ Berent, «Zionism and Victimization», 2019, 31.

¹⁷ Ibid: 34.

¹⁸ Hilde Henriksen Waage, *Norge - Israels beste venn* (Universitetsforlaget, 1996), 9.

¹⁹ Ibid: 369.

²⁰ Waage, *Norge - Israels beste venn* (Universitetsforlaget, 1996), 369.

Israel. Dette gamle kjente skapte grunnlaget for en positiv holdning til det moderne og nye Israel, dette gjaldt ikke bare de som regnet seg som kristne i snever forstand, men mange flere i det norske samfunnet. Et siste element som blir trukket frem er at etter hvert blandes skyldfølelse for jødeutryddelsen seg med det bibelske fundament.²¹

Flyktningproblemet som oppstod rundt opprettelsen av staten Israel mellom 1947-1949 ble tatt opp i FN. Ap-politikere kritiserte behandlingen av de 600 000 flyktningene fra både Israel og de arabiske landene. Til og med Israels nære venner tok opp denne debatten, de mente imidlertid at det var arabernes egen feil at palestinerne hadde flyktet, og at dette ikke kunne skyldes på Israelerne. De mente også at araberlandene brukte det palestinske flyktningproblemet for å holde på hatet mot en jødisk stat. Utenriksdepartementet i Norge derimot, la ansvaret på israelerne, men utover 1950-årene ble det lite fokus på flyktningproblemet.²² Waage viser også til at det kom lite kritikk mot Israel fra Norge under Suezkrisen i 1956, til og med de som hadde kritisert Storbritannia og Frankrike kom ikke med noe kritikk rettet mot Israel. Den israelske krigen ble i politiske miljøer forstått, og det fantes flere unnskyldninger for Israels handlinger, og hovedpunktet var at Israel som stat bare prøvde å overleve.²³

Johansen skriver i sin tekst som tar for seg den norske pressens holdninger til den israelske staten mellom 1945 – 1967 at sympatien for staten Israel og jødene oppstod i skyggen av Holocaust. I de første årene etter krigen kom ikke denne holdningen tydelig frem i den norske pressen og opinionen, da var det mindre aviser som Dagen og Friheten som belyste pro-sionistiske holdninger, dette gjaldt også utover 50-tallet. Det skjedde etter hvert en endring og under seksdagerskrigen i 1967 sto en nesten samlet norsk presse på israelsk side.²⁴ Det kunne på kort sikt se ut som at Israels seier førte til en mer israelvennlig opinion i Norge. Slik var det ikke, opinionen ble etter seksdagerskrigen mer nyansert og skeptisk, Utenriksdepartementet sto ikke lenger alene i den kritiske holdningen mot Israel. På lengre sikt ser det ut som at Seksdagerskrigen har bidratt til en forestilling om at Israel er en uforsonlig okkupasjonsmakt. Seksdagerskrigen bidro til et delvis endret syn på palestinerne fra politikere og utenriksdepartementet.²⁵

---

²¹ Waage, *Norge - Israels beste venn* (Universitetsforlaget, 1996), 388.

²² Ibid: 370.

²³ Ibid: 387.

²⁴ Karl Egil Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde' – haldninga til jødane og staten Israel i norsk presse 1945–1967», 2006, 55.

²⁵ NOU (2000: 6), Lillehammer-saken - Omstendigheter rundt drapet på Ahmed Bouchikhi den 21. juli 1973 og sakens senere håndtering av norske myndigheter., 26.

I 1970 gav Norge uttrykk for et annet syn på palestinerne enn at de bare var et arabisk flyktningproblem, men flertallet støttet fremdeles Israel. F.eks. ble organisasjonen Israels venner opprettet i 1974 etter Yom Kippur krigen året før, men det vises til at den pro-israelske støtten på 70- og 80-tallet ikke lenger var like entydig.²⁶ Johansen skriver også at det utover 70-tallet var en økning i større grupper som rettet kritikk mot Israel, til og med i Arbeiderpartiet. Likevel trekker Johansen frem at Israels venner hadde et flertall av medlemmer fra stortingsrepresentantene frem til 1981. I riksavisene holdt også vennskapet med Israels seg gjennom hele 1970-tallet, men det var enn større vilje enn tidligere til å gi et nyansert og balansert bilde av partene enn tidligere, ikke minst i Arbeiderbladet.²⁷

I folkeopinionen var utviklingen litt tregere, i 1973, etter Yom Kippur krigen var det et overveldende flertall som sympatiserte med Israel. Ikke i noe annet vestlig land hadde sympatien for Israel vært høyere enn i Norge på denne tiden.²⁸ I 1978 deltok Norge med militære styrker i FNs UNIFIL styrke, noe som forsterket holdningsendringen mot Israel. Flere norske soldater kom hjem og hadde et negativt inntrykk av israelerne og deres støttespillere.²⁹ I 1973 viser en meningsmåling i Norge at 71% mener Norge burde holde seg nøytral i konflikten, 16% mener Norge burde støtte en av partene. Av disse mener 78% at Norge bør støtte Israel og 19% araberstatene. Vi ser her at et stort antall nordmenn ønsker å holde Norge nøytral i konflikten, av de som ønsker å støtte en av partene, er det et klart flertall som ønsker å støtte Israel.³⁰ I 1978 er en ny meningsmåling tatt, da er spørsmålet om sympatien for Israel og araberlandene er blitt større eller mindre. 44% har fått mindre sympati med Israel, 27% har fått mer. For araberlandene har 45% fått mindre sympati og 24% har fått mer.³¹ Vi ser her at sympatien for begge parter har sunket betraktelig.

Arbeiderpartiets holdning ble også endret, og fra omkring 1980-tallet fikk de gjennom en større revurdering av forholdet med PLO, og krav om selvbestemmelse for palestinere. Da Knut

---

²⁶ NOU (2000: 6), Lillehammer-saken - Omstendigheter rundt drapet på Ahmed Bouchikhi den 21. juli 1973 og sakens senere håndtering av norske myndigheter., 27.

²⁷ Karl Egil Johansen, «*Jødefolket inntar en særstilling*»: norske haldningar til jødane og staten Israel (Portal, 2008), 136.

²⁸ Ibid: 136.

²⁹ NOU 2000: 6, Lillehammer-saken - Omstendigheter rundt drapet på Ahmed Bouchikhi den 21. juli 1973 og sakens senere håndtering av norske myndigheter., 27.

³⁰ Bjørn Alstad, *Norske meninger : 1946-1993 : 1 : Norge og verden* (Sigma, 1993), 76.

³¹ Johansen, «*Jødefolket inntar en særstilling*» (Portal, 2008), 77.

Frydenlund (AP) ble utenriksminister igjen i 1986 jobbet han for en PLO-vennlig politikk. Dette ble et vendepunkt i den offisielle norske linjen. De neste årene fikk Norge et mer likevektig forhold til israelerne og palestinerne, men forholdet til Israel ble også mer komplisert.³² Johansen trekker frem at det under den første intifadaen fra 1987 og ut i 90-årene kom et tydeligere skifte, hvor Israels rolle i konflikten gikk fra å være offer til å bli skurk. Høydepunktet kom under den andre intifadaen høsten 2000, og spesielt frem til våren 2002, etter dette roet det seg noe, frem til Libanonkrigen i 2006.³³ Johansen viser også til at vennskapet den norske pressen tidligere hadde med Israel tydelig er snudd om, ikke bare er avisene blitt mer kritiske, det har også vokst frem en holdning som er mer fiendtlig til staten Israel.³⁴ Under Gazakrigen i 2008/2009 kommer det i VG frem en politisk fordømmelse mot hendelsene. Israels våpenbruk får kritikk av Jonas Gahr Støre, daværende utenriksminister, samtidig kommer det også frem sterk fordømmelse av Hamas. I artikkelen kommer det frem at både Hamas og Israel står med et ansvar i konflikten.³⁵ I Aftenposten vises det også til at regjeringen tar avstand fra Israels angrep i Gaza, men også legger vekt på at Hamas har et ansvar for å stanse krigshandlingene. Det vises også til at den norske opinionen viser bred støtte til denne holdning.³⁶

Problemstilling

Gjennom min oppgave ønsker jeg å ha fokus på hvordan offerrollediskursen og sympati mot Israel kommer frem i norsk presse. Jeg ønsker også å utforske hvordan dette utvikler seg i Norge, og hvordan dette kommer frem i den norske pressen, uten at det er et spesifikt politisk bakteppe som er fokus. Jeg kommer til å bruke to aviser for å betrakte utviklingen av offerrollediskursen og se hvordan denne endres i Aftenposten og Arbeiderbladet (fra 1997 Dagsavisen) mellom 1948-2009.

Det finnes flere interessante aviser å undersøke med tanke på denne konflikten, jeg har bl.a. lest gjennom avisene Dagen og Klassekampen, og her kommer det tydelig frem at disse to avisene viser sterk støtte til én av sidene i konflikten. I min oppgave ønsker jeg å ta for meg støtten som

---

³² NOU 2000: 6, Lillehammer-saken - Omstendigheter rundt drapet på Ahmed Bouchikhi den 21. juli 1973 og sakens senere håndtering av norske myndigheter., 27.

³³ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 174.

³⁴ Ibid: 174.

³⁵ VG, «Sterke norske fordømmelser av krigshandlingene». (28. desember 2008)

³⁶ Aftenposten, «Utspillpolitikk», 2. (30. desember 2008)

blir vist av ulike innskrivere i avisene gjennom ulike konflikter mellom Israel og Palestina, og undersøke når denne endringen blant befolkningens sympati viser seg, og hvordan den endres og utfordres. For å få et tydeligere bilde på denne endringen har jeg valgt å ta for meg Arbeiderbladet (Dagsavisen) og Aftenposten, som selv om de er partiske i sine redaksjonelle linjer, ikke viser det like sterkt som Dagen og Klassekampen. Avisene har et større opplag som gjør innholdet mer representativt, samt at det i disse avisene får komme frem flere ulike meninger, og man kan se hvordan en diskurs i samfunnet blir utfordret og gradvis endres.

Min problemstilling blir dermed:

Hvordan har Israel/Palestina konfliktene blitt representert i de to avisene Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?

For å avgrense problemstillingen velger jeg å dele den inn i to spørsmål:

- Hvordan representeres legitimeringen av staten Israel i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?
- Hvordan representeres offerrollediskursen mot Israel i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?

Metode

I denne oppgaven skal jeg analysere utvalgte avisartikler fra Aftenposten og Arbeiderbladet, og se hvordan offerrollediskursen og legitimering av Israel kommer frem gjennom tekstene og utvikler seg over tid. Jeg kommer derfor til å bruke en kvalitativ datainnsamlingsmetode, kvalitative data er ofte ressurskrevende, det er ofte mange nyanser og ofte er det nødvendig å begrense datatilfanget.³⁷ For å begrense datamaterialet valgte jeg først å begrense meg til to aviser, likevel vil fortsatt datamaterialet være svært omfattende. Det ville ikke vært mulig å lese gjennom alle avisutgavene mellom 1948-2009, derfor har jeg i tillegg begrenset datasøkene til å være innenfor perioden da den aktuelle konflikten fant sted, og har som regel ikke undersøkt avisene lenger enn én måned før og etter konflikten. Jeg har også hovedsakelig brukt søkeordene «Israel» og «Palestina» for å finne relevante artikler. Videre har jeg skimlest

---

³⁷ May Britt Postholm og Dag Ingvar Jacobsen, *Læreren med forskerblick: Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter* (Cappelen Damm, 2017), 42–43.

gjennom de artiklene som har dukket opp, og valgt ut de som har vært mest relevante for min oppgave.

I min oppgave kommer jeg til å bruke Foucaults diskursanalyse som er gjengitt i Iver B. Neumanns bok «Innføring i diskursanalyse».³⁸ I innledningen til boken sin skriver Neumann at han har tatt utgangspunkt i Michel Foucault sin bok «The Archaeology of Knowledge»³⁹ som metodelitteratur. Foucault kaller utgangspunktet sitt arkivet, dette består av et sett praksiser, måter vi kan gjøre eller si ting på, på gode eller dårlige måter, som gjør at man kan si forskjellige ting og bli tatt alvorlig. Det er dette Foucault kaller diskurs. For å analysere diskurser bruker Foucault det han kaller arkeologi som metode.⁴⁰ Å undersøke hvordan en rekke handlingsbetingelser eksisterer for det gjorte og det talte, hvordan en gitt uttalelse setter i gang eller aktiverer en rekke sosiale praksiser og hvordan dette utsagnet avkrefter eller bekrefter praksisene er hensikten med en diskursanalyse. Foucault er klar på hva som angår handlingsbetingelsene: de bestemmes av «arkivet». Dokumentene selv er ikke arkivet, men formene og grensene for bevaring, for det utsigelige, for minner, for tilegnelsen og for reaktivering.⁴¹

Ifølge Neumann er det første skrittet man må ta før man starter en diskursanalyse å avgrense det som skal studeres.⁴² Jeg ønsker i min oppgave å undersøke hvordan Israel blir fremstilt i norske presse mellom 1948-2009. Jeg har valgt å begrense meg til to aviser, Arbeiderbladet og Aftenposten. Å gjøre en diskursanalyse over så lang tid gjør at oppgavens analyse vil bli mer grovmasket, samtidig gir dette meg muligheten til å analysere hvordan Norges holdning mot Israel endres gradvis over tid, og gjennom flere konflikter.⁴³ Jeg velger å begrense meg til to aviser for å kunne gå dypere inn i innholdet i disse to avisene, deres store sirkulasjon posisjonerer dem som uttrykk for opinionen, dette er også to aviser som modererer sine standpunkt i større grad enn f.eks. Dagen og Klassekampen. Avisene gir rom for en diskusjon om konflikten i Midtøsten, og viser på denne måten flere stemmer i samfunnet som enten er for eller imot Israels politikk og handlinger. På denne måten får vi et representativt bilde av hvordan diskurser kommer til uttrykk i samfunnet, og at disse gjennom ulike tider blir utfordret og

---

³⁸ Iver B. Neumann, *Innføring i diskursanalyse - Mening, materialitet og makt* (Fagbokforlaget, 2021).

³⁹ Michel Foucault, *The archaeology of knowledge and the discourse on language* (Pantheon books, 1972).

⁴⁰ Neumann, *Innføring i diskursanalyse*, (Fagbokforlaget, 2021), 18.

⁴¹ Ibid: 78.

⁴² Ibid: 53–54.

⁴³ Ibid: 53–54.

endres. Det er dette jeg ønsker å analysere i min oppgave. Å bare analysere hvordan forholdet mellom Israel og Norge utvikles over så lang tid vil være for omfattende for denne oppgaven. Jeg har derfor valgt å også begrense meg til å analysere hvordan offerrollediskursen kommer frem og endres i de to norske avisene, og hvordan legitimeringen av staten Israel endres gjennom denne perioden, ved å se på disse to punktene kommer jeg også til å utforske hvordan diskursen i samfunnet blir utfordret og endres over tid.

Det andre skrittet Neumann trekker frem er «Diskursens representasjoner». Han trekker frem at diskursanalyse bygger på en aksept av at det mellom representasjoner er usikkerhet og konflikt. Diskursanalyse fungerer godt for å utforske situasjoner hvor kulturelt hegemoni eksisterer, dvs. situasjoner hvor en maktkonstellasjon opprettholdes med hjelp fra kulturelle maktmidler som bare i beskjeden grad utfordres. Neumann nevner han likevel mener det vil være umulig å lukke helt diskursen meningsmessig, årsaken er at meninger er i relasjoner mellom fenomen, og det må alltid være fluks i relasjoner. Samtidig vil det være vanskelig å ha en helt åpen diskurs over lengre tid. Hvis ingen representasjoner, to eller flere, er dominerende, kan man si at feltet er åpent. Oppgaven metodisk er å finne disse forskjellige representasjonene.⁴⁴ I min analyse kommer jeg til å lete etter når den norske diskursen rettet mot Israel blir mer eller mindre utfordret gjennom ulike tider, og hvordan ulike representasjoner kommer frem, og utfordrer diskurser som allerede finnes i samfunnet, og hvordan diskursen endres over tid. Dette kommer jeg til å gjøre ved å analysere hvordan ulike artikler i de to avisene legitimerer staten Israel, hvordan offerrollediskursen kommer frem, og om noen motsetter seg disse holdningene og meningene.

Det tredje punktet til Neumann er «Diskursens lagdeling», her trekker han frem at vi må spørre om trekkene ved en representasjon bestandig er like. Hvis det er noen trekk som forener, mens andre differensierer, vil det være rimelig å tenke at det vil være vanskeligere å forandre de trekkene som forener.⁴⁵ Noen representasjoner i en diskurs er tregere å endre enn andre; det kan være; gjenstander som kan være «gode å tenke», som kroppsdeler (hjerte), slektskapsrelasjoner (søsken) eller materielle gjenstanders representasjoner.⁴⁶ Det som vil være interessant å undersøke i min oppgave er hvordan synet på palestinerne og arabere utvikler seg over flere år,

---

⁴⁴ Neumann, *Innføring i diskursanalyse* (Fagbokforlaget, 2021), 57–58.

⁴⁵ *Ibid*: 59.

⁴⁶ *Ibid*: 61.

hvordan de omtales og hvordan dette påvirker legitimeringen og offerrollediskursen av Israel.⁴⁷ Det vil også være interessant å vurdere hvordan Holocaust og den tidlige nære relasjonen Norge får med Israel vil påvirke meninger og tanker som kommer frem i avisene opp gjennom årene.

Neumann viser til at Foucault mente man burde «lese alt» for å dekke de fleste representasjoner i en diskurs, men trekker også frem at dette ikke vil være mulig i praksis.⁴⁸ På grunn av oppgavens omfang har jeg valgt å begrense meg til kun to aviser, og til tekster som er publisert innenfor begrensede tidsrom. Dette kan føre til at relevante tekster utgitt i perioder utenfor mine rammer kan ha blitt utelatt fra oppgaven. Det er også viktig å påpeke at tekstene som er valgt ut i analysen er subjektivt valgt av meg, dette kan bety at tekster andre ville ansett som relevante ikke er kommet med i min analyse. Oppgavens omfang kan også ha ført til at interessante tekster har blitt utelatt, selv om de kunne tilført analysen en større bredde. Likevel gir oppgaven også et tydelig innsyn i diskursens endring over tid, og viser til hvordan legitimering og offerrollediskursen mot Israel gjennomgår utfordringer og brudd gjennom de ulike konfliktene.

Historiografi

Litteraturen rundt Israel/Palestina konfliktene internasjonalt er svært omfattende og tar for seg flere sider ved de ulike konfliktene. Jeg kommer her til å presentere noe av denne internasjonale litteraturen som er relevant for min oppgave. I Norge er ikke litteraturen like omfattende, likevel er det flere tekster som tar for seg den norske politikken og hvordan den har forholdt seg til de ulike konfliktene. Det er også noe litteratur rundt norske avisers fremstilling av Israel/Palestina konfliktene.

Hilde Henriksen Waage har tilført den norske litteraturen flere bøker som tar for seg Norges politikk rundt opprettelsen av staten Israel og Oslo-avtalen. Hun har bl.a. gitt ut boka «*Norge – Israels beste venn: norsk Midtøsten-politikk 1949-1956*»,⁴⁹ boka tar for seg Norges Midtøsten-

---

⁴⁷ Store norske leksikon s.v. «orientalisme» av Kjetil Fosshagen. 21.04.2022. <http://snl.no/orientalisme>
Orienten (landene i øst) var ifølge Said en forestilling eller konstruksjon om en orientalsk kjerne, frembragt av akademikere, men fordelt rundt i hele samfunnet. Ifølge Said ble orienten vist som en dårligere versjon av Vesten. Orientalismen skapte stereotyper av orienten gjennom litteratur og kunst fra Vesten, orientalismen så også Islam som en årsak for liten utvikling i orienten. Det vil være interessant å se hvordan disse fordommene kommer frem i det norske samfunnet, og hvordan holdningen mot Østen endres.

⁴⁸ Neumann, *Innføring i diskursanalyse* (Fagbokforlaget, 2021), 52.

⁴⁹ Waage, *Norge - Israels beste venn* (Universitetsforlaget, 1996).

politikk mellom 1949 og 1956. Boka gir innblikk i Norges tanker og meninger rundt opprettelsen av staten Israel, og tar også for seg det politiske forholdet mellom Arbeiderpartiet i Norge og Israel. Jeg har også benyttet meg av boken «Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten».⁵⁰ Boken gir relevant og bred innsikt i konfliktene i Midtøsten, inkludert opprettelsen av staten Israel.

For å belyse de viktige historiske hendelsene for staten Israel mellom 1948-2009 har jeg som nevnt brukt boken til Waage «Konflikt og stormaktspolitikk»⁵¹, i tillegg til denne har jeg også benyttet meg av Avi Shalims bok «The Iron Wall».⁵² Boken tar for seg sionismen og veien frem mot opprettelsen av staten Israel, og tar for seg flere viktige hendelser for staten Israel og forholdet staten hadde med den arabiske verdenen frem til slutten av 90-tallet. Jeg har også benyttet meg av boken til Greg Philo og Mike Berry, «More Bad News From Israel».⁵³ Boken gir bred og utfyllende innsikt i historien rundt opprettelsen av staten Israel og de viktige hendelsene landet har vært gjennom frem til 2010. Denne boken er også en studie av mediedekningen av Gazakrigen i 2008/2009 og innflytelsen den har på den offentlige opinionen. Studien fokuserer på TV-nyheter og tar for seg forskjellen i måten israelere og palestinere blir fremstilt, dette kombineres med en omfattende publikumsforskning som inkluderer deltakere fra Storbritannia, Tyskland og USA. Studien viser til at palestinernes ståsted ofte er fraværende i mediedekninger, og at dette har en tydelig innvirkning på seernes meninger. Det kommer likevel frem fra en meningsmåling at befolkningen har et ønske om en mer balansert fremstilling av konflikten. Forfatterne kritiserer mediedekningen, og mener befolkningen har en rett på et balansert bilde av konflikten, de retter spesielt kritikk mot BBC som de mener viser et skjevt bilde av konflikten, i Israels favør.⁵⁴

Vi finner også teksten «Victimhood in the Face of Media Ideological Battle: A Critical Discourse Analysis on the British Media's Coverage of Stabbing Incidents in the Israeli-Palestinian Conflict».⁵⁵ Denne teksten analyserer britiske mediers representasjon av opprøpene mellom Israel og Palestina i 2015-2016. Resultatet viser at diskursen i avisene setter palestinerne som uverdige ofre eller voldelige initiativtakere, mens Israel ble relativt positivt

---

⁵⁰ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013).

⁵¹ Ibid.

⁵² Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000).

⁵³ Greg Philo og Mike Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central.

⁵⁴ Ibid

⁵⁵ Cynthia Wang, «Victimhood in the Face of Media Ideological Battle», 2017.

representert, for å passe inn i de aksepterte verdiene i britisk samfunn og utenrikspolitikk. Denne studien er mye mindre enn Philo og Berrys studie, men kommer også frem til samme konklusjon, at palestinerne blir fremstilt som uverdige ofre, og israelernes handlinger blir legitimert i mediene.

Også i USA er diskursen rundt Israel og Palestina blitt undersøkt, en tekst som tar for seg dette er: «*Reflections on the Israeli-Palestinian Conflict in U.S. Public Discourse: Legitimizing Dissent*»,⁵⁶ teksten viser til at det er kommet en større åpenhet for en kritisk diskusjon om Israel-Palestina konflikten i USA. Forfatteren trekker frem at selv om det fortsatt er hindringer som gjenstår, har det kommet en mot-diskurs som utfordrer dominerende forståelser av konflikten, og at denne diskursen også begynner å få en økende legitimitet. Forfatteren trekker også frem at det er liten tvil om at holdningen mot Israel er i endring, spesielt etter Israel angrep på Gaza i 2008/09.⁵⁷ Litt lenger frem i tid finner vi teksten «*Crisis Moments, Shifting the Discourse*».⁵⁸ Teksten tar for seg hvordan diskursen i USA endres under Gazakrigen i 2014. Forfatteren trekker frem at det over lengre tid har vært hull i den mainstreame dekingen av konflikten mellom Israel og Palestina, men viser til at det nå er en mulighet for en mer åpen og kritisk diskurs rettet mot Palestina som et resultat av en endring i informasjonsarenaen. Forfatteren viser til teknologiens utvikling og hvis man sammenligner tidligere konflikter med 2014 konflikten er det tydelig at det nå er en åpning for det palestinske perspektivet i diskursen.⁵⁹ Vi ser her at mot-diskursen Roy trekker frem fortsatt i 2014 er en utfordring mot en større diskurs i samfunnet, og at det i USA har vært en større sympati for Israel enn Palestina i diskursen. Nå trekker Munayyer frem at diskursens endring begynner å slå enda mer gjennom pga. den teknologiske utviklingen og endringen i nyhetsdekninger.

For å få et innblikk i norske avisers deking av opprettelsen av staten Israel og konfliktene som har oppstått i ettertid, har jeg brukt Karl Egil Johansens artikkel «*Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde*» – *haldninga til jødane og staten Israel i norsk presse 1945–1967*»⁶⁰ og boken «*Jødefolket inntar en særstilling*»: *norske haldningar til jødane og staten Israel*».⁶¹ Artikkelen til Johansen tar for seg norske avisers deking av opprettelsen av staten Israel og

---

⁵⁶ Sara Roy, «Reflections on the Israeli-Palestinian Conflict in U.S. Public Discourse», 2010.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Yusef Munayyer, «Crisis Moments: Shifting the Discourse», 2014.

⁵⁹ Ibid: 2014.

⁶⁰ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006.

⁶¹ Johansen, "*Jødefolket inntar en særstilling*" (Portal, 2008).

flere relevante hendelser frem til seksdagerskrigen i 1967. Johansen analyserer åtte ulike aviser, og tar hovedsakelig utgangspunkt i leder og kommentarartikler i sin analyse. Denne artikkelen blir senere en del av boken «*Jødefolket inntar en særstilling*», som består av fire deler, del 2 tar for seg Israel og jødene i norsk presse.⁶² Denne delen fortsetter med arbeidet fra artikkelen, og analyserer de åtte avisenes dekning av viktige hendelser for staten Israel frem til 2007. Johansen analyserer fortsatt lederartikler og kommentarer og ser hvordan den norske pressen forholder seg til staten Israel og jødene gjennom flere viktige hendelser i tidsperioden 1945-2007. Gjennom analysen viser Johansen til at det ikke tok lang tid etter opprettelsen av staten Israel før retningen i avisene gikk i en pro-israelsk retning, dette varte helt frem til 70-tallet, opinionen viste også sin støtte, i Europa var det ikke noe annet land som var mer Israel-vennlig enn Norge på denne tiden. Stemningen skulle likevel snu, og i 1982 finner Johansen at vennskapet begynner å slå sprekker, og det kommer mer og mer kritikk rettet mot Israel.⁶³

Vi ser gjennom disse studiene at det også er en diskursendring i både USA og Storbritannia, men at den kommer senere enn i det norske samfunnet. Johansen viser til at det i 1982 begynner å bli et skifte i det norske samfunnet mot Israel og Palestina. I Storbritannia blir fortsatt pressen i 2015/16 kritisert for å vise et skjevt bilde av konflikten i Israels favør, men det kommer også frem at allerede i 2010 er befolkningen mer opplyst, og har et ønske om en mer rettferdig dekning. I USA vises det til at diskursen begynner å bli utfordret ved Gazakrigen i 2008/09, men fortsatt i 2014 kommer det frem at det er den pro-israelske diskursen som står sterkest, men at den nå begynner å bli sterkt utfordret pga. den teknologiske utviklingen.

Det er også interessant å være bevisst Israels Public Diplomacy når man jobber med mediedekningen av Israel/Palestina konfliktene. Her finnes det også mye litteratur, men noen interessante artikler som gir et innblikk i Israels Public Diplomacy og hvilke utfordringer de har hatt er: «*Understanding Israel's Public Diplomacy Strengths and Weaknesses*»⁶⁴ av Raphael D. Harkham. Artikkelen tar for seg Israels styrker og svakheter når det kommer til internasjonal diplomati, og viser til hvordan ulike hendelser i verden påvirker Israel handlinger i en positiv eller negativ retning. Det blir også nevnt utfordringer landet har med å tilpasse seg utviklingen i den internasjonale pressen. Artikkelen «*Israel's military public diplomacy evolution:*

---

⁶² Johansen, "*Jødefolket inntar en særstilling*" (Portal, 2008).

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Raphael D. Harkham, «*Understanding Israel's Public Diplomacy Strengths and Weaknesses*», 2011.

Historical and conceptual dimensions»⁶⁵ av Clila Magen og Ephraim Lapid gir en historisk oversikt over Israels offentlige diplomati og utviklingen gjennom fem konflikter fra opprettelsen av staten og frem til 2009. Artikkelen viser også til hvordan Israels forsvarsstyrker (IDF) har en talspersonerhet som i mange år har fungert som en integrert faktor i Israels offentlige diplomati. Det vises til at offentlig diplomati er kommunikasjonen med utenforstående folk, og målet er å påvirke deres tanker og videre påvirke tankene til regjeringen i de ulike landene. I Israel har dette vært nøkkelfaktor i statens krigshåndtering.⁶⁶

For å få innblikk i offerrollediskursen har jeg benyttet meg av bokkapittelet til Ilan Peleg: «*Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond: Conceptual Introduction and an Analytical Framework*» i boken «*Victimhood Discourse in Contemporary Israel*». ⁶⁷ Kapittelet gir innsikt i hva offerrollen innebærer og tar også for seg offerrollediskursen i det moderne Israel. Dette kapittelet blir også brukt som et teoretisk rammeverk for min analyse. Jeg benytter meg også av artikkelen «*Cumulative Contingency: Historicizing Legitimacy in Israeli Discourse*» av Dan Diner og William Templer.⁶⁸ Denne teksten blir brukt som et teoretisk rammeverk rundt legitimeringen av staten Israel, og tar for seg utfordringer og årsaker til legitimering av staten Israel, og hvordan det trer frem to typer legitimering i samfunnet. Det vises til en bibelsk legitimering og en universell legitimering.

I litteraturen kan vi se at det er godt historisk belegg tidlig i konflikten rundt Norges forhold og rolle i konflikten. Waage gir politisk innsikt tidlig etter opprettelsen av staten Israel.⁶⁹ Johansen har et mindre politisk perspektiv i sin bok, og ser på den norske pressen og hvordan konflikten blir fremstilt. Jeg kommer til å støtte meg på hans undersøkelser i min oppgave. Mitt bidrag til litteraturen vil være et dypere dykk ned i to aviser med spesielt fokus på offerrollediskursen og legitimering i norsk presse. Jeg trekker også oppgaven litt lenger frem enn Johansen og tar også for meg Gazakrigen i 2008/2009. I norsk litteratur er det et hull når det kommer til en vitenskapelig analyse av Israels offerrolle i norske aviser og den norske diskursen, dette hullet har jeg prøvd å fylle med min oppgave.

---

⁶⁵ Clila Magen og Ephraim Lapid, «Israel's military public diplomacy evolution: Historical and conceptual dimensions», 2018.

⁶⁶ Magen og Lapid, «Israel's military public diplomacy evolution: Historical and conceptual dimensions», 2018, 287.

⁶⁷ Ilan Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond: Conceptual Introduction and an Analytical Framework».

⁶⁸ Dan Diner og William Templer, «Cumulative Contingency: Historicizing Legitimacy in Israeli Discourse», 1995.

⁶⁹ Waage, *Norge - Israels beste venn* (Universitetsforlaget, 1996).

Teori

Legitimering av staten Israel

Ifølge Diner og Templer har staten Israel måttet kjempe for å legitimere sin opprettelse, på grunn av sin unike og spesielle tilblivelse forblir Israels legitimitet i tvil, utfordret ikke bare utenfra, men også innenfra. Dermed, bare av historiens umiddelbare praktiske betydning, befinner enhver bedrift av israelsk historiografi seg involvert, uforståelig og utilsiktet, i slitende diskusjoner om rettferdiggjørelse.⁷⁰ Faktisk forblir historie og legitimitet sterkt innblandet i den jødiske nasjonalstaten. Til tross for all tidsmessig avstand, beholder fortiden fortsatt sin umiddelbarhet og samtidighet, den motstår å bli historie. Det er derfor ingen overraskelse at all diskurs om historie i Israel er en diskurs om legitimitet. Dette hjelper til med å forklare både følelser som følger med debatten om de nye historikerne og det faktum at den ikke føres innenfor akademiets vegger, men på den offentlige arena. Dets forum og deltakere understreker hva tvisten faktisk er: en debatt om legitimiteten og egenidentiteten til staten som strekker seg langt utenfor historienes fagpersoner; en debatt der en og alle føler seg interessert i å delta.⁷¹

De vestlige jødene så på kolonialiseringen av Palestina forskjellig fra de jødene som allerede hadde etablert seg i Palestina.⁷² Den dominerende sionistiske varianten i historieskriving omtaler hendelsene som en tragisk konflikt mellom nasjonaliteter. Den avviser å bruke begrepet kolonial på konflikten mellom jøder og arabere i Palestina. Sionismen motstår derfor å bli assosiert med en epoke som i utgangspunktet er dømt til å avta. Fanget i diskursen av legitimering, tar historiske sionistiske forklaringer og tolkninger flykt i en krangel om begreper. De prøver å skille mellom kolonialisme, som de avstår fra, og kolonisering som de tillegger den positive konnotasjonen av fremgang.⁷³ Så lenge det var et arabisk flertall i Palestina virket sionismens fokus på tidligere tider å være avgjørende, jødernes krav på landet ble basert på bibelske berettigelser, ved å bygge bro mellom fortid og fremtid forsøkte de å overskride nåtiden.⁷⁴

---

⁷⁰ Diner og Templer, «Cumulative Contingency», 1995, 148–49.

⁷¹ Ibid: 149.

⁷² Ibid: 159.

⁷³ Ibid: 162.

⁷⁴ Ibid: 162–63.

Etter 1948 (eller 1945) skiftet mønstre i diskursen om legitimering, både for jødene, som i økende grad ble unnfanget seg til å være et nasjonalt kollektiv, og for den «relevante verden» som umiddelbart etter masseødeleggelsen av europeisk jødedom utgjorde den sekulariserte kristne vesten. Vestlig bevissthet leste hendelsen Holocaust mot et kristent bakteppe. Fra det perspektivet virket etableringen av en jødisk stat fullstendig berettiget i sin reaktive betydning. Men slik legitimitet er nesten utelukkende bindende for vesten og lar araberne stå utenfor medvirkningssammenhengene.⁷⁵ Tradisjonell historiografi i Israel har fulgt en ganske annen takt ifølge Diner og Templer: for å forplikte araberne i det minste til å akseptere legitimeringen av Israel som forankret i samtidshistorien, har samarbeidet mellom noen personligheter i den arabiske nasjonale bevegelsen med tyske nazister blitt overdrevet. Den har til og med blitt forhøyet inn i et slags forskningsfelt – til tross for at slike samarbeid ofte var ekstremt perifert, i hvert fall når det ble vurdert ut fra de aktuelle hendelsene på den tiden. I mellomtiden, mens araberne kan ha kommet overens med den jødiske statens faktiske eksistens, er legitimiteten til dens opprettelse fortsatt omstridt. Dette gjelder for både den bibelske legitimering så vel som for den angivelig universelle legitimiteten som strømmer fra matrisen til Holocaust.⁷⁶

Diner og Templer trekker frem at oppfatninger basert på staten Israel på den ene siden og landet Israel på den andre, innebærer ikke bare divergerende politiske muligheter, men også divergerende historiske minner. Det kollektive minnet som fokuserer på beredskap oppfatter jødisk statskap som et resultat av en uventet og bitter opplevelse av katastrofe, selve opplevelsen som førte den israelske regjeringen til en slags sionistisk jødisk territorialisme. Mot denne tolkningskonstruksjonen er det metafysiske synet på historien som gjør fortidens skrekk nesten til en nødvendighet, nettopp den negative teleologien.⁷⁷ Det er bare den teleologiske varianten som må håndtere problemer med formell konsistens når det gjelder legitimitet. I motsetning til dette frigjør forestillingen om beredskap senere generasjoner fra den kognitive bindingen av å søke å basere kollektiv tilværelse på det som har tilsynelatende en konsekvent berettiget legitimitet. Det er bare de som ønsker å fortsette den historiske sionistiske virksomheten som et ideologisk prosjekt, som villig underlegger seg tvangen til å rettferdiggjøre fortiden også. En slik konstruksjon av argumentasjon og handling blokkerer

---

⁷⁵ Diner og Templer, «Cumulative Contingency», 1995, 163.

⁷⁶ Ibid:163.

⁷⁷ Ibid:166.

veien videre mot en eksisterende legitimitet som også kan bli anerkjent av den riktige «Andre».⁷⁸

Det trekkes også frem at den territorialistiske lesningen av at Israel har blitt historisk, står for en eksistens uten eskatologi, uten telos, en bevissthet om beredskap i jødisk historie konseptualisert som jødernes historie. Det virker bare paradoksalt at når tiden går, blir de mange flertallene, tilfeldighetene og ulykkene i ens egen historie mer tyngende og til stede enn de tolkningene som gir etter for kunstig homogenitet.⁷⁹ Dette gjelder også for de mange som ikke har behov for å rettferdiggjøre sin eksistens som en del av det jødisk-israelske kollektivet - av den enkle grunn at de ikke oppfant det som eksisterer, de fant det bare der. For dem har det som er fortid allerede blitt historie. Imidlertid vil fortiden bare virkelig bli historie når prosessen som førte til opprettelsen av den jødiske staten, faktisk blir ansett som avsluttet. Først når 1967 slutter å bli ansett som en legitim fortsettelse av 1948/49, vil en nedleggelse være nådd. Dette er selvfølgelig noe som må avgjøres i nåtiden.⁸⁰

Offerrollediskursen

Peleg definerer i abstrakte teoretiske vilkår en kollektiv offerrolle som et sosialt konstruert paradigme eller forstått gjennom hvilke medlemmer av en bestemt gruppe som reagerer meget negativt til verden utenfor, som ser gruppen utenfor som viktimereren. Mer empirisk, og derfor mer anvendelig i en bestemt situasjon eller samfunn, er en kollektiv offerrolle et delt meningssystem som kombinerer fem støttende punkter karakterisert hos et stort fellesskap i et samfunn, kanskje også hos den nasjonale majoriteten.⁸¹

- a. En følelse av at offergruppen er mål for en systematisk og ubarmhjertig forfølgelse.
- b. Overveielser om at forfølgelsen er permanent og ikke kan endres, den er konstant og ikke varierende (selv om intensiteten dens kan endres gjennom tid og rom)
- c. Troen på at forfølgelsen er fullstendig urelatert til handlingene til den utpekte gruppen, og at det utelukkende er produktet av handlingene tatt av den utenforstående gruppen (det er derfor antatt at den forfulgte gruppen ikke kan påvirke viktimeringen).

---

⁷⁸ Diner og Templer, «Cumulative Contingency», 1995:166–167.

⁷⁹ Ibid: 167.

⁸⁰ Ibid: 167.

⁸¹ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

- d. Forestillingen om at forfølgeren inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene fra den utenforstående gruppen.
- e. Oppfatningen om at den forfulgte gruppen, det kollektive offeret, er i en unik situasjon, annerledes enn noen annen gruppe. I øynene til offeret, er tilstanden av offerrollen svært partikularistisk og definitivt ikke universell.⁸²

Videre hevder Peleg at det moderne Israel, i motsetning til Israel i sine første 30 år som selvstendig stat (1948-1977), har følelsen av en kollektiv offerrolle beveget seg forbi de nasjonale rettighetene; nå okkuperer den også den ideologiske, politiske og det perseptuelle senteret til landet.⁸³ Dette argumentet har syv hovedelementer:

1. Kollektiv offerrolle har blitt et «hegemonisk narrativ» i Israel. Hegemonisk tilstand er om den relative sentraliteten av et konsept i den offentlige sfæren til et bestemt samfunn og kollektiv offerrolle ser ut til å ha fremstått som en sentral komponent i Israels offentlige trossystem.⁸⁴
2. Utenforståendes kritikk av Israels politikk eller handlinger blir ofte tolket av mange, eller til og med de fleste israelere som en kontinuitet av den gamle, historiske antisemittiske forfølgelsen av jøder.⁸⁵
3. Offerrolle motivet er brukt mye og effektivt av israelske ledere i dag. Statsminister Benjamin Netanyahu, er for eksempel en hyppig bruker av offerrolle-sjargongen. Offerrollen har dukket opp som selve kjernen til den israelske politiske diskursen, spesielt (men ikke eksklusivt) i form av forholdet mellom Israel og resten av verden.⁸⁶
4. Kollektiv offerrolle i Israel er basert på en komplisert kombinasjon av minst fem likeverdige forsterkede elementer, som reflekterer en historisk virkelighet, samtidens politiske situasjoner, og langvarige tradisjonelle oppfatninger:
  - a. Viktigst, den ekte historien om forfølgelsen av jøder som en minoritet (spesielt i Europa) har blitt en langvarig tilstand, anerkjent av en rekke professorer og andre observatører.

---

⁸² Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3. Min oversettelse av punktene til Peleg. Jeg har her valgt å beholde punktene til Peleg, i stede for å skrive dem om til en helhetlig tekst fordi jeg kommer til å bruke dem i varierende grad som et analyseredskap av avisartiklene jeg skal analysere. Jeg kommer i størst grad til å bruke punkt a. - d., men punktene 1-7 vil også være relevante som et teoretisk rammeverk.

⁸³ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 4.

⁸⁴ Ibid: 4–5.

⁸⁵ Ibid: 5.

⁸⁶ Ibid: 5.

- b. Israelsk-jødisk tradisjonelle høytider som Pesach, Purim eller Hanukka og andre nyere høytider som Yom Ha'Atzmaut, Yom Hashoah og til og med Yom Yerushalaim, er variasjoner (i en større eller mindre grad) av jødisk offerrolle, motstand og endelig frelse.
- c. Den uløste Israel-Palestina konflikten tilfører konkrete, hverdagsrealitet og minner om jødisk offerrolle, og styrker den forbi dens dype historiske minne.
- d. Den økende politiske isolasjonen av Israel i verden skjerpes i tankene på flere israelske jøder følelsen av offerrollen.
- e. Analogien for noen og alle anti-Israel kritikere til Holocaust, en prosess som vi kan kalle holocaustiseringen av den israelske diskursen.⁸⁷

For å forklare Israels økende politiske isolasjon, blir offerrollen ofte brukt og den blir i økende grad akseptert av mange, som den eneste årsaken for isolasjonen. Alternative forklaringer til isolasjonen (som den israelske kontrollen av Vestbredden og Gaza, den pågående bosettingen i disse territoriene, og vedvarelsen av menneskerettighetsbruddet eller i det minste den brede oppfatningen av det) blir automatisk avslått som en refleksjon av verdens iboende anti-israelske og anti-jødiske partiskhet. Et offerrolle paradigme som dominerer den offentlige sfæren er ikke hjelpfull i å skape en rasjonell debatt. Offerrollen har dukket opp som et intellektuelt og psykologisk skjold mot seriøs politisk debatt, en form for internalisert sensur innen det israelske samfunnet.⁸⁸

- 5. Tradisjonell Herzlian sionisme, og den originale essensen av «israelitet», reflekterer holdningen til grunnleggeren og hans generasjon som handlet om en viktig dualitet: elimineringen av den faktiske viktimiseringen av jødene og (like viktig) elimineringen av den jødiske følelsen av offerrollen. Fra dette perspektivet feilet Herzl i å overføre sin oppfatning til den fremtidige generasjonen, det samme gjorde Ben-Gurion og de andre grunnleggerne av Staten Israel. Det kan bli argumentert at den kollektive offerrollen er så dypt integrert i jødisk historie og psyke, og at dette i kombinasjon med den endeløse Midtøsten-konflikten, har den blitt umulig å slette.⁸⁹
- 6. Peleg trekker frem at visse historiske hendelser har bidratt til utviklingen av en integrert følelse av israelsk offerrolle, denne oppfattelsen er mye dypere enn en konsekvens av en enkel hendelse eller til og med flere hendelser; det er en historisk og kulturell bestemt virkelighet. I denne forbindelsen er Peleg uenig i oppfatningen om at israelsk offerrolle

---

⁸⁷ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 5. Min oversettelse

⁸⁸ Ibid: 5–6.

⁸⁹ Ibid: 6.

er rotet i 1967 eller 1973 krigene og traumene de innebar. Spesifikke hendelser i israelsk historie skapte ikke den kollektive offerrollen; de har bare forsterket eller bekreftet den.⁹⁰

7. Ifølge Peleg er det en reell fare i dag at Israels følelse av en kollektiv offerrolle vil fortsette å eskalere, spesielt i møte med en økende og uunngåelig verdens isolasjon, og dette kan bli kjernen i selve den israelske identiteten. Vi er uten tvil allerede på det punktet ifølge Peleg.⁹¹

Oppsummering

I dette kapittelet har jeg tatt for meg sionismens utvikling i Europa og veien mot en egen israelsk stat, og i tillegg kort tatt for meg hvordan Norges forhold til Israel utviklet seg fra 1948-2009. Jeg har presentert relevant litteratur rundt min oppgave, og har også presentert et teoretisk rammeverk som jeg kommer til å bruke i min analyse. Jeg skal bruke Foucaults diskursanalyse hvor jeg undersøker problemstillingen min som er: «*Hvordan har Israel/Palestina konfliktene blitt representert i de to avisene Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?*»

For å avgrense problemstillingen velger jeg å dele den inn i to spørsmål:

- Hvordan representeres legitimeringen av staten Israel i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?
- Hvordan representeres offerrollediskursen mot Israel i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?

For å svare på disse spørsmålene skal jeg analysere utvalgte artikler fra Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen). Jeg har også presentert et teoretisk rammeverk som jeg vil bruke i min analyse. Jeg har tatt for meg hvordan legitimeringen av Israel kan deles i to hoveddeler, en bibelsk legitimering, og en universell legitimering. Jeg har også presentert Pelegs fremstilling av offerrollediskursen i Israel, og hvordan offerrollediskursen kan deles inn i fem punkter. Jeg kommer aktivt til å bruke disse fem punktene for å analysere hvordan Israels offerrollediskurs kommer frem gjennom de forskjellige artiklene i avisene.

---

⁹⁰ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 6.

⁹¹ Ibid: 6.

Videre i oppgaven kommer jeg til å ta for meg ulike konflikter som har oppstått i Midtøsten mellom 1948-2009. Jeg har delt konfliktene inn i fem kapitler hvor jeg kort vil presenterer hendelsene i konflikten før jeg også tar for meg meninger i den norske opinionen. Deretter vil jeg introdusere utvalgte tekster fra de to avisene og analysere disse ut fra offerrollediskursen og legitimering av staten Israel. Jeg kommer også til å diskutere tekstene ut fra meninger fra den norske opinionen, og undersøke hvor og når ulike tekster enten samsvarer med opinionen eller går mot opinionen og den overordnede diskursen i samfunnet.

Kapittel 2: Et land født i krig

Opprettelsen av staten Israel

Staten Israel vokser frem gjennom en krig, denne krigen som jødene kaller for uavhengighetskrigen kaller palestinerne for al-Nakba (katastrofen). Denne kan deles inn i to faser. Den ene er fra 29. november 1947 til 14. mai 1948 da FN kom med delingsplanen. Den andre fasen var fra 15. mai til 7. januar 1949 da det ble slutt på fiendtlighetene. Den første og uoffisielle fasen av krigen mellom jødene og de arabiske samfunnene endte med triumf for jødene og tragedie for palestinerne. Den andre og offisielle fasen, som involverte de ordinære hærene til de arabiske nabolagene, endte også med jødisk seier og et omfattende arabisk nederlag.⁹²

29. november 1947 vedtok FN delingsplanen i Palestina, en plan som var blitt akseptert av det sionistiske lederskapet, men som ikke ble godtatt av den arabiske verdenen og det palestinske lederskapet.⁹³ Etter at delingsplanen ble vedtatt begynte arabiske gerilja angrep mot jødiske mål. Ben-Gurion var overbevist om at disse angrepene var et forspill til en full skala militær konfrontasjon med de ordinære hærene til de arabiske nabolagene. 1. og 2. januar 1948 møtte Ben-Gurion sine sivile og militære rådgivere, møtene hjalp med å skape en jødisk strategi i den økende konflikten. De arabiske ekspertene i det jødiske byrået bagatelliserte den militæriske faren stilt av de lokale araberne og etterlyste politisk fleksibilitet i å håndtere dem. Sjefene i Haganah, på den andre siden argumenterte for hardtslående militære represalier. Ben-Gurion delte meningen til Haganah og at deres beste sjans under disse forholdene ikke var å dempe og lokalisere problemene, men å eskalere til militær konflikt. Konsekvent tok Haganah fatt på en politikk med «aggressivt forsvar» akkompagnert med økonomisk undergraving og psykologisk krigføring.⁹⁴ Det som ikke nevnes i denne teksten, men som Pappé trekker frem er at en etnisk rensing av Palestina begynte allerede i begynnelsen av desember 1947 med en serie av jødiske angrep på palestinske landsbyer og nabolag som hevn for bussene og shoppingssentrene som palestinerne hadde vandalisert i sin protest mot FN's delingsplan de første

---

⁹² Shlaim, *The Iron Wall* (New York: W.W. Norton, 2000), 28.

⁹³ Ilan Pappé, *The Ethnic Cleansing of Palestine* (Oneworld, 2006), 40; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 103–4.

⁹⁴ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 30–31.

dagene etter den ble vedtatt. Selv om de var sporadiske, var disse tidlige jødiske overfallene alvorlige nok til å skape en utvandring av et betydelig antall mennesker (nesten 75 000).⁹⁵

Før mars 1948, kunne aktivitetene den sionistiske ledelsen utførte for å iverksette deres visjon fortsatt bli fremstilt som hevn for fiendtlige palestinske eller arabiske handlinger. Etter mars var ikke dette lenger tilfelle: den sionistiske ledelsen erklærte åpent – to måneder før slutten på mandatet – at de ville søke å overta landet og utvise urbefolkningen med makt: Plan Dalet.⁹⁶ Målet til Plan D var å sikre alle områdene tildelt den jødiske stat under FNs delingsplan i tillegg til jødiske bosettinger utenfor disse områdene og korridorer som leder til disse, for å gi et solid og kontinuerlig grunnlag for jødisk suverenitet. Nyheten og frekkheten i planen lå i ordrene om å erobre arabiske landsbyer og byer, noe Haganah aldri hadde gjort tidligere. Selv om ordlyden til Plan D var vag, var målet å renske landet for fiendtlige og potensielt fiendtlige arabiske elementer, og i denne forstand ga den en utvisningsordre for sivile. Ved å implementere Plan D i april og mai, bidrog Haganah direkte og avgjørende til det palestinske flyktningproblemet.⁹⁷

Plan D var ikke en politisk plantegning for utvisningen av palestinske arabere: den var en militær plan med militære og territoriale objektiver. Dermed, ved å beordre overtakelse av arabiske byer og destruksjon av landsbyer, både aksepterte den og rettferdiggjorde den tvangsutvisningen av sivile arabere. I slutten av 1948 hadde antallet arabiske flyktninger økt til rundt 700 000. Men den første og største bølgen av flyktninger oppstod før det offisielle utbruddet med fiendtligheter den 15. mai. Hoveddelen av flyktningene endte opp på Vestbredden, på Gazastripen og i de arabiske nabolandene, spesielt Transjordan, Syria og Libanon.⁹⁸ Mellom 30. mars og 15. mai ble 200 landsbyer okkupert og innbyggerne utvist. Dette er et faktum som må bli persistert, fordi det undergraver den israelske myten om at araberne rømte da de arabiske invasjonene startet. Nesten halvparten av de arabiske landsbyene hadde allerede blitt angrepet da den arabiske regjeringen etter hvert, som vi vet, motvillig bestemte seg for å sende inn sine tropper. 90 nye landsbyer ble utryddet mellom 15. mai og 11. juni 1948, da den første av to våpenhviler trådte i kraft.⁹⁹

---

⁹⁵ Pappé, *The Ethnic Cleansing of Palestine* (Oneworld, 2006), 40.

⁹⁶ Ibid: 41.

⁹⁷ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 31; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 109.

⁹⁸ Shlaim, *The Iron Wall*, (W.W. Norton, 2000), 31.

⁹⁹ Pappé, *The Ethnic Cleansing of Palestine*, (Oneworld, 2006), 104.

Kollapsen av den palestinske motstandsbevegelsen fikk den arabiske ligaen til å forplikte de ordinære hærene til medlemsstatene for kampen mot delingsplanen, og da reversere en tidligere avgjørelse, å bare finansielt støtte og væpne de lokale araberne. På den jødiske siden forsterket hendelsene overbevisningen om at militær styrke var den eneste løsningen til det «arabiske problemet».¹⁰⁰ Israels uavhengighetskrig var lang, bitter og dyr i menneskeliv. Den krevde livet til 6000 soldater og sivile. Krigen bestod av tre runder med kamper punktert med to FN-vedtatte våpenhviler. Den første runden varte fra 15. mai til 11. juni, den andre runden var fra 9. til 18. juli og den tredje runden fra 15. oktober til 7. januar 1949.¹⁰¹

Den konvensjonelle sionist versjonen skildrer 1948 krigen som en enkel bipolar uhindret kamp mellom en monolittisk arabisk motstander og et lite Israel. Ifølge denne versjonen invaderte syv arabiske hærer Palestina opp mot utgangen av det britiske mandatet med et enkelt mål: å kvele den jødiske staten så snart den kom til verden. Den etterfølgende kampen var ujevn mellom en jødisk David og et arabisk Goliat. Den nyfødte jødiske staten kjempet en desperat, heroisk og til slutt en vellykket kamp for overlevelse mot overveldende odds.¹⁰² Under krigen flyktet hundretusener av palestinere til de arabiske nabolandene, hovedsakelig i respons til ordre fra deres ledere og i en forventning om en triumferende tilbakekomst. Etter krigen fortsetter historien, Israels ledere søkte fred med hele deres hjerter og all deres makt, men det var ingen å snakke med på den andre siden. Arabisk uforsonlighet var alene ansvarlig for den politiske fastlåsing som vedvarte i tre tiår etter at våpnene ble stille. Denne populære heroiske moralske versjonen av 1948 krigen har blitt brukt omfattende i israelsk propaganda og er fortsatt lært i israelske skoler. Den er et godt eksempel på en nasjonalistisk versjon av historie i prosessen av nasjonsbygging.¹⁰³ Dette er ikke et forslag om at den konvensjonelle sionistiske versjonen av den første arabisk-israelske krigen er basert på en myte i stede for realiteten. Tvert imot, denne versjonen er i store deler basert på historiske fakta, men det er en selektiv og subjektiv tolkning av disse faktaene. Det er nettopp fordi denne versjonen korresponderer så nært med den personlige erfaringen og oppfatningen til israelere som levde gjennom 1948 krigen at den har vist seg så motstandsdyktig mot revisjon og endring. Etter utgivelsen av de offisielle dokumentene ble denne versjonen imidlertid utsatt for kritisk gransking. De to

---

¹⁰⁰ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 32.

¹⁰¹ Ibid: 34.

¹⁰² Ibid: 34.

¹⁰³ Ibid: 34.

hovedpåstandene om den offisielle fasen i 1948 krigen angår den arabisk-israelske militære balansen og arabiske krigsmål.¹⁰⁴

Det ble alltid antatt at araberne nøy overveldende numerisk overlegenhet. Krigen ble vedvarende portrettert som en kamp for de få mot de mange. I midten av mai 1948 var det totale antallet arabiske tropper, både regulære og irregulære, som opererte i Palestina under 25 000, mens IDF hadde over 35 000 tropper i feltet. I midten av juli hadde IDF mobilisert 65 000 bevæpnede menn, og innen desember hadde antallet nådd 96 441. De arabiske statene forsterket også sine hærer, men de klarte ikke å matche denne økningen. I hver fase av krigen var IDF i flertall mot araberne stilt opp mot dem. Det endelige resultatet av krigen var derfor ikke et mirakel, men en refleksjon av den underliggende arabisk-israelske militære balansen. I denne krigen, som i de fleste kriger, seiret den sterkeste siden til slutt.¹⁰⁵

I Norge trekker Johansen frem at den norske pressen rundt 1945-1949 peker i forskjellige retninger, han viser bl.a. til Aftenposten som en avis som i starten var en av avisene med den mest reserverte holdningen. Samtidig skriver han også at utviklingen i Aftenposten gikk i en pro-sionistisk retning, Arbeiderbladet viste også en tydelig pro-sionistisk holdning, spesielt etter proklamasjonen av staten Israel og krigen med araberlandene som ble utløst. Johansen viser også til at det var mer snakk om sympati enn det var begeistring for dette landet som kom frem i lederartikler og utenriksartiklene. De varmere følelsene for landet kom til uttrykk gjennom leserinnlegg og reisebrev.¹⁰⁶

«Dagens ekko»

Den 5. mai 1948 finner vi innlegget «Dagens ekko»¹⁰⁷ i Aftenposten, innlegget trekker frem hvorfor jødene har rett på landet Palestina. Teksten tar for seg jødernes tragiske historie, og hvorfor de nå burde få et eget land.¹⁰⁸ Teksten viser til hvordan jødene har gjennomgått en ufattelig lidelse, og at de gjennom snart 2000 år har vært hjemløse. De er «*jaget av en*

---

¹⁰⁴ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 35.

¹⁰⁵ Ibid: 35; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 113.

¹⁰⁶ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 39.

¹⁰⁷ Aftenposten, «Dagens ekko», (5. mai 1948), 4.

¹⁰⁸ Ibid: 4.

apokalyptisk forbannelse».¹⁰⁹ Ifølge Peleg (2019) er det fem punkter som karakteriserer en offerrolle i et samfunn, flere av disse punktene kommer frem gjennom artikkelen. Teksten nevner at jødene har «gjennomgått ufattelige lidelser»¹¹⁰, og at de er «jaget av en apokalyptisk forbannelse»¹¹¹, dette støtter opp under Pelegs punkt a. hvor offergruppen har en følelse av at den er mål for en systematisk forfølgelse.¹¹² Ved å trekke frem flere historiske hendelser hvor jødene er blitt undertrykket kommer også punkt b. og d. i Pelegs fem punkter frem, hvor det trekkes frem at forfølgelsen er permanent og ikke kan endres, og forestillingen om at forfølgeren inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene i den utenforstående gruppen.¹¹³ Her ser vi at det tidlig i teksten blir trukket frem flere punkter som støtter opp under offerrollediskursen, og hvor de som leser artikkelen kan bli påvirket til å ha sympati for jødene, og deres kamp om å få tilbake det som i teksten blir nevnt for å være jødenes land, og at de har vært i eksil i nesten 2000 år.¹¹⁴

Videre i teksten kommer det frem flere eksempler hvor man kan se at teksten setter jødene i en offerrolle. Det nevnes at det i Palestina bor en halv million jøder, og at det bor én million arabere, som ikke kommer overens. Teksten påpeker at jødene merkelig nok har inngått delingsplanen til FN, og nå prøver med våpenmakt å overta de stedene tildelt dem, fra «araberne».¹¹⁵

*«Hele den arabiske liga, 25 millioner krigerske arabere med veldige landområder, står parat til å kjempe for sin «rett», sin «frihet og eksistens», som altså er truet av – en halv million jøder.»*¹¹⁶

Forfatteren velger å presisere at «araberne», som likevel har store landområder, ønsker hele Palestina for seg selv, mens en halv million jøder merkelig nok har valgt å dele landet med «araberne». Forfatteren har også valgt å sette ordene «rett», «frihet og eksistens» med anførselstegn. Ved å sette disse ordene i anførselstegn kan forfatteren symbolisere at det er litt merkelig at en folkegruppe med 25 millioner «krigerske arabere» føler seg truet av en halv

---

¹⁰⁹ Aftenposten, «Dagens ekko», (5. mai 1948), 4.

¹¹⁰ Ibid: 4.

¹¹¹ Ibid: 4.

¹¹² Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

¹¹³ Ibid: 2–3.

¹¹⁴ Aftenposten, «Dagens ekko», (5. mai 1948), 4.

¹¹⁵ Ibid: 4.

¹¹⁶ Ibid: 4.

million jøder. Og han har også uttrykt tidligere i teksten at han mener det er jødene som har rett på landet, ikke «araberne» som bor der nå.¹¹⁷ Videre i teksten trekker forfatteren frem at når britene trekker seg ut og FN fortsetter å jobbe med delingsplanen «*blir jødene ubønhørlig og definitivt kastet ut av Det hellige land – eller utryddet totalt*».¹¹⁸ Det kommer tydelig frem i teksten at forfatteren ikke har noen tro på at jødene vil klare seg selv, og at de nå snart definitivt vil bli utryddet om noe ikke gjøres. Gjennom teksten skapes et bilde av et lite folk som er snille nok til å ville dele landet med «araberne», mens «araberne» ikke vil dele noe som helst med seg, selv om de har store landområder. Det er også en halv million jøder som må stå opp mot 25 millioner «krigerske arabere», noe som i forfatterens øyne betyr at jødene vil bli kastet ut av landet sitt, eller i verste fall bli utryddet totalt.

Teksten er skrevet den 5. mai 1948, da har allerede jødene drevet med en utdrivelse av palestinere i ca. 6 måneder, plan Dalet er satt i gang, og mellom 30. mars og 15.mai blir 200 landsbyer okkupert av jøder og arabere som bodde der utvist.¹¹⁹ Teksten nevner at jødene bruker våpenmakt for å ta over de delene av Palestina de har rett på ifølge delingsplanen, men det nevnes ikke noe om hvor omfattende våpenmakten som blir brukt er, og heller ikke flyktningproblemet som begynner å utarte seg hos palestinere.¹²⁰ Ved å trekke frem at israelerne bare ønsker å overta området som lovlig er gitt til dem gjennom FNs delingsplan, tar forfatteren mye av skylden israelerne har i å drive bort palestinere, over på palestinere eller «araberne» selv som befinner seg på jødernes område.¹²¹

Gjennom hele teksten blir navnet Palestina nevnt én gang, palestinere, blir ikke nevnt i det hele tatt. De får en fellesbetegnelse som «arabere», på denne måten kan det oppfattes som at forfatteren fører argumentet at personene som bor i Palestina er «arabere», og kan derfor fint flytte til noen av de andre arabiske landene rundt Palestina. På denne måten delegitimerer forfatteren palestinernes identitet, og overfører den til en felles arabisk identitet. Med andre ord kan det oppfattes som at forfatteren mener at palestinere er arabere og har flere land de kan dra til og fortsatt være med «sitt folk», mens jødene ikke har noe sted å dra, og derfor burde ha en sterkere rett på landet Palestina enn de «araberne» som bor der nå.

---

¹¹⁷ Aftenposten, «Dagens ekko», (5. mai 1948), 4.

¹¹⁸ Ibid: 4.

¹¹⁹ Pappé, *The Ethnic Cleansing of Palestine* (Oneworld, 2006), 104.

¹²⁰ Ibid:104.

¹²¹ Aftenposten, «Dagens ekko», (5. mai 1948), 4.

Man kan se at teksten inneholder både en kristen legitimering, men også en universell legitimering. «..., har de trosset middelalderens forfølgelser, ghettoenes elendighet, russiske pogromer og Hitlers gasskamre.».¹²² Her ser vi hvordan den universelle legitimeringen kommer frem, gjennom bruk av hvordan de har kjempet seg gjennom og overlevd grusomme hendelser, og at de nå fortjener å få sitt eget land hvor de kan leve i trygghet. Videre sier forfatteren at nå vil de hjem, for landet er deres. Han trekker frem at landet ble gitt til dem av Gud, det landet som Moses fikk se fra Nebo bjerg. Tidligere i teksten referer også forfatteren til Palestina – Det hellige land, og nevner flere sentrale steder fra Bibelen. Her ser vi tydelig hvordan den bibelske legitimeringen blir brukt.¹²³

«Israel»

19. mai 1948 har Arbeiderbladet et innlegg som heter «Israel»¹²⁴, teksten tar for seg mye av det samme som artikkelen i Aftenposten 5. mai. Teksten trekker frem hvordan jødene er blitt undertrykket i mange år, og trekker frem hvordan antisemittismen gjennom tidene har gitt drastiske utslag. Hvordan de ble forfulgt under 2. verdenskrig og hvordan det ble forsøkt å utrydde jødene. Deretter trekker forfatteren frem at dette folk overlever alt, til og med Hitlers forbrytelser og det hans redskaper gjorde seg skyldig i.¹²⁵ Forfatteren i denne artikkelen har ikke valgt å gå like dypt inn i de tragiske hendelsene jødene har vært utsatt for tidligere, men velger å spesifikt trekke frem antisemittisme og Hitler, dette er nyere hendelser som står nære i tid, enn f.eks. forfølgelser under middelalderen.¹²⁶ Vi kan se at Pelegs punkter under offerrollediskursen også kommer frem her, men kanskje ikke like fremtredende som i artikkelen fra Aftenbladet 5. mai. Vi kan se at punkt a. kommer frem, hvor systematisk og ubarmhjertig forfølgelse blir trukket frem, dette kan relateres til antisemittismen gjennom tidene, og Hitlers handlinger, og ved å skrive «gjennom tidene» kan man også få en oppfattelse av at forfølgelsen er permanent og ikke kan endres, som er punkt b. til Peleg.¹²⁷

Forfatteren trekker frem at jødene vil hevde seg med stor styrke i kampen som nå er åpnet, de er godt forberedt og rustet. Samtidig nevnes det at de store fiendtlige araberstatene rundt dem

---

¹²² Aftenposten, «Dagens ekko», (5. mai 1948), 4.

¹²³ Ibid: 4.

¹²⁴ Arbeiderbladet, «Israel», (19. mai 1948), 4.

¹²⁵ Ibid: 4.

¹²⁶ Ibid: 4.

¹²⁷ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3.

har et gitt utfall om krigen skulle bli langvarig.¹²⁸ Her ser vi at offerrollen fortsatt kommer frem, men kanskje ikke like tydelig som tidligere i teksten. Her ser vi at forfatteren trekker frem at Israel er et sterkt folk som er rustet og forberedt på å kjempe for sitt eget land, men han påpeker også at en langvarig kamp vil være en stor ulempe for jødene. Ved å gjøre dette kan det komme frem av teksten at jødene kan ta vare på seg selv, men at de er i undertall noe som begrenser hvor lenge de klarer å kjempe imot. Her ser vi altså at offerrollen kommer frem, men samtidig får også israelerne litt tillitt til at de klarer å ta vare på seg selv, og at de ikke er helt hjelpeløse.

Det som er interessant med denne artikkelen er at den tar et vagere standpunkt i dagens konflikt mellom Israel og «araberne». F.eks. sier forfatteren «*Nå raser kampene i det hellige land. Hellig ikke bare for jødene, men også for araberne.*»¹²⁹ Her ser vi at forfatteren legger vekt på at landet inneholder hellige steder også for araberne, og kan ved å gjøre dette også legge vekt på at dette folket også har en rett på landet, ikke bare jødene. Det som likevel er litt interessant her er at forfatteren velger å benytte ordet «arabere», palestinerne som bor i landet blir ikke spesifikt trukket frem, Likevel ser vi her at forfatteren bruker en bibelsk legitimering ved at det er Det hellige land for jødene, samtidig legitimerer forfatteren også at landet er hellig for araberne, som også innebærer palestinerne.

Forfatteren trekker frem hvilket ansvar FN har for å hindre at krigen skal utvikle seg og at det er mye som står på spill. Det vises til hvor positivt det er at dette folket endelig skal få et fotfeste igjen, og kunne utfolde sine beste egenskaper både på det kulturelle, men også det økonomiske området. Det trekkes frem hvordan dette vil være til fordel ikke bare for det utsatte folket, men også for resten av verden. Til slutt trekkes det også frem hvordan en slik krig som er nå kan ha en fare for å spre seg.¹³⁰

Forfatteren prøver videre å få frem det som kan være en løsning på problemet, og som tidligere også er nevnt at Norge jobbet mot, at jødene skulle få sin del av Palestina, men at de også skulle få andre landområder enten i Sør-Amerika eller Australia, for å hindre at Palestina skulle bli så overbefolket med jøder at det kunne bli en trussel, slik araberne fryktet.¹³¹ Vi ser her at forfatteren prøver å legitimere en blanding av at jødene skal få sin del av Det hellige land, men

---

¹²⁸ Arbeiderbladet, «Israel», (19. mai 1948), 4.

¹²⁹ Ibid: 4.

¹³⁰ Ibid: 4.

¹³¹ Ibid: 4.

at de også skal få land et annet sted, slik at det er mulig å skape fred med nabolandene til det som blir Israel.

«FN, Norge og Israel»

Den 26. april 1949 finner vi kronikken «FN, Norge og Israel»¹³² i Arbeiderbladet som tar for seg Israels opptagelse i FN hvor et av spørsmålene som blir tatt opp er flyktningproblemet i Midtøsten. Forfatteren begynner med å fortelle om sin tur til Negba, og hvordan idyllen fra denne landsbyen er borte. Landsbybeboerne hadde levd tretti dager i strekk med ild og skudd imot seg, menn og kvinner hadde levd i huler, nedgravd i plenene, barna var blitt sendt bort før sammenstøtene brøt ut. I appelsinlunden lå stanken av et par hundre lik av storfe. Poenget til forfatteren var at nå skulle landsbybeboerne hente hjem barna sine, slik at de skulle få se hvordan det så ut i det som hadde vært en idyll da de forlot det. Årsaken til at de gjør dette er for at barna skal forstå hva det er som foregår i verden, de skal forstå jødefolkets nød, fordi Israel skal være et tilfluktssted for millioner av jøder fra hele verden, og personer som ikke har andre steder og dra.¹³³

Her kan vi igjen se hvordan flere av Pelegs punkter kommer frem. Det fremstilles som at jøder over hele verden er offer for forfølgelse, og at de som forfølger jødene da er de aller fleste i den utenforstående gruppen, at Israel er det eneste stedet i verden som kan være trygt for jøder. Denne ene hendelsen i Israel skal symbolisere hvordan den utenforstående verden er mot jøder. Dette er punkt a. og d. hos Peleg.¹³⁴ Valget med å beskrive disse grusomme scenene, for så å fremheve at barna må se dette for å forstå jødernes nød, de skal utsette barna for stanken av et par hundre storfe lik, de skal se hjemmene sine oppbrent og borte. Ved å trekke frem denne brutaliteten de mener barna må vitne, kan skape en sterk sympati for spesielt barna, men også de voksne som er så desperate at de velger å vise dette til barna sine. Offerrollen kommer også frem gjennom forfatterens fremheving av de traumatiserte og skadde menneskene Israel tar til seg, og bruker her analogien om at Amerika fikk det beste folket Europa hadde, mens dette lille landet tar imot Europas armeste folk, uten håp og utpinte.

---

¹³² Arbeiderbladet, «FN, Norge og Israel», (26. april 1949), 4–5.

¹³³ Ibid: 4.

¹³⁴ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019 2–3.

Forfatteren tar kort for seg det han mener skjer i Midtøsten. Han skriver «*En av verdens yngste stater og samtidig eldste stater, Israel, er i ferd med å gjøre et fremstøt for demokratiet, blant millioner av utplyndrede mennesker i koloniale land*»¹³⁵ Videre trekker han også frem at på ni år hadde fem hundre immigranter gjort glohet ørkenen til et mønsterbruk. Her kan vi se hvordan forfatteren prøver å legitimere staten Israel ved å si at det i tillegg til å være verdens yngste stat, at det faktisk også er verdens eldste stat. Han fremhever også at jødene har gjort området til et bedre sted å leve. Ved å bruke ordene «utplyndrede mennesker» og «koloniale land» kan det oppfattes som at folket som bor der nå ikke er i stand til å ta vare på seg selv, eller styre et land. Samtidig velger han også å fremheve at Israel gjør et fremstøt for demokratiet, noe som kan stille sterkt i den vestlige verden. Han trekker også frem hvordan jødene har klart å gjøre ørkenområder om til jordbruksområder.

Senere i teksten trekker forfatteren frem flyktningproblemet, det første han gjør er å delegitimere tallet på flyktninger som finnes ved å skrive: «*Det nevnes fantasitall opptill 800 000.*»¹³⁶ Videre hevder han at det aldri har vært så mange «arabere» i hele Palestina. Forfatteren sier også at det fortsatt finnes mange «arabiske landsbyer» i Israel hvor de bor side om side med jødene og livet går sin gang.¹³⁷ Her bruker han først ordet fantasitall for å vise at antallet flyktninger som er nevnt tidligere er helt feil, og at det ikke finnes så mange «arabere» i Palestina. Han prøver videre å vise at «arabere» fortsatt bor i Israel sammen med jødene, og kan med dette vise til at det ikke har vært noe behov for å flykte fra Israel eller Palestina. Forfatteren velger også å bruke ordet «arabere» og «arabiske landsbyer» i stedet for palestinere og palestinske landsbyer, som nevnt tidligere delegitimerer dette palestinernes rettigheter som urbefolkning, og det kan oppfattes som at de tilhører de andre arabiske landene i Midtøsten.

Forfatteren trekker igjen frem hvor mye positivt jødene har gitt Palestina, han nevner: «*... vann, befridd dem fra malariapest, ga dem tarifflønn på like fot med sine egne, ga dem undervisning og legehjelp*»¹³⁸ Videre hevder han også at de har gitt dem noe de aldri før hadde hørt om, stemmerett. Han legger skylden på flyktningproblemet over på de arabiske nabostatene. De er blitt jaget ut av sine egne, og nå brukes bildene av flyktningene som propaganda i verdenspressen.¹³⁹ Her kan vi se at forfatteren prøver å delegitimere beskyldningene mot det

---

¹³⁵ Arbeiderbladet, «FN, Norge og Israel», (26. april 1949), 4.

¹³⁶ Ibid: 5.

¹³⁷ Ibid: 5.

¹³⁸ Ibid: 5.

¹³⁹ Ibid: 5.

israelske folket og at de er ansvarlige for flyktningproblemet som er oppstått. Han hevder til og med at det er propaganda rettet mot Israel i verdenspressen. Forfatteren prøver å fraskrive alt ansvaret for flyktningproblemet fra jødene, og mener det er arabernes egen feil, og at verden ikke kan stille Israel ansvarlig for dette problemet. Forfatteren viser til hvordan det norske folk ikke klarte å ta vare på de 400 flyktningene som fikk komme til Norge, mens det lille landet Israel klarer å ta imot tusen flyktninger til dagen, de innfrir forpliktelsene som hvilte på hele verden etter Hitlers krig. Til slutt kritiserer han Norge for hvordan de har behandlet Israel, de var blant de siste til å anerkjenne landet, og Norges holdninger mot at Israel skal inn i FN.¹⁴⁰ Her ser vi hvordan forfatteren prøver å legitimere landet Israel og dets rettigheter gjennom alt det gode landet har gjort, at de blir utsatt for propaganda og får skyld i noe forfatteren mener ikke er deres feil, samtidig som teksten kan prøve å skape dårlig samvittighet ovenfor hvordan Norge har behandlet Israel som har gjort så mye bra for Europa.

Oppsummering

I dette kapitlet har jeg sett på opprettelsen av staten Israel, og hvordan hendelsen kommer frem i Aftenposten og Arbeiderbladet. Jeg har tatt for meg tre artikler som på forskjellige måter har vist sympati og støtte til jødene og staten Israel. Johansen skrev at både Arbeiderbladet og Aftenposten gikk i en mer pro-sionistisk retning etter proklamasjonen av staten Israel.¹⁴¹ I Aftenposten som var en av avisene som i starten var mer tilbakeholden ser vi allerede 5. mai en artikkel som viser sympati mot jødene, offerrollen kommer tydelig frem i teksten og den fremhever flere årsaker til hvorfor jødene burde få dette landet. Johansen skriver det var mer sympati for jødene, enn begeistring for selve landet som kom frem i avisene¹⁴², dette ser vi spesielt i teksten «Israel», hvor forfatteren mener en løsning vil være å gi jødene land et annet sted i verden og ikke bare i Palestina, for å unngå at «araberne» skulle anse jødene som en trussel.¹⁴³ Det som også er interessant med denne teksten er at den gir mer tillit til jødene og viser til at de klarer å forsvare seg, så lenge krigen ikke blir langvarig.¹⁴⁴ I «Dagens ekko»¹⁴⁵ finner vi til kontrast en forfatter som delegitimerer palestinernes rett på landet ved sin begrepsbruk «araber» i stede for palestiner. Selv om begge tekstene viser støtte til jødene, ser vi en kontrast i støtten mot landet Israel.

---

¹⁴⁰ Arbeiderbladet, «FN, Norge og Israel», (26. april 1949), 5.

¹⁴¹ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 39.

¹⁴² Ibid: 39.

¹⁴³ Arbeiderbladet, «Israel», (19. mai 1948), 4.

¹⁴⁴ Ibid: 4.

¹⁴⁵ Aftenposten, «Dagens ekko», (5. mai 1948), 4.

Den siste teksten, som er en kronikk er litt lengre frem i tid, til forskjell fra de to foregående tekstene har denne litt mer preg av reisebrev. Kronikken viser også sympati med jødene, men viser en større begeistring for landet. Den har i starten et stort fokus på hvordan immigrantene har gjort ørkenen om til en idyll, de har klart det «araberne» ikke har klart i ørkenen, men de er nå offer for grusomme hendelser. Disse grusomme hendelsene blir brukt som symbol på at jødene trenger en egen stat som vil gi trygghet for jødene.

Vi har her fått et lite innblikk i hvordan de to norske avisene forholdt seg til opprettelsen av staten Israel og hendelsene rundt opprettelsen. Det kommer på denne tiden frem en sympatisk holdning ovenfor jødene, og deres rett på å få et eget land, men ikke nødvendigvis en støtte mot at dette må være kun i Palestina. Vi ser hvordan disse meningene og holdningene på ulike måter kommer frem gjennom legitimering av staten Israel, og ved bruk av offerrollediskursen for å skape sympati for jødene. Vi får også se en forskjell mellom forfatteren som har besøkt Israel, og hvordan han har en sterkere tilknytning også til landet Israel, og ikke bare sympati for jødene.

Kapittel 3: Er Israel en angriper stat?

Suezkrisen 1956

I Egypt i 1952 tok Gamal Abd al-Nasser og hans «frie offiserer» makten, etterfulgt av et blodløst kupp, og gjorde staten om til en republikk. I 1954 ble Nasser president, og forsøkte å gjøre seg selv til lederen for en pan-arabisk renessanse og lederen for dekoloniseringsbevegelsen i Midtøsten og Afrika. Frankrike var fiendtlige pga. Nassers støtte til Algeries kamp for uavhengighet.¹⁴⁶ 26. juli 1956 nasjonaliserte Nasser Suezkanalen, hittil hadde beskyttelse av kanalen vært Storbritannias ansvar. Storbritannias statsminister, Anthony Eden ble rasende av Nassers trekk, og etter flere måneder med fruktløse forhandlinger for å gjenopprette internasjonal kontroll av kanalen, begynte han å lage planer med Frankrike om å ta kanalen tilbake fra Egypt. Franskmennene var spesielt interessert i en form for israelsk deltakelse på den militære siden av operasjonen.¹⁴⁷ Israel gikk også mot å ønske en konfrontasjon med Egypt. Fedayeens plyndringstokter inn i Israel fra Gazastripen som Egypt hadde okkupert i 1948, hadde aldri opphørt. Sabotasjehandlinger ble en regelmessig forekomst, og det ble også israelske represalier. Peres skrev senere at eskalasjonene av sabotasje og represalier brakte Midtøsten, slik det så ut for israelerne, til kanten av en full skala krig, og spørsmålet var ikke hvis, men når den ville bryte ut. Nasser styrket dette inntrykket ved en rekke provoserende taler, hans selvsikre tone ble løftet opp av de tunge forsyningene av moderne sovjetiske våpen som allerede hadde ankommet Egypt.¹⁴⁸

Frankrikes initiativ førte til at Israel og Storbritannia kunne samarbeide, etter at en avtale hvor britene bekreftet at de ikke ville støtte Egypt i en eventuell konflikt mellom Israel og Egypt. Landene hadde en konferanse i Frankrike mellom 22.-24. oktober for å planlegge en videre fremgang i kampen mot Egypt. Her ble det en stopp i forhandlingene, britene ønsket bare å være med hvis Israel ble sett på som angriperen, og Frankrike og Storbritannia brøt inn i konflikten for å beskytte Suezkanalen, dette var ikke Ben Gurion enig i.¹⁴⁹ På den siste dagen av konferansen bestemte Ben Gurion seg for å forplikte IDF til kampen. Franskmennene hadde tilbudt seg å stasjonere to skvadroner med «Mystère figtherbombers» og ha to av deres skip i israelske havner for å beskytte Israelske luftrom og havner i de to første dagene av kampene.

---

¹⁴⁶ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 43–44.

¹⁴⁷ Martin Gilbert, *Israel: A History* (Rosetta Books, 2014), ProQuest Ebook Central, 274.

¹⁴⁸ Ibid: 275.

¹⁴⁹ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 170–73.

Målet om å ødelegge Nasser hadde gjennomsyret hele konferansen, og var øverst i Ben Gurions tanker. Han var positiv over at to andre, ikke så små stater, ønsker å hjelpe til med å velte Nasser, og hadde et håp om at dette ville endre hele situasjonen i Midtøsten etter hans plan.¹⁵⁰

Den 29. oktober 1956 gikk IDF til angrep på egyptiske styrker på Sinaihalvøya, operasjonen ble kalt Sinai kampanjen. Neste dag utstedte Frankrike og Storbritannia et ultimatum til Egypt og Israel om å trekke styrkene sine tilbake med en distanse på 10 mil fra Suezkanalen. Israel overholdt dette kravet, Egypt nektet, og den neste dagen begynte Storbritannia og Frankrike et luftangrep mot Egyptiske flyplasser. Israel sikret seg raskt en overveldende militær seier, de tok Gazastripen 2. november, og Sinaihalvøya den 5. november. Den 7. november holdt Ben Gurion en tale for Knesset, hvor han hintet om at Israel planla å annektere hele Sinaihalvøya i tillegg til Tiranstredet. Israel ble lagt under stort press fra begge stormaktene om å trekke seg tilbake umiddelbart og betingelsesløst fra Sinaihalvøya og Gazastripen.¹⁵¹

Ved å se på balansegangen ved Sinai kampanjen må man skille mellom de konkrete operasjonelle objektiver og det bredere politiske mål. Det var tre operasjonelle objektiver og tre politiske mål. De tre operasjonelle objektivene var å overvinne den egyptiske hæren, åpne opp Tiranstredet for israelsk frakt og stoppe fedayeens angrep over den sørlige israelske grensen. Alle de tre objektivene ble oppnådd til en viss grad. Først av alt så hadde den israelske hæren en klar militær seier. Den egyptiske hæren var overvunnet, men ikke ødelagt, som et resultat av sin rettidige tilbaketrekning fra Sinai.¹⁵² Likevel var skaden på den egyptiske hæren liten og raskt reparert. Sinai kampanjen gav likevel IDF moral og prestisje, og etablerte den som den sterkeste militære styrken i Midtøsten. Den internasjonale vannveien som går gjennom Tiranstredet ble åpnet for israelsk frakt, det var også et håp om å få åpnet opp Suezkanalen for israelsk frakt, men dette ble ikke oppnådd. Det siste objektivet ble mer helhetlig gjennomført. Fedayeens baser i Gaza ble ødelagt, og angrepene deres over grensen stoppet. Den egyptiske hæren returnerte ikke til basene sine i Sinai. Sinaihalvøya ble effektivt demilitarisert, og Israel fikk nyte elleve år med relativ sikkerhet og stabilitet langs grensen med Egypt.¹⁵³

---

¹⁵⁰ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 174.

¹⁵¹ Ibid: 179–81.

¹⁵² Ibid: 183–84.

¹⁵³ Ibid: 183–84.

Gjennom Sinai kampanjen ødela Israel sitt tidligere bilde som en hjelpeløs beleiret ministat som lever på lånt tid, og avhengig av sin største arabiske nabos vilje og impuls for å overleve. Etter åtte år med statsskap, et veldig kort tidsrom i historien til nasjoner, fremstod det ikke lenger som sårbart og midlertidig. Dets internasjonale anseelse forbedret seg dramatisk som et resultat av kampanjen, det gjorde også taperheten og rykte til innbyggerhæren, den israelske forsvarsstyrken (IDF). Israels oppfattede og faktiske militærstyrke ble dens viktigste ressurs i forhandlinger med den arabiske verden i de neste ti årene.¹⁵⁴

Frankrike, Storbritannia og Israel nektet i mange år for de forhandlingene som hadde funnet sted før krigen brøt ut. Det var derfor ikke så lett å danne seg et riktig bilde av konflikten. For de norske avisene kunne det også komplisere bildet at to av våre vestlige allierte var innblandet. Ulike aviser som Arbeiderbladet, Aftenposten, Vårt Land og Morgenbladet hadde vanskelig for å se at det hadde vært et avtalt spill mellom Frankrike, Storbritannia og Israel. Motsatt var det i aviser som Dagbladet, Dagen, Friheten og Nationen, disse avisene koblet det israelske angrepet i Sinai med den franske og britiske aksjonen i kanalsonen.¹⁵⁵ Både avisene som så sammenhengen og de som ikke gjorde det uttrykte forståelse for situasjonen til Israel, og prøvde å forklare hvorfor et så dristig steg ble tatt av Israel. Truslene fra de arabiske landene mot den jødiske staten ble trukket frem. Arbeiderbladet hevdet for eksempel at Egypt selv hadde skyld i angrepet fra Israel, fordi de egyptiske lederne aldri hadde prøvd å skjule at målet deres var å utslette Israel. Det var flere som drog paralleller mellom Nasser og Hitler, Nasser ønsket også å bygge et storrike, i dette tilfellet av arabere, samtidig som han hatet og forfulgte jødene. Selv om ingen støttet Israels angrep på Egypt, gikk forståelsen for den militære aksjonen nesten så langt at det nærmet seg en godkjennelse.¹⁵⁶ I henhold til de andre aktørene i konflikten, Storbritannia/Frankrike og Egypt ble det fokusert relativt lite på Israel. Samlet sett var det lite grunn til å tro at Israel vant eller tapte mye sympati under Suezkrigen.¹⁵⁷

---

¹⁵⁴ Gilbert, *Israel: A history* (Rosetta Books, 2014), ProQuest Ebook Central, 287–88.

¹⁵⁵ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 41.

¹⁵⁶ Ibid: 42.

¹⁵⁷ Ibid: 43.

«Skjærmyssel¹⁵⁸ eller krig?»

Den 30. oktober 1956, dagen etter at Israel hadde gått til angrep på Egypt finner vi en tekst med overskriften «Skjærmyssel eller krig?» i Arbeiderbladet.¹⁵⁹ Forfatteren tar tidlig for seg en uttalelse fra Israels FN ambassadør, Abba Eban, som hadde formidlet at Israel ikke ville være det landet som startet en krig, men at de heller ikke ville være det landet som sitter rolig og lider følgene av arabernes ensidige fiendskap.¹⁶⁰ Det vises til at det ikke har vært noen krenkelser mot israelsk område, likevel har Israel valgt å gå til angrep på Egypt.¹⁶¹ Selv om det rettes kritikk mot Israel for å ha gått først til angrep, blir det videre nevnt at Israel må ha vært utrolig desperate når de setter Israels internasjonale goodwill på en hard prøve.¹⁶² Vi kan her se hvordan forfatteren begynner med å bekrefte at Israel har gått til angrep på Egypt først, videre fremheves det at det må være mektige årsaker til at Israel har gått til dette dristige steget.

Det nevnes to grunner forfatteren mener må ha gjort at Israel ble desperate nok til å angripe først. Den ene årsaken er Israelernes frykt for å miste landet sitt, etter to tusen år i landflyktighet, ønsker de ikke å miste landet sitt igjen, men araberstatene har aldri godtatt landet etter at det ble opprettet i 1948. Opprustningen i Egypt blir også trukket frem, hvor Sovjetunionen har sendt dem både MIG-Jagere og Ilyshin-bombefly, men dette ble ikke sett på som grunn nok i Israel til å gå til angrep, det som vippet Israel over var Egypts nasjonalisering av Suezkanalen. Dette gav Israel en sterkere posisjon i Midtøsten blant de vest-europeiske landene og ikke minst Nassers opprettelse av en felles militærkommando mellom Egypt, Syria og Jordan ifølge forfatteren.¹⁶³

Ved å fremheve at Israel ikke så noen annen utvei enn at de selv måtte gå til angrep for å beskytte seg, kan settes opp mot Pelegs punkt c. at troen på forfølgelse er fullstendig urelatert til handlingene til den utpekte gruppen, og at det utelukkende er produktet av handlingene tatt av den utenforstående gruppen.¹⁶⁴ Det blir ikke nevnt at Israel kunne handlet på noen annen måte, eller at en endring i deres handlingsmønster kanskje kan ha en innvirkning på Egypts

---

¹⁵⁸ Store norske leksikon, s.v. «skjærmyssel.» 22.04.2022. <https://snl.no/skj%C3%A6rmyssel> «Skjærmyssel er en mindre trefning eller et mindre sammenstøt. Ordet brukes også i overført betydning om en ordstrid eller krangel.»

¹⁵⁹ Arbeiderbladet, «Skjærmyssel eller krig?», (30. oktober 1956), 16.

¹⁶⁰ Ibid: 16.

¹⁶¹ Ibid: 16.

¹⁶² Ibid: 16.

¹⁶³ Ibid: 16.

¹⁶⁴ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

handlinger, den eneste løsningen Israel så var å gå til angrep. Vi kan også se Pelegs punkt b. forfølgelsen er permanent og kan ikke endres, den er konstant og ikke varierende, og punkt d. forestillingen om at forfølgelsen inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene av den utenforstående gruppen.¹⁶⁵ Egypts opprettelse av en felles militærkommando mellom Egypt, Syria og Jordan kan ha skapt et bilde av at nabolandene er fiendtlige mot Israel, de har samtidig heller ikke inngått noen fredsavtale med Israel, noe som kan forsterke dette inntrykket av de mange forfølgene. Det nevnes at jødene etter 2000 år i landflyktighet ikke ønsker å miste landet sitt igjen, i tillegg til at nabolandene til Israel ikke har godtatt noen fredsavtale kan også gi et inntrykk av at forfølgelsen er permanent.¹⁶⁶

Israels angrep på Egypt legitimeres av Israels frykt for å bli utslettet, de har ansett angrepsfaren for overhengende. Da har det gjenstått to valg, enten har de gått til angrep for å eliminere denne faren, eller så har de resonert seg frem til at krig er uunngåelig, og da er angrep det beste forsvar.¹⁶⁷ Forfatteren legitimerer også angrepet med Israels redsel for å miste folkehjemmet jødene vant i 1948. Det er lite av den bibelske legitimeringen vi så i 1948, nå er det en mer universell legitimering, hvor Israels overlevelse står på spill. Det blir også trukket frem at det ikke er inngått noen fredsavtale med nabolandene, de har nektet, dette har skapt en frykt hos israelerne som har gjort at de har sett seg nødt til å gå til angrep for å forsvare landet sitt.¹⁶⁸ Vi ser at det gjennom teksten blir bekreftet at det er Israel som er angriperen, likevel kommer det ingen kritikk mot Israel, det er mer overraskelse og undring over hva som har gjort at dette landet har gått til angrep. Forfatteren velger også å trekke frem at det har vært utallige angrep begge veier det siste året, og at dette har skapt et gjensidig hat over grensene med nabolandene.¹⁶⁹ Her ser vi også hvordan forfatteren velger å fremheve at Israel også har blitt angrepet, kanskje for å fremheve at Egypt ikke er et uskyldig offer.

Det kommer også frem gjennom teksten at skillelinjen mellom skjærmyssel og en ordinær krig er blitt så vag at omverdenen har utfordringer med å se forskjellen, og det ligger en akutt fare for freden hvis ansvaret for å danne dette skillet skal ligge hos Israel eller araberstatene. Forfatteren trekker senere frem i teksten at det er FN og de fire stormaktene som må stå sammen for å hindre et nytt blodbad i Midtøsten, her kan vi også se hvordan forfatteren prøver å fraskrive

---

¹⁶⁵ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3.

¹⁶⁶ Arbeiderbladet, «Skjærmyssel eller krig?», (30. oktober 1956), 16.

¹⁶⁷ Ibid: 16.

¹⁶⁸ Ibid: 16.

¹⁶⁹ Ibid: 16.

Israel et ansvar for handlingene de har utført.¹⁷⁰ Han legger frem at skillet mellom skjærmyssel og krig er vag, og det er vanskelig å skille hva som er hva, samtidig er det ikke Israel som denne gangen må stå til ansvar for å bevare freden, her må FN og de fire stormaktene samle seg og sette krav i Midtøsten.¹⁷¹

«Er Israel en angriper stat?»

1. desember 1956 finner vi i Aftenposten en artikkel med overskriften «Er Israel en angriperstat?».¹⁷² Forfatteren velger å si at konflikten er et eksempel på David som har slynge og stein som går mot Goliat som er fullt rustet og bevæpnet. Han sier dette etter at han har redegjort for at den eneste årsaken til at Israel skal ha gått til angrep på Egypt må være fordi de ikke så noen annen utvei. Det trekkes også frem hvordan både Israel og resten av verden visste at Jordan hadde klare oppmarsjerte tropper, forberedt på å angripe hvis Egypt gikk til angrep, eller Israel forsøkte en aksjon mot Egypt. Selv om Israel visste dette valgte de likevel å gå mot Egypt, de må ha kjent på et «være eller ikke være» som gjorde at de valgte å likevel gå til angrep.¹⁷³ Her mener forfatteren at han har funnet en årsak som ikke er kommet like tydelig frem i den norske presse. Israel har nemlig hele tiden blitt plaget med overfall på sivile, det kommer daglig folk over grensen som stjeler, sprenger veier, jernbaner, broer, vanningsanlegg, industrianlegg osv. og dreper sivile kvinner, barn og menn. Israel klager dette inn til FN, men ingenting skjer.¹⁷⁴ Her kan vi se hvordan Pelegs punkt a. i offerrollediskursen kommer frem, en følelse av at offergruppen er mål for systematisk og ubarmhjertig forfølgelse.¹⁷⁵

Forfatteren viser til hvordan Israel siden opprettelsen av landet har opplevd overtråkk mot landet ved at det fra nabolandene har kommet grupper som på ulike måter har krenket israelerne og deres samfunn. Forfatteren skriver at det siden våpenstillstanden i 1948 er gjennomsnittlig blitt drept 8 israelere og 6 arabere per dag. Her påstår også forfatteren at de fleste av araberne er blitt drept på israelsk jord, med unntak av noen få soldater som er drept ved motaksjoner.¹⁷⁶ Det blir i tillegg trukket frem at da Israel erobret Gaza, ble det funnet mengder med våpen, men

---

¹⁷⁰ Arbeiderbladet, «Skjærmyssel eller krig?», (30. oktober 1956), 16.

¹⁷¹ Ibid: 16.

¹⁷² Aftenposten, «Er Israel en angriperstat?», (1. desember 1956), 4.

¹⁷³ Ibid: 4.

¹⁷⁴ Ibid:4.

¹⁷⁵ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

¹⁷⁶ Aftenposten, «Er Israel en angriperstat?», (1. desember 1956), 4.

det ble også funnet instruksjoner til hæren. Disse gikk ut på at Egypt hadde bestemt seg for å føre en ødeleggelseskrig, dette skulle være en krig som skulle føres så grusom og med en så hensynsløs hardhet som soldatene kunne prestere. Det blir også trukket frem at selv etter at disse planene er funnet, forlanger USA at Israel skal trekke seg tilbake til den gamle grensen, noe forfatteren mener vil gi Egypt muligheten til å gjennomføre sin plan om å utslette Israel.¹⁷⁷

Vi ser her hvordan Egypt blir satt som den store fienden som jobber mot å utslette Israel, mellom linjene kan det leses at forfatteren mener det er egypternes egen feil at Israel har måttet gå til angrep mot dem. Israel har gjennom flere år kjempet mot angrep som kommer over grensen fra nabolandene uten at FN har gjort noe for å hjelpe til med å løse problemet.¹⁷⁸ Her kan vi også se punkt d. hos Peleg komme frem, troen på at forfølgeren inkluderer mange, de fleste eller alle fra den utenforstående gruppen.¹⁷⁹ I tillegg til dette går også USA mot Israel og forlanger en tilbaketrekning til gamle grenser, som igjen kan gi Egypt muligheten til å utslette Israel.

Helt i begynnelsen av artikkelen viser forfatteren til hele verdens fordømmelse av staten Israel etter deres angrep mot Egypt. Videre trekker han frem at hendelsen også forbløffet de millioner av mennesker som ikke vanligvis skriver i avisen eller uttrykker seg fra de politiske talerstoler. Så kommer han med påstanden om at disse folkene ikke var med i fordømmelsen mot Israel i første omgang.¹⁸⁰ Her prøver kanskje forfatteren å få tonet ned fordømmelsen som kom mot Israel etter angrepet på Egypt ved å si at det egentlig bare var noen få i Norge som fordømte denne hendelsen, og ikke noe alle i hele Norge gjorde.

Videre sier forfatteren når en liten stat som Israel, som har mindre enn 2 millioner innbyggere angriper en stat som er mange ganger større, da må det ligge noe bak som vanlige mennesker ikke har fått skikkelig kjennskap til. Enten må den lille staten være den eneste som er bevæpnet, eller så må det ligge så tvingende og tungtveiende årsaker bak at den svake stat ikke ser noen annen utvei for å berge sitt liv.¹⁸¹ Forfatteren nevner at vi vet at Egypt har våpen, så dette er ikke årsaken til at Israel har gått til angrep. Videre legitimerer forfatteren angrepet ved å trekke frem at det jevnlig er kommet angrep mot Israel fra nabolandene, Israels angrep var et gjengjeldelsesangrep mot disse. Forskjellen på Israels gjengjeldelsesangrep og arabernes

---

¹⁷⁷ Aftenposten, «Er Israel en angriperstat?», (1. desember 1956), 4.

¹⁷⁸ Ibid: 4.

¹⁷⁹ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3.

¹⁸⁰ Aftenposten, «Er Israel en angriperstat?» (1. desember 1956), 4.

¹⁸¹ Ibid: 4.

angrep mot Israel var at Israel gikk til angrep mot soldater, mens nabolandene angrep og drepte sivile.¹⁸² Her kan vi også se hvordan forfatteren prøver å rettferdiggjøre Israels angrep, og samtidig vise til at Israel velger å ta angrepet mot soldater og utelate de sivile, selv om nabolandene ikke gjorde dette mot Israel.

Til slutt kommer forfatteren med kritikk mot verden, hvorfor skriker den når Israel tvinges til å ta saken i egne hender, og gjør det på en renslig måte. Han bekrefter at Israels handlinger formelt sett er krigshandlinger, men videre sier han at nabostatens aksjoner gjennom «fedayeen» i høyere grad er en reell krigshandling, selv om den ikke er formell.¹⁸³ Forfatteren avslutter teksten ved å si at Israelerne har ikke angrepet noen siden de kom til sitt land i 1870, de har handlet i selvforsvar, og bare etter at provokasjonene har vært ti ganger større enn hva andre nasjoner ville akseptert.¹⁸⁴ Her ser vi hvordan forfatteren viser hvor tålmodige Israelerne er, de har godtatt provokasjoner mye større enn hva andre stater ville godtatt, de handler i selvforsvar, men blir likevel beskyldt for å starte krigen. Her ser vi offerrollediskursen komme frem, sammen med legitimering av hvorfor Israel har gått til angrep. Vi kan se Peleg punkt c. og d., troen på at forfølgelsen er fullstendig urelatert til handlingene til den utpekte gruppen, og at det utelukkende er produktet av handlingene tatt av den utenforstående gruppen, og at forestillingen om at forfølgeren inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene fra den utenforstående gruppen.¹⁸⁵

Vi ser her at frykten for utslettelsen av landet Israel har fulgt landet videre fra 1948 og frem til Suezkrisen i 1956. Når det kommer til legitimering ser vi en endring. Legitimeringen for hvorfor landet Israel skulle opprettes har ikke lenger den samme sentrale rollen som i 1948, nå er det en større legitimering av hvorfor Israel ble så desperate at de måtte gå til angrep på Egypt. Vi ser også at den bibelske legitimering har forsvunnet litt ut, sammenlignet med fokuset denne fikk i 1948, den har blitt erstattet med frykten for Israels utslettelse. Johansens funn om at det ble vist en forståelse for Israels dristige valg, og at truslene fra nabolandene blir trukket frem som en årsak til konflikten, kommer frem i begge tekstene. I de to tekstene valgt ut her er det et spesielt fokus på Israel, men tekstene er ikke fordømmende mot Israel, de viser til en forståelse for hvorfor Israel har tatt disse valgene. I Arbeiderbladet er det i perioden rundt

---

¹⁸² Aftenposten, «Er Israel en angriperstat?», (1. desember 1956), 4.

¹⁸³ Ibid: 4.

¹⁸⁴ Ibid: 4.

¹⁸⁵ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3.

Suezkrisen generelt et større fokus på hvorfor Israel måtte handle i selvforsvar, og skylden legges i avisen ofte over på Sovjetunionen eller Egypt. Det er ofte en kommentar om at det Israel har gjort ikke er riktig, men videre forsvares Israel for sine handlinger fordi de ble presset til å starte krigen.¹⁸⁶ Det er som Johansen skriver, lite fokus i avisen på at det har vært et samarbeid mellom Israel, Storbritannia og Frankrike, men det blir likevel noen steder nevnt i mindre artikler, og da fremheves det også at dette er påstander som kommer fra andre land eller aviser.¹⁸⁷ I Aftenposten ser vi sammenlignet med Arbeiderbladet et større fokus på Frankrike og Storbritannia, og hvordan skylden legges mer over på dem enn på Israel. Også her kommer det frem kritikk mot Israel og handlingene deres, men det legges større vekt på Frankrike og Storbritannias handlinger og konsekvensene av disse.¹⁸⁸

Seksdagerskrigen 1967

På 1960-tallet ble Midtøsten et sted for den kalde krigs rivalisering mellom Sovjetunionen og USA, begge landene forsynte regionens stater med våpen. Våren 1967 informerte Sovjetunionen den syriske regjeringen om at Israel samlet tropper ved grensen i nord som forberedelser til et angrep på Syria. Om slike troppebevegelser faktisk fant sted er et diskutert blant historikere.¹⁸⁹ Av alle de arabiske krigene var krigen i juni 1967 den eneste krigen ingen av sidene ønsket. Krigen var et resultat fra et kriseskred verken Israel eller fiendene var i stand til å kontrollere.¹⁹⁰ Flere sammenstøter de første månedene av 1967 førte til amper stemning mellom Syria, Egypt og Sovjet på den ene siden og Israel på den andre. Den 13. mai rykket egyptiske tropper inn i Sinai, hvor Israel i 1956 trakk seg tilbake, området var siden blitt en demilitarisert sone som sikkerhet for Israel. Israel gjorde så det som har blitt sett på som en psykologisk tabbe. I håp om å hevde sine fredfulle intensjoner og å roe ned den nervøse atmosfæren skapt av arabiske og sovjetiske anklager om et imminent israelsk angrep på Syria, ble uavhengighetsdagen 15. mai feiret med en parade uten sine vanligvis store nummer av tanks og tunge artilleri. Egypt la merke til mangelen på tanks og våpen, og beskyldte Israel for å ha sendt de manglene våpnene til grensen i nord.¹⁹¹

---

¹⁸⁶ Arbeiderbladet, 1. november, 2, 4, 9, 20; Arbeiderbladet, 31. oktober, 2, 4.

¹⁸⁷ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 41–43.

¹⁸⁸ Aftenposten, 1. november, 1, 2, 6, 9, 11; Aftenposten, 2. november, 1, 6, 10.

¹⁸⁹ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 45. Her refereres det videre til Shlaim, 2000 og Hirst, 1977 for å lese om motstridende meninger.

¹⁹⁰ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 236.

¹⁹¹ Gilbert, *Israel: A History* (RosettaBooks, 2014), ProQuest Ebook Central, 320–21.

Syria hadde en forsvarspakt med Egypt, som gikk ut på at Egypt skulle hjelpe Syria hvis Israel angrep. Nasser måtte gjøre noe, både for å bevare sin egen troverdighet som en alliert og for å holde tilbake hissigproppene i Damaskus. Det er en generell enighet mellom kommentatorer at Nasser verken ønsket eller planla å gå til krig mot Israel. Det han gjorde var å ta fatt på en øvelse i brinkmanship som skulle bære han over kanten. Nasser tok tre steg hvor intensjonen var å imponere den arabiske offentlige opinionen i stede for å være et bevisst forspill til krig mot Israel. Det første han gjorde var som nevnt å sende et stort antall tropper inn i Sinai. Det andre steget var å be om fjerningen av FNs nødstyrker fra Sinai.¹⁹² Styrkene hadde vært stasjonert i Gazastripen og ved Sharm el-Sheikh på sørenden av Sinaihalvøya, med den intensjonelt godkjente oppgaven å overvåke den Egyptisk-Israelske våpenhvilen. Den hadde fått muligheten til å oppta denne overvåkingsposisjonen på egyptisk land bare med egyptisk samtykke. Dette samtykket ble plutselig trukket tilbake.¹⁹³ Israel forventet i alle fall at FNs generalsekretær, U Thant, i det minste ville be om litt tid for å utsette evakueringen. Egypt hadde forventet at kravet ville bli utfordret i sikkerhetsrådet, men U Thant kontaktet ikke rådet en gang, han godtok kravet med en gang, og innen 24 timer hadde styrkene begynt å pakke sammen, og allerede tre dager senere, 19. mai, seilte de siste troppene av gårde. Egypt hadde total militær kontroll over Sinai. Det siste og mest skjebnesvangre steget som ble tatt 22. mai, var å stenge Tiranstredet for israelsk frakt.¹⁹⁴

For Israel konstituerte dette en årsak til krig. Det kansellerte hovedprestasjonene til Sinai kampanjen. Den israelske økonomien kunne tåle stengingen av sundet, men det avskrekkende imaget til IDF kunne det ikke. Nasser forstod den psykologiske betydningen av skrittet han tok. Han visste at hele Israels forsvarsfilosofi var basert på å stille sin vilje overfor sin fiende, ikke på å underkaste seg ensidige diktater fra dem. Ved å stenge Tiranstredet for israelsk frakt, tok Nasser en forferdelig sjanse, og han tapte.¹⁹⁵ Israel nølte, regjeringen, paralyisert av frykt og av motstridende meningsstrømmer, brukte to uker på å nå en beslutning. Disse to ukene blir kalt «venteperioden». Under denne perioden gikk hele nasjonen inn i en kollektiv psykose. Minnet fra Holocaust var en mektig psykologisk styrke mot følelsen av isolasjon og fremhevet oppfatningen av trusselen. Selv om Israel med objektive øyne var mye sterkere enn fiendene sine, følte mange israelere at landet deres møtte en trussel av overhengende ødeleggelse. For

---

¹⁹² Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 237.

¹⁹³ Gilbert, *Israel: A History*, (RosettaBooks, 2014), ProQuest Ebook Central, 321.

¹⁹⁴ Ibid: 321.

¹⁹⁵ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 237.

dem var ikke spørsmålet om Tiranstredet, men om overlevelse. Svakt lederskap var hovedsakelig årsaken til at denne frykten fikk spre seg fra politikerne til øvrige mennesker.¹⁹⁶

5. juni 1967 satte Israel i gang et luftangrep mot egyptiske flyplasser, og ødela 298 krigsfly, hoveddelen av den egyptiske luftstyrken på en dag. Israelske bakkestyrker satte nesten samtidig i gang en landinvasjon av egyptisk territorier, og tvinger seg vei til Suezkanalen og tar hele Sinaihalvøya på to dager. På grunn av sin forsvarspakt med Egypt går syriske, jordanske og irakiske styrker til angrep på ulike mål i Israel. Innen to timer var flystyrkene til alle tre ødelagt av de israelske flystyrkene, i tillegg til en irakisk militærbase nær den jordanske grensen.¹⁹⁷ Jordanske landstyrker grep også inn for å støtte Egypt. Jordansk artilleri bombet israelske byer og sendte tropper inn i det arabiske Øst-Jerusalem. Israel drev da den jordanske hæren ut av Vestbredden og Øst-Jerusalem, og okkuperte dem begge 7. juni. Neste dag angrep israelske krigsfly det amerikanske spionskipet USS Liberty med kanoner, missiler og brannbomber, 34 amerikanske servicepersonell ble drept og 171 ble skadet. Den 9. juni angrep Israel Syria, til tross for sterkt press fra FN, og okkuperte Golanhøydene. Krigen var en overveldende militærsuksess for Israel. På seks dager hadde tre arabiske hærer blitt overvunnet, og store territorielle gevinster var oppnådd, de hadde tatt Sinaihalvøya, Golanhøydene, Vestbredden, Gazastripen og Øst-Jerusalem.¹⁹⁸

Etter krigen blir det mye diskusjoner i Israel om hva de skal gjøre med de okkuperte områdene. Israel sender et forslag med flere krav, blant annet fri tilgang til båter gjennom Tiranstredet og Suezkanalen, flyrom over Sinaihalvøya, Syria skal ikke tukle med vann fra Jordan elven og inn i Israel og full demilitarisering av området rundt Golanhøydene. Disse kravene ble ikke godtatt, og var også det mest generøse tilbudet noen gang gitt både før og etter av Israel.¹⁹⁹ Shlaim hevder at det senere kommer frem at forslaget kanskje ikke er kommet frem eller var tydelig nok for landene som avslår det, da det ikke finnes noe arkiv for dette, men at de var opptatt av å vise USA hvor generøse de var i tilbudet sitt.²⁰⁰ Konflikten utløste en ny masseutvandring av palestinere, mange av dem ble flyktninger for andre gang, ettersom de hadde søkt tilflukt i på Vestbredden og Gaza etter å ha måttet forlate sine hjem i 1948-1949.²⁰¹

---

¹⁹⁶ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 237–38.

¹⁹⁷ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 46.

¹⁹⁸ Ibid: 46.

¹⁹⁹ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 251–54.

²⁰⁰ Ibid: 254.

²⁰¹ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 48.

Det ble gjort flere forsøk på å finne ut hva de skulle gjøre med Vestbredden. Det ble foreslått at Vestbredden skulle bli en del av Israel, men med egen autonomi, dette ønsket ikke palestinerne på Vestbredden, de ønsket en egen selvstendig stat som ikke hadde noe å gjøre med Israel. Da de ikke kom til enighet her prøvde Israel å foreslå at Jordan kunne få de områdene av Vestbredden de ikke selv ønsket, men dette førte heller ikke noen vei. FN var også med i diskusjonen, men de så ikke på Palestina som en egen stat, og diskuterte ikke med dem, men med Egypt, Jordan og Israel. De klarte ikke å komme frem til en løsning om Vestbredden.²⁰² Både Vestbredden og Gazastripen skulle forbli arabiske, dette var ikke den samme type krig som i 1948 hvor «arabiske» landsbyer ble tømt for «arabere» og israelere flyttet inn, Dayan forlangte til og med at ødelagte bygninger i de okkuperte områdene skulle gjenoppbygges slik at «araberne» kunne forbli i byene sine.²⁰³

22. november vedtok FNs sikkerhetsråd resolusjon 242 som ville få en viktig betydning mellom den arabiske-israelske relasjonen de neste årene, og for Israels relasjon med det videre internasjonale samfunnet. Resolusjonen hadde to deler, den ene krevde at Israel skulle trekke seg tilbake fra alle okkuperte områder etter seksdagerskrigen, og den andre delen gikk ut på en respekt for at alle land i området hadde rett på å leve i fred innenfor sikre og anerkjente grenser, fri for trusler og makthandlinger.²⁰⁴ Israels tolkning av resolusjon 242 var annerledes enn arabernes tolkning. Egypt og Jordan ble enige om fred, men insisterte på at det første skrittet måtte være komplett israelsk tilbaketrekning. Israel erklærte at det første skrittet før de ville trekke seg tilbake fra noen del av territoriene var at det måtte være forhandlinger som ledet til kontraktfestede fredsavtaler som inneholdt sikre og anerkjente grenser.²⁰⁵

Johansen skriver at til tross for at krigen startet med en Israelsk lynangrep mot egyptiske flyplasser, var det ingen tvil i de norske avisene hvor ansvaret for krigen lå, de fleste avisene plasserte mye av ansvaret for krigen på Nasser. I de større avisene var det som kunne skilles mellom dem fokuset på FN og stormaktene sin rolle i konflikten.²⁰⁶ Selv om det var ulike innfallsvinkler i de ulike avisene var sympatien med Israel like dypt og ekte i avisene Aftenposten, Dagbladet og Arbeiderbladet. Folk flest synes også å ha delt dette synet. I en

---

²⁰² Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 260–62.

²⁰³ Gilbert, *Israel: A History* (RosettaBooks, 2014), ProQuest Ebook Central, 346.

²⁰⁴ Ibid: 348–49.

²⁰⁵ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 260.

²⁰⁶ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 51–53.

meningsmåling fra juli 1967 hvor spørsmålet om hvem de sympatiserte med av araberstatene og Israel svarte en femtedel at de var nøytrale eller ikke visste, av de resterende svarene sympatiserte 74% med Israel og bare 5% med araberlandene. Dette var et høyere resultat for Israel enn hva de hadde hatt i en måling midt i 1950-årene.²⁰⁷ I 1969 ble det gjort en ny opinionsgransking med samme spørsmål. På denne tiden var det blitt mer isrealkritiske stemmer i det politiske miljøet, men i opinionen var holdningen nesten lik. 76% sympatiserte fortsatt med Israel og 7% sympatiserte med araberne.²⁰⁸

«Krigen mot Israel må forhindres»

Den 5. juni 1967 finner vi i Aftenposten en tekst med overskriften «Krigen mot Israel må forhindres».²⁰⁹ Teksten viser tydelig støtte til Israel, og ønsker å samle folk for å hindre at en krig skal bryte ut i Midtøsten. Forfatteren skriver at alle vet hvem som er aggressive og krigslystne i Midtøsten, de vet hvem som sender morderbander over grensen hvor målet er å drepe flest mulig personer og ødelegge så mye som mulig. Verden vet det er Syria, Egypt og andre arabiske stater som kommer med krigstrusler, og Israel prøver igjen og igjen og si at de bare ønsker å leve i fred med naboene sine.²¹⁰ Her kan vi se Pelegs punkt a. En følelse av at offergruppen er mål for systematisk og ubarmhjertig forfølgelse.²¹¹ Det kan komme frem gjennom hvordan Israel igjen og igjen sier de ønsker å leve i fred, ved å bruke igjen og igjen kan det oppfattes som at dette hender ofte, og ved at det sendes krigstrusler og morderbander over grensen kan det oppfattes som ubarmhjertig og systematisk forfølgelse. Punkt d. Forestillingen om at forfølgeren inkluderer mange, de fleste eller alle medlemmer av den utenforstående gruppen kommer også frem gjennom teksten.²¹²

Forfatteren trekker frem hvordan Sovjetunionen, Egypt, Syria og øvrige arabiske land sender krigstrusler til Israel. Videre sier forfatteren at folk må samle seg og kjempe mot trusselen mot Israel, han sier «Det haster. Freden er i fare.»²¹³. Deretter bruker forfatteren 2. verdenskrig for å få folk til å forstå alvorligheten av dette. Han skriver om de seks millioner jødene som omkom

---

²⁰⁷ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 54–55; Alstad, *Norske meninger* (Sigma, 1993), 74.

²⁰⁸ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 55.

²⁰⁹ Aftenposten, «Krigen mot Israel må forhindres», (5. juni 1967), 2.

²¹⁰ Ibid: 2.

²¹¹ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

²¹² Ibid: 2–3.

²¹³ Aftenposten, «Krigen mot Israel må forhindres», (5. juni 1967), 2.

i gasskamrene, og at det ikke skal tilkomme titusener, muligens hundretusener ofre fra slagmarken i en krig som er blitt påtvunget Israel og jødene av Nasser og araberstatene.²¹⁴ Her ser vi hvordan forfatteren trekker tråder tilbake til Holocaust for å vekke sympatien hos folk. Jødene har allerede lidd nok etter 2. verdenskrig, og nå skal de bli påtvunget en krig de ikke ønsker, slik at enda mer jøder må dø. Her kommer det også frem hvordan jødene er en offergruppe som er blitt forfulgt og drept over lengre tid.

Forfatteren prøver å motbevise en uttalelse fra avisen Pravda den 30. mai som beretter fra Damaskus. I avisen Pravda hevdes det at det kommunistiske partiet i Syria beskylder USA for å prøve å starte en provokatorisk aggresjon mot Syria gjennom å gi bistand til Israel, men dette har møtt motstand hos revolusjonære progressive folkemasser fra alle arabiske land, og også fra alle progressive sosialistiske folkemasser fra hele verden, ledet av Sovjet-Samveldet. Videre skriver forfatteren at alle mennesker i verden som kjenner til politikk vet hva som foregår i det nære Østen. Forfatteren fremhever at alle vet hvem som er aggressive og krigslystne. Verden vet at det er Egypt, Syria og andre arabiske stater som er angriperne og som kommer med krigstrusler om og om igjen. Mens Israel erklærer at de ønsker å leve i fred med naboene sine.²¹⁵ Vi ser her hvordan forfatteren prøver å delegitimere landene i Midtøsten samt Sovjetunionen som støtter dem. Han påstår at alle som vet noe om politikk, vet at det er disse statene som er angriperstatene, og som provoserer Israel for å skape krig. Han fremhever også kontrasten med at araberlandene kommer med krigstrusler, mens Israel erklærer at de ønsker å leve i fred med naboene sine. Videre hevder forfatteren at ingen mennesker med sunn fornuft tviler på at uten Sovjetunionens hjelp til Nasser og de arabiske statene ville de ikke turt å provosere eller gå til krig mot Israel, eller tvinge Israel til en preventiv krig.²¹⁶

Videre sier han at om det skulle bli krig i Midtøsten, da er Sovjetunionens ansvar for denne krigen ikke mindre enn araberstatene om ikke kanskje enda større.²¹⁷ Her ser vi også hvordan forfatteren automatisk legger skylden for en eventuell krig i Midtøsten over på araberstatene, og også på Sovjetunionen, Israel bli fratatt all skyld de kan ha om det skulle bryte ut en krig. Forfatteren formulerer seg også på en måte som fremhever at de som er uenig med han ikke har «sunn fornuft». Han kommer med sterke påstander ved å skrive f.eks. «alle vet» og «intet

---

²¹⁴ Aftenposten, «Krigen mot Israel må forhindres», (5. juni 1967), 2.

²¹⁵ Ibid: 2.

²¹⁶ Ibid: 2.

²¹⁷ Ibid: 2.

menneske med sunn fornuft...»²¹⁸, ved å bruke disse påstandene viser han til at alle skal jo vite at det er araberstatene og Sovjetunionen som er skyld i det som skjer i Midtøsten nå, og om det skulle bryte ut krig, og de som ikke mener dette har ikke «sunn fornuft». Han prøver videre å delegitimere Sovjetunionen ved å fremheve at kommunistiske land som Italia og Uganda viser sympati med staten Israel, og at alle progressive sosialistiske folk i verden må samle seg for å forhindre krig i Midtøsten.²¹⁹

«Et vilkår for fred»

Den 5. juni 1967 finner vi i Arbeiderbladet en artikkel med overskriften «Et vilkår for fred»²²⁰, teksten har hovedsakelig et fokus på hvordan Israel har behov for å få anerkjent staten av sine naboland før det er mulig å gjøre noe med konflikten mellom landene i Midtøsten. Forfatteren skriver om det som skjer i Midtøsten, hvor de er nær krigens avgrunn, hvor arabiske folkeledere oppfordrer til folkemord, og til «hellig krig» for å utslette staten Israel og befolkningen. Forfatteren mener at vurderingen av stridsspørsmålene mellom araberstatene og Israel må komme i annen rekke, frem til denne trusselen er fjernet. Så lenge nabolandene har erklært at deres politiske mål er å utslette Israel, må landet ta denne trusselen på alvor og innrette sin politikk deretter. Før denne retten på trygghet er sikret også hos Israel vil det ikke være mulig å oppnå fred i Midtøsten.²²¹ Vi kan her se punkt c. til Peleg, troen på at forfølgelsen er fullstendig urelatert til handlingene til den utpekte gruppen, og at det utelukkende er produktet av handlingene til den utenforstående gruppen.²²²

Det interessante med forfatterens tekst er at han mener Israel må føre en politikk i selvforsvar, de må ta utgangspunkt i hva som er det beste for staten for å holde den i live. Samtidig kan man undre seg om denne politikken også påvirker araberstatene til å føre deres politikk i den retningen de gjør, selv om det å ha som mål å utslette en stat ikke kan aksepteres. Likevel får forfatteren frem den trusselen Israel lever under, og hvordan de som stat må bruke alt sitt fokus på hvordan de skal overleve, omgitt av stater som ønsker å utslette landet deres. Vi kan også se Pelegs punkt d, forestillingen om at forfølgelsen inkluderer mange, de fleste eller alle

---

²¹⁸ Aftenposten, «Krigen mot Israel må forhindres», (5. juni 1967), 2.

²¹⁹ Ibid: 2.

²²⁰ Arbeiderbladet, «Et vilkår for fred», (5. juni 1967), 4.

²²¹ Ibid: 4.

²²² Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

medlemmene fra den utenforstående gruppen.²²³ Det kommer ikke like tydelig frem her som i mange tidligere tekster vi har sett på, men her blir også alle nabolandene til Israel sett på som trusselen, som ønsker å utsette landet.

I denne teksten kan vi se at offerrollen blir med i legitimeringen av staten Israel. Det er som nevnt ikke det samme fokuset på å legitimere staten Israel, men en legitimering av deres politikk og handlinger for å beskytte staten som blir truet med utryddelse. Forfatteren bruker denne trusselen fra nabolandene til å legitimere Israels politikk. Bl.a. skriver han at før araberstatene er villig til å akseptere Israels 19 år gamle uavhengighet, vil det ikke være mulig å løse problemene mellom Israel og nabostatene, her velger han å trekke frem flyktningproblemet som et av disse problemene.²²⁴ Her ser vi hvordan forfatteren legger mye av ansvaret for problemene i Midtøsten over på nabolandene til Israel. Han legitimerer Israels handlinger ved å si at landet må fokusere på en politikk som opprettholder nasjonens sikkerhet, og før Israel er blitt anerkjent av nabolandene vil de ikke kunne bruke tid på andre problemer de har med nabolandene. Han delegitimerer også palestineres rettigheter her ved å hevde at Israels rett på sikre grenser komme før deres rettigheter etter å ha blitt drevet på flykt. Ikke før landet er blitt anerkjent av nabostatene, vil de kunne prøve å finne en løsning for flyktingene.²²⁵

Det som er interessant med denne teksten er at forfatteren også velger å legge ved en forklaring på hvorfor nabostatene til Israel har en fiendtlighet og bitterhet mot jødene og Israel. Han trekker frem hvordan vestlige stormakter tidligere fremmet sine økonomiske og strategiske interesser i Midtøsten, uten å ta hensyn til folket som bodde der. I de siste tiårene har også Sovjetunionen blitt en viktig part i dette stormaktsspillet. Her trekker forfatteren frem flere faktorer som har skapt de fiendtlige holdningene i Midtøsten, som motsetningsforhold på flere plan, araberstatenes indre strid, stormaktsrivalisering, og araberstatens felles fiendtlighet mot Israel, dette har sammen blitt en komplisert floke. Skyld og ansvar fordeler seg hos mange parter.²²⁶ Her ser vi også hvordan forfatteren fordeler skylden både på stormaktene i tillegg til nabostatene til Israel. Han trekker videre frem hvordan det vil være krevende å dempe motsetningene til et mindre eksplosivt nivå i Midtøsten, og dette vil også kreve selvbeherskelse og ansvarsbevissthet fra stater utenfor Midtøsten som har interesser i landene her.²²⁷ Vi ser her

---

²²³ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3.

²²⁴ Arbeiderbladet, «Et vilkår for fred», (5. juni 1967), 4.

²²⁵ Ibid: 4.

²²⁶ Arbeiderbladet, «Et vilkår for fred», (5. juni 1967), 4.

²²⁷ Ibid: 4.

hvordan forfatteren legger mye ansvar over på vestmaktene og landene i Midtøsten, samtidig nevner han ikke Israel spesifikt i det hele tatt, noe som kan ta fra dem mye av det ansvaret de også står med i Midtøsten. Sovjetunionen får også kritikk for ikke å ha brukt sin innflytelse i Midtøsten til å jobbe for at nabolandene til Israel skal anerkjenne landet og opprette fredeligere tider i Midtøsten.²²⁸

I disse to tekstene ser vi hvordan fokuset på å legitimere Israels handlinger og politikk pga. landets trussel fra nabolandene og deres mål om å utslette staten Israel fortsatt er sentral slik det også var under Suezkrisen i 1956. Disse to tekstene er fra 5. juni, altså dagen da seksdagerskrigen brøt ut. Begge tekstene har et sterkt fokus på fred, og hva som er nødvendig for å kunne oppnå dette i Midtøsten. Vi ser i disse to tekstene hvordan det legges mye ansvar over på nabolandene til Israel, det er disse landene som må gjøre en endring for at det skal bli fred i Midtøsten. Teksten fra Aftenposten er nok litt mer krass i sin kritikk rettet mot landene i Midtøsten, vi ser at teksten fra Arbeiderbladet også legger store deler av ansvaret for å skape fred over på nabolandene til Israel, men han kommer også med forklaringer på hvorfor disse landene har fått den holdningen de har, spesielt mot Israel. Likevel er det ingen tvil om at det i begge tekstene kommer frem at ansvaret for å skape fred i Midtøsten ligger hovedsakelig på nabolandene til Israel.

Det som er interessant er at det før selve krigen bryter ut 5. juni er fokus på å beholde fred, og ansvaret for dette legges på araberne, dette kan nok henge sammen med hendelsesforløpet før krigen og handlingene til Nasser.²²⁹ Det som er interessant etter krigen er over, er at det kommer frem mer splittede meninger i avisene. Noen støtter fortsatt Israel sterkt, mens andre viser en større skepsis for hvor lett sympatien for Israel kommer.

Arbeiderbladet etter seksdagerskrigen

I Arbeiderbladet finner vi 14. juni 1967 en artikkel med navnet «Midt-Østen og Norges ansvar»²³⁰, dette er en artikkel som tar opp debatten rundt Midtøsten, og hvordan

---

²²⁸ Arbeiderbladet, «Et vilkår for fred», (5. juni 1967), 4.

²²⁹ Shlaim, *The Iron Wall*, (W.W. Norton, 2000), 237–38; Gilbert, *Israel: A History* (RosettaBooks, 2014), ProQuest Ebook Central, 321.

²³⁰ Arbeiderbladet, «Midt-Østen og Norges ansvar», (14. juni 1967), 15.

Arbeiderbladet har dokumentert krigen i sin avis. Forfatteren kritiserer avisen for å utelate informasjon fra statsmenn i Israel som viser til at Israel har et mål om å utvide sine grenser med de militære seierne de har hatt. Han viser videre til at det av gode grunner er sterk solidaritet og sympati rettet mot Israel og jødene i Norge og Europa. Det er i Europa en følelse av medansvar som gjør seg gjeldende hos de fleste av oss. Videre trekker han frem om det ikke burde vises mer sympati ovenfor de 700 000 flyktningene som måtte forlate hjemmene sine da staten Israel ble opprettet. Han fremhever også at allerede da tok Israel mer land enn de ble gitt av FN, og nå ønsker de å ta enda mer.²³¹ Vi ser her hvordan forfatteren kritiserer avisen for å ikke vise hele bildet av det som har skjedd under konflikten, og hvordan Israels mål videre ikke kommer så tydelig frem i avisen.

Det trekkes frem hvordan Europa og Norge føler et ansvar for Israel og jødene, men at dette ikke må gjøre folk blinde for det som skjer i Midtøsten nå, her setter han bl.a. lys på flyktningproblemet. Forfatteren viser senere i teksten også til hvordan det må bli mer lov til å også vise kritikk mot Israel, uten at en får jødehater kastet etter seg. Han mener det må bli lov å vise sympati med flyktningene og de andre landene i Midtøsten, det var jo de som hadde lidd under denne krigen, hvor nesten ingen soldater hadde fått satt sine ben på israelsk jord.²³²

Vi ser hvordan denne teksten viser et mer åpent syn rundt konflikten i Midtøsten. Selv om den ikke retter skarp kritikk direkte mot Israel kan vi se at det kommer frem et bredere syn på konflikten, og Israel blir ikke direkte satt som et offer for konflikten. Likevel er det fortsatt stor splittelse i avisen, og det interessante er at det dagen før var en artikkel med overskriften «Flyktning-tragedien som arabernes leder skapte».²³³ Artikkelen går i en helt annen retning enn artikkelen fra 14. juni. Den tar fra Israel all skyld i flyktningsspørsmålet og mener både at «arabere» har fått flyktningstatus uten å fortjene det, og at det er propaganda fra araberstatene for å skape sympati mot seg selv. Artikkelen fraskriver Israel alt ansvaret for flyktningproblemet som er oppstått.²³⁴

Den 16. juni var det også en artikkel med overskrift «Israel og Arbeiderbladet».²³⁵ Denne artikkelen er også en kritikk mot Arbeiderbladet, men av en helt annen form enn den som var

---

²³¹ Arbeiderbladet, «Midt-Østen og Norges ansvar», (14. juni 1967), 15.

²³² Ibid: 15.

²³³ Arbeiderbladet, «Flyktning-tragedien som arabernes ledere skapte», (13. juni 1967), 2.

²³⁴ Ibid: 2.

²³⁵ Arbeiderbladet, «Israel og Arbeiderbladet», (16. juni 1967), 10.

14. juni. I denne artikkelen er fokuset rettet mot hvordan Arbeiderbladet ikke har vist nok sympati med Israel i sine artikler, og hvordan det kreves for mye av Israel. Det kommer tydelig frem at forfatteren viser stor sympati med Israel, og mener at Arbeiderbladet har kommet med unødvendig og feil kritikk mot Israel. Både at landet burde gi fra seg områder de har okkupert og at Israel burde komme med forslag til hvordan flyktningkrisen skal løses trekker forfatteren frem. Han mener Israel kjemper for sin eksistens, og at de har vunnet sikrere grenser til folket sitt, han mener også at Israel er det eneste landet som har kommet med forslag om hvordan flyktningkrisen kan løses, men at dette ikke er mulig så lenge nabolandene ikke vil forhandle med Israel.²³⁶

Her ser vi hvordan det kommer frem ulike meninger i Arbeiderbladet, det kommer frem flere artikler som viser en støtte mot Israel, men vi ser også artikler som viser en viss kritikk mot Israel får plass til å ytre sine meninger. Israels rolle som offer i denne konflikten blir utfordret, og legitimeringen av deres handlinger blir også kritisert, og det kommer frem meninger om at Israel må ta større ansvar for sine handlinger.

Aftenposten etter seksdagerskrigen

Vi ser også hvordan flere meninger rundt konflikten kommer frem i Aftenposten. 15. juni 1967 finner vi et kort innlegg med overskriften «Én krig, to folk».²³⁷ Her viser forfatteren skarp kritikk mot sympatien som vises mot Israel etter seksdagerskrigen. Forfatteren påpeker at to folk har vært i krig, det ene har vunnet og tatt til seg områder, hos det andre folket er hundretusener drevet ut i glohete ørkenstrøk uten vann og mat. Og vi velger å støtte det seirende folket. Hos det dyktige og velorganiserte folket, som ikke har fattigdom og nød å stri med eller analfabeter. Hos det folket som har best forutsetninger for å ta vare på seg selv. Forfatteren kritiserer også kirken sin for å velsigne det vinnende folket, men de verken ber eller velsigner det lidende folk, hun stiller også spørsmål hvor den norske kirke egentlig står i dag, støtter den de seirende eller det lidende folk? Hun mener ofrene i denne konflikten er blitt glemte.²³⁸

---

²³⁶ Arbeiderbladet, «Israel og Arbeiderbladet», (16. juni 1967),10.

²³⁷ Aftenposten, «Én krig, to folk», (15. juni 1967), 4.

²³⁸ Ibid: 4.

Den 19. juni 1967 finner vi overskriften «Nervekrig mot Israel» i Aftenposten.²³⁹ Artikkelen kritiserer artikkelen «Én krig, to folk»²⁴⁰ fra 15. juni, forfatteren ble dypt skuffet over hvor liten forståelse som ble vist for Israel. Forfatteren lurer på hvilke følelser en stor del av menneskeheten har når de fremdeles ønsker å utrydde jødene. Folk som er utrustet med alminnelige følelser og som opplevde forrige verdenskrig kan ikke allerede har glemt at millioner av jøder ble drept. Videre trekker forfatteren frem om vi skal glemme hvem det var som startet denne krigen, hvordan araberne provoserte til krig. Skal ikke vårt lille land vise sympati med Israel som har reddet seg selv og sin nasjon?²⁴¹ Vi ser her hvordan denne teksten fortsatt viser sterk sympati med Israel og på flere måter både legitimerer deres handlinger og setter landet i en offerrolle ved å bruke 2. verdenskrig som argument, samt for å trekke frem hvordan landet bare beskyttet sin eksistens og at det var araberlandene som provoserte frem krigen. Her har vi to eksempler som viser at det også i Aftenposten kom frem ulike meninger rundt konflikten i Midtøsten.

Vi ser her at det før krigens start kom frem en større sympati mot Israel og et ønske om å unngå krigen som brøt ut i Midtøsten, ansvaret for å unngå dette ble lagt over på nabolandene til Israel. Etter krigen ser vi at det blir en større debatt i avisene, og flere delte meninger om både Israel og konflikten kommer frem, den ensidige støtten mot Israel som er presentert i avisene begynner nå å bli utfordret.

Oppsummering

I dette kapittelet har jeg tatt for meg Suezkrisen i 1956 og Seksdagerskrigen i 1967. Under Suezkrisen ser vi et skifte i legitimeringen av staten Israel, den har nå beveget seg bort fra å legitimere en opprettelse av staten Israel, til å legitimere staten Israels rett til å beskytte seg selv, og at dette er årsaken til at de gikk til krig mot Egypt. De to tekstene «Skjærmyssel eller krig?»²⁴² og «Er Israel en angriperstat?»²⁴³ viser begge støtte til Israel, og setter tydelig Israel som offer i denne konflikten. Det blir vist til at Israel ikke kan ha sett noen annen utvei, når de går til det drastiske valget å gå til krig mot Egypt. Det blir vist forståelse for Israels valg, og det

---

²³⁹ Aftenposten, «Nervekrig mot Israel», (19. juni 1967), 2.

²⁴⁰ Aftenposten, «Én krig, to folk», (15. juni 1967), 4.

²⁴¹ Aftenposten, «Nervekrig mot Israel», (19. juni 1967), 2.

²⁴² Arbeiderbladet, «Skjærmyssel eller krig?», (30. oktober 1956), 16.

²⁴³ Aftenposten, «Er Israel en angriperstat?», (1. desember 1956), 4.

kommer lite kritikk rettet mot Israel i de to tekstene. Dette samsvarer også med Johansen sine funn: at det vises forståelse for Israels valg om å gå til krig.²⁴⁴

Under Seksdagerskrigen skrev Johansen at det ikke var noen tvil i norske aviser om hvor ansvaret for krigen lå, mye ansvar ble plassert hos Nasser.²⁴⁵ Dette kommer ikke like tydelig frem i tekstene jeg har presentert, men vi ser i de to første tekstene fra 5. juni at mye ansvar blir lagt på nabolandene til Israel. Selv om det nok en gang var Israel som startet krigen, blir landet plassert som offeret. Hovedsakelig er det en sympati for Israel som kommer frem gjennom tekstene, de andre statene i Midtøsten får mye ansvar for å beholde freden, og får også kritikk for krigen som det menes de provoserte frem av Israel. I likhet med konflikten i 1956 legitimeres Israel igjen for å ha startet krigen i selvforsvar. Likevel kommer det nå inn flere tekster som også kritiserer Israel, noe vi ikke har sett så mye av tidligere, det virker som diskursen i samfunnet forsiktig begynner å bli utfordret, men sympatien i samfunnet ligger fortsatt hovedsakelig hos Israel. Johansen viser til at det i opinionen var 74% som sympatiserte med Israel og 5% som sympatiserte med araberlandene i 1967. En ny meningsmåling i 1969 viser at 76% da sympatiserte med Israel og 7% sympatiserte med araberne.²⁴⁶ Vi ser altså at det også en stund etter krigen var størst sympati for Israel, samtidig ser vi også at det er en liten økning i sympatien for araberne.

---

²⁴⁴ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 42.

²⁴⁵ Ibid: 51–52.

²⁴⁶ Ibid: 54–55.

Kapittel 4: Yom Kippur krigen

Yom Kippur krigen (1973)

Israels prinsipielle mål i 1972-1973 var å forevige status quo. Strategien om utmattelse ble logisk nok ledsaget med en diplomatisk utmattelse. Hvis strategien om utmattelse var rettet mot å forevige den territorielle status quo, var den diplomatiske utmattelsen rettet mot å forevige den politiske fastlåsing og nekte araberne noen politisk vinning før de aksepterte Israels vilkår for et oppgjør. Israels tillit til sin evne til å bevare status quo kom fra to hovedkilder: en gunstig militærbalanse og sterk støtte fra USA.²⁴⁷ Flere måneder etter Israels parade i Jerusalem for å feire sitt 25års jubileum innkalte Eban til et møte i Jerusalem for israelske ambassadører i Europa. Noen av diplomatene spurte etterretningssjefer om hva de tenkte om muligheten for et angrep fra araberne, et angrep som ikke rettet seg mot militær overvinnelse, men for å få et brudd i den diplomatiske fastlåsing. Etterretningssjefene var sikre på at araberne ikke ville risikere et slikt angrep, som de visste ville være et selvmord; og selv om de gjorde det, ville de bli kastet tilbake så raskt og voldelig at Israels avskrekkende makt ville bli enda større enn før.²⁴⁸

Den 6. oktober 1973 satte Egypt og Syria i gang et felles militærangrep på Israel. Krigen som etterretningssjefene hadde beskrevet som en «lav sannsynlighet» brøt ut med en spektakulær plutselighet. Dagen valgt for angrepet var Forsoningsdagen, den helligste i jødisk kalender. Den gav krigen sin pretensiøse tittel: Yom Kippur krigen.²⁴⁹ De egyptiske og syriske styrkene angrep israelske troppekonsentrasjoner i den okkuperte Sinaihalvøya og Golanhøydene. De arabiske hærene oppnådde tidlig suksess med at den egyptiske hæren krysset Suezkanalen og rykket inn i Sinai, og den syriske hæren tvang tilbake israelere på Golanhøydene. Etter hvert snudde den israelske hæren om og tok tilbake de territoriale tapene den opprinnelig led.²⁵⁰ Det arabiske målet med å gå til krig var å få et brudd i den politiske fastlåsing, og å provosere frem en internasjonal krise som ville tvinge supermaktene til å gripe inn, og legge press på Israel til å trekke seg tilbake fra territoriene de hadde tatt i juni 1967. Egypts mål var å krysse Suezkanalen med kraft og forskanse seg på østbredden av kanalen før de diplomatiske forhandlingene begynte. Syrias mål var å ta tilbake deler av Golanhøydene og å ødelegge noen

---

²⁴⁷ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 309.

²⁴⁸ Ibid: 318.

²⁴⁹ Ibid: 318–19.

²⁵⁰ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 63–64.

av de israelske styrkene der. Både Egypt og Syria hadde begrensede krigsmål. De hadde ingen illusjon om at de kunne overvinne Israel, eller løsrive det fra alle territoriene det hadde tatt i 1967. Målet deres var først og fremst politisk.²⁵¹

Oktoberkrigen var den tredje Israel-Syria krigen og den femte Israel-Egypt krigen. I alle de tidligere krigen fulgte en politisk fastlåsning da fiendtlighetene tok slutt. Oktoberkrigen var den første som ble etterfulgt av et politisk oppgjør. Tre grunner hjelper å forklare hvordan denne krigen la grunnlaget for konklusjonen med en fredsavtale mellom Egypt og Israel fem år senere.²⁵²

Den første årsaken var arabernes imponerende opptreden i den innledende fasen av krigen. Mellom seg demonstrerte de to hærene at Israel ikke var uovervinnelige, og de kurerer seg selv fra traumet etter juni krigen. De gjenopprettet arabisk stolthet, ære og selvtillit. Etter krigen møtte de ikke Israel fra en posisjon med håpløs mindreverdighet. Dette var en viktig, men ikke tilstrekkelig tilstand for fremgang mot et politisk oppgjør.²⁵³

Den andre årsaken er koblet sammen med Israels opptreden. Israel var ikke forberedt på angrepet og led i begynnelsen av krigen store tilbakeslag. Likevel klarte Israel å komme seg fra overraskelsen, å gjenvinne balansen og starte en kraftig motoffensiv. Hvis araberne vant den første runden i den militære konkurransen, vant Israel den andre runden, og resultatet var noe lignende uavgjort. Det endelige resultatet etter krigen ble mye mer balansert, ikke minst på det psykologiske nivået, enn i tidligere konflikter. Dette fremmet en mer realistisk holdning på begge sider og opprettet en mer lovende base for forhandlinger og kompromisser.²⁵⁴

Den tredje årsaken til at de politiske forhandlingene ble mulig umiddelbart etter krigens slutt var pga. USAs engasjement. I Henry Kissinger sine hender var amerikansk politikk hovedsakelig redusert til støtte for Israel og status quo. Når status quo var blitt rystet, opprettet Kissinger med bemerkelsesverdig fart en arabisk dimensjon til amerikansk utenrikspolitikk. Målet hans var å bruke den flytende situasjonene som ble skapt av krigen for å bevege partene, steg for steg, mot en politisk enighet.²⁵⁵

---

²⁵¹ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 319–20.

²⁵² Ibid: 320.

²⁵³ Ibid: 320.

²⁵⁴ Ibid: 320–21.

²⁵⁵ Ibid: 321.

Kissinger tok ansvar for de praktiske forhandlingene, Sovjetunionen ble satt på sidelinjen. Hans skytteldiplomati resulterte i to militære frigjøringsavtaler. Den første avtalen gikk ut på at Israel skulle trekke seg tilbake fra områder de hadde tatt på vestsiden av Suezkanalen. Et område som var 30 km bredt på østsiden av kanalen ble delt inn i tre soner. Egypt og Israel fikk hver sin del av det tredelte området, den midterste sonen var en buffersone under FNs kontroll. Begge parter fikk ha like mange soldater og like mye utstyr i sitt område. I avtalen med Syria måtte Israel trekke seg ut av de syriske områdene de hadde tatt under krigen. Golanhøyden ble delt i tre soner, en sone til Israel og Syria, og en buffersone i midten under FNs kontroll, her fikk også begge parter ha like mye soldater og utstyr i sin sone.²⁵⁶

Norges politiske miljø og Utenriksdepartementet endret etter seksdagerskrigen synet på palestinerne. De ble gitt økt oppmerksomhet, og betraktningen om at de bare var et arabisk flyktningproblem ble endret. I 1970 ga Norge offisielt uttrykk i FN for den endrede holdningen. Det foregikk også en varsom utbygging med forbindelser til PLO, den palestinske frigjøringsorganisasjonen, som ble opprettet i 1964. Likevel var det fremdeles Israel flertallet i Norge støttet.²⁵⁷ Ifølge Johansen viste norske aviser liten tiltro til FN da krigen brøt ut, ansvaret for å stoppe den ble lagt over på USA og Sovjetunionen.²⁵⁸ Aftenposten blir fremhevet som en av avisene hvor lederartikler og kommentarer i denne krigen er mer balansert og nyansert enn under forrige krig i 1967. I de store riksavisene hadde Arbeiderbladet vært en av de mest pro-israelske, derfor var det en større endring i denne avisen.²⁵⁹ I opinionen var støtten mot Israel høyere enn noen gang målt, 78% støttet Israel, her må det likevel bemerkes at 71% ønsket at Norge skulle være nøytral i konflikten, 16% ønsket å støtte en av partene, av disse 16% ønsket 78% å støtte Israel.²⁶⁰ Ett år senere var støtten fortsatt høy, men noe redusert, 72% sympatiserte med Israel og 8% med araberne. I Danmark uttrykte 61% sympati for Israel, og kun 3% for de arabiske landene. I Nederland viste 73% sympati med Israel og 5% med araberlandene, i desember i 1973 var det Norge som viste sterkest sympati med Israel.²⁶¹

---

²⁵⁶ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 322.

²⁵⁷ NOU 2000: 6, *Lillehammer-saken - Omstendigheter rundt drapet på Ahmed Bouchikhi den 21. juli 1973 og sakens senere håndtering av norske myndigheter.*, 26–27.

²⁵⁸ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 113.

²⁵⁹ Ibid: 114.

²⁶⁰ Ibid: 120; Alstad, *Norske meninger* (Sigma, 1993), 76.

²⁶¹ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 120.

«Det arabiske resonnement»

Den 11. oktober 1973, noen dager ut i Yom Kippur krigen publiserte Aftenposten «Det arabiske resonnement».²⁶² Artikkelen begynner med å ta for seg en hendelse i sikkerhetsrådet 10. oktober. Det som skjedde var at den sovjetiske FN-ambassadøren Jakob Malik gikk ut fra sikkerhetsrådet møte da hans israelske kollega holdt sitt innlegg, han fikk applaus fra både tilhørere og flere diplomater. Denne hendelsen viser hvordan Israel har mistet både sympati og støtte i visse deler av verden. Dette kommer samtidig som Israels militære overlegenhet har blitt betydelig mindre enn den var etter seksdagerskrigen.²⁶³ Selv om teksten ikke har et fokus på Israel som offer, ser vi likevel eksempler som setter landet i en offerrolle. Her kommer Peleg punkt d. frem, forestillingen om at forfølgeren inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene fra den utenforstående gruppen.²⁶⁴ Selv om de som støttet Sovjetunionens FNs ambassadør ikke har angrepet Israel, kan likevel støtten de viser til en protest mot Israel gi et inntrykk av at Israel står alene i konflikten. Samtidig trekkes det også frem hvordan Israels militære overlegenhet er blitt kraftig redusert etter krigens utbrudd, noe som også kan vise til at Israel ikke er så overlegne som de fremsto etter Seksdagerskrigen.

Avisen nevner også hvordan konflikten kan ende i katastrofe hvis ikke supermaktene griper inn i tide, for å hindre at de skal bli dratt inn i en utvidet konflikt. Dette mener forfatteren sannsynligvis er noe syrerne og egypterne har regnet med, og at de har resonert seg frem til at en militæraksjon var nødvendig for å få gjort noe med de okkuperte områdene fra 1967.²⁶⁵ Deres oppfatning var at situasjonen siden 1967 var til Israels fordel, og at de okkuperte områdene fikk en sterkere tilknytning til israelerne jo lenger de led. For å få en bevegelse i situasjonen måtte dette skje med en militær aksjon. Hvis de klarte å drive israelerne tilbake var dette flott, hvis ikke ønsket de å skape en så stor krise at supermaktene så seg nødt til å bryte inn, i første grad USA, for å hindre en trussel mot verdensfreden. Da ville USA tvinge Israel til å måtte jobbe for en politisk løsning, og etter Egypts og Syrias mening ville dette innebære at våpenstillstandslinjen fra Seksdagerskrigen ville miste sin gyldighet.²⁶⁶ Det som er interessant med denne teksten er at den gir et nokså objektivi innsyn i hvorfor Syria og Egypt har gått til angrep på Israel, den gjør dette også uten å vise en fordømmelse mot handlingene deres. Teksten

---

²⁶² Aftenposten, «Det arabiske resonnement» (11.10.73), 2.

²⁶³ Ibid: 2.

²⁶⁴ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3.

²⁶⁵ Aftenposten, «Det arabiske resonnement», (11.10.73), 2.

²⁶⁶ Ibid: 2.

tar for seg hendelsene og motivene på en nøytral måte, for å gi folk et innblikk i motivasjonen bak angrepet på Israel. Her får vi videre se hvordan forfatteren mener Egypt og Syria har tenkt før de har gått til angrep mot Israel. Det kan nesten virke som at forfatteren legitimerer deres handlinger, og at dette er den eneste måten de to landene har sett på som en mulighet for å komme videre i diskusjonen om Israels okkuperte områder fra Seksdagerskrigen.

Videre i teksten trekker forfatteren frem at en slik krig neppe ville få mye forståelse i Vest-Europa eller USA, men de hadde støtte fra kommuniststatene, alle arabiske land og de fleste afrikanske land, og så det derfor ikke som noen trussel at de ikke ville få støtte fra Vest-Europa og USA, hvor sympatien tidligere som regel hadde vært hos Israel uansett hva de arabiske landene gjorde.²⁶⁷ Forfatteren viser til hvilke utfordringer som også kan komme fra dette, og hvilke muligheter Israel har for en reaksjon på hendelsene. Forfatteren trekker frem at hendelsene kan skape større problemer for å finne en løsning på det som har skjedd. Han skriver om at angrepet over Suezkanalen og ved Golanhøydene ikke kan ha gjort israelerne mer tilbøyelige til å diskutere de okkuperte områdene, spesielt etter argumentet om at det ikke ville sett pent ut for Jerusalem og Tel Aviv hvis ikke Israel hadde hatt disse områdene.²⁶⁸ Samtidig viser forfatteren til at det kan skape problemer for Israel hvis de viser ubøyelighet etter en eventuell våpenhvile, og at de kan tape enda mer politisk terreng rundt om i verden. Israels fokus har hele tiden vært å skape sikre grenser, men denne holdningen har sakte, men sikkert styrket arabernes og svekket israelernes sak. Likevel vil det nok ikke være politisk mulig for Israel å vise ettergivenhet etter det som har skjedd, fordi mange vil oppleve det som et sjansespill med Israels militære sikkerhet. Dette kan føre til at partene etter en våpenhvile vil stå enda steilere mot hverandre, og kan føre til at en løsning på Midtøsten-konflikten er enda fjernere etter en eventuell våpenhvile.²⁶⁹

Denne teksten skiller seg ut fra tidligere tekster ved at den gir et mer objektivt overblikk over konflikten som har brutt ut, den fordømmer heller ingen av partene i konflikten. Teksten gir et innblikk som kan legitimere hvorfor Egypt og Syria har valgt å gå til angrep på Israel, og hvordan de ikke så en annen løsning enn å måtte gå til krig. Videre viser han til hvilke utfordringer dette kan få for Israel. Først viser han til hendelsen i Sikkerhetsrådet, som viser at Israel har mistet en del støtte, før han også trekker frem hvordan Israels politikk, hvor sikre

---

²⁶⁷ Aftenposten, «Det arabiske resonnement», (11.10.73), 2.

²⁶⁸ Ibid: 2.

²⁶⁹ Ibid: 2.

grenser er det øverste målet, har ødelagt for Israel, samtidig som denne konflikten gjør det enda vanskeligere å gå med på noen avtaler rundt de okkuperte områdene etter angrepet som kom mot dem.

«Med ryggen mot havet»

Den 18. oktober finner vi en artikkel i Arbeiderbladet med overskriften «Med ryggen mot havet»²⁷⁰. Denne artikkelen viser en sterkere sympati mot Israel enn hva artikkelen fra Aftenposten gjorde 11. oktober. Teksten tar for seg hvordan Israel står mer og mer alene. Forfatteren trekker frem hvordan ringen rundt Israel ble strammere og strammere, amerikanerne gikk mer sammen med de arabiske oljestatene, for å unngå rasjonering på leveringene, den palestinske terrorvirksomheten økte og en lang rekke afrikanske stater brøt forbindelsene med Israel og sluttet seg til araberne. I tillegg har Kina og Sovjet begynt å konkurrere om hvem som kan finne de verste skjellsord mot Israel.²⁷¹ Her kan vi se Pelegs punkt d. komme frem, forestillingen om at forfølgeren inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene fra den utenforstående gruppen.²⁷² Selv om det er Syria og Egypt som angriper Israel, får vi et bilde av hvordan Israel står alene, og ikke kan regne med noen støtte fra utenforstående stater.

Videre brukes sammenligninger fra andre verdenskrig, forfatteren viser til en uttalelse fra Sovjetunionens FN ambassadør, og sier at hans uttalelse er den grovste form for antisemittisme siden gasskammertiden.²⁷³ Ved å bruke ordet gasskammertid fremhever forfatteren tydelig jødernes tragiske fortid under 2. verdenskrig, og han trekker frem en av de verste forbrytelsene utført mot dem. Ved å gjøre dette kan han vekke minner hos dem som opplevde krigen og behandlingen av jødene, og den kan vise til Pelegs punkt a. en følelse av at offergruppen er mål for en systematisk og ubarmhjertig forfølgelse, og punkt b. overveielsen om at forfølgelsen er permanent og ikke kan endres, den er konstant og ikke varierende.²⁷⁴ Ved å trekke inn Holocaust viser han til forbrytelser mot jødene som skjedde i Europa, og at de fortsatt opplever antisemittisme, men at det som kommer frem nå begynner å bli like ille som under 2. verdenskrig.

---

²⁷⁰ Arbeiderbladet, «Med ryggen mot havet», (18.10.73), 8.

²⁷¹ Ibid: 8.

²⁷² Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3.

²⁷³ Arbeiderbladet, «Med ryggen mot havet», (18.10.73), 8.

²⁷⁴ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

Forfatteren av denne teksten bruker flere av de samme virkemidlene som ble brukt i 1948 da Israel ble opprettet som stat, han trekker frem igjen uttrykket «Med ryggen mot havet», og viser til det han mener er arabernes og palestineres mål, å kaste jødene på havet. Han viser også til at Israel ikke kan seire, men de kan heller ikke tape. Arabernes store landområder trekkes frem som årsaken til at Israel ikke kan vinne, men det å tape en krig vil være utenkelig, dette vil medføre utryddelsen av jødene.²⁷⁵ I denne teksten kommer igjen frykten for Israels utslettelse frem, og at det ikke kan være et alternativ å la Israel tape krigen, da dette vil få store konsekvenser.

Forfatteren trekker frem den russiske ambassadøren ved FN som kalte den israelske representanten for en «*agent for en flokk internasjonale mordere og gangstere*».²⁷⁶ Forfatteren viser til at dette er det groveste man har sett av antisemittisme siden gasskammer-tiden. Årsaken til denne uttalelsen var fordi Nasaret og kibbutzene rundt byen, som er nesten helt arabisk, hadde blitt rammet av flere ødeleggende raketter, Israel bombet derfor militære mål i Syria. Syria hadde gått til angrep, uten krigserklæring, på Israel på selve forsoningsdagen.²⁷⁷ Her kan vi se at forfatteren legitimerer Israels angrep mot Syria, både fordi de hadde gått til angrep først på selve forsoningsdagen, uten forvarsel. I tillegg velger forfatteren å få frem at Israel angrep militære mål i Syria, mens Syria angrep byen Nasaret og kibbutzene rundt, som til og med ble regnet som en arabisk by. Forfatteren prøver også å delegitimere uttalelsen til den sovjetiske FN ambassadøren ved å vise til at Israel gjorde disse angrepene i selvforsvar, og at de i tillegg angrep militære mål, ikke sivile.²⁷⁸ Videre velger forfatteren å legitimere de okkuperte områdene i Israel. Han trekker frem at områdene som ble okkupert i Seksdagerskrigen var livsviktige for Israel i krigen som nå har brutt ut, noe som viser til at Israel hadde en god grunn til å okkupere områdene i 1967, og at de ikke vil gi fra seg disse områdene nå når det er bevist at de er livsnødvendige for landet.²⁷⁹ Her ser vi at forfatteren prøver å legitimere okkupasjonen av områdene, som tidligere har fått kritikk, samtidig som han viser til at det vil være forståelig at Israel ikke vil gi fra seg disse viktige områdene.

Disse to tekstene som er skrevet under Yom Kippur krigen viser svært ulike synspunkter rundt krigen. Aftenpostens artikkel er mer nøytral og viser begge sider av konflikten, uten å

---

²⁷⁵ Arbeiderbladet, «Med ryggen mot havet», (18.10.73), 8.

²⁷⁶ Ibid: 8.

²⁷⁷ Ibid: 8.

²⁷⁸ Ibid: 8.

²⁷⁹ Ibid: 8.

fordømme noen av handlingene. Denne artikkelen viser kanskje litt av den endringen som skjer i de norske holdningene mot konflikten, spesielt blant politikerne.²⁸⁰ Samtidig ser vi fra Arbeiderbladet at det fortsatt er sterke relasjoner knyttet mot Israel. Dette kommer også frem i tekster fra Aftenposten, hvor vi kan finne overskrifter som «Midtøsten og politisk moral», «La Israel leve» og «Uhyggelig».²⁸¹ Disse tekstene retter alle kritikk mot håndteringen av konflikten som brøt ut i oktober 1973. Kritikken retter seg mye mot at Norge ikke viser nok støtte til Israel, til og med når det er Israel som blir angrepet. Samtidig finner vi også teksten «Israel og Arbeiderbladet»²⁸² som retter kritikk mot Arbeiderbladet, og mener at de har alt for lite fokus på Israels kamp for sin eksistens i artiklene de har publisert. Vi kan her se at det virker som avisene har prøvd å gi en mer balansert presentasjon av konflikten, og dette har ført til flere innlegg hvor lesere er misfornøyde med støtten som blir vist til Israel. Dette kan også stemme overens med tallene Johansen viste til, hvor det er bred støtte til Israel etter krigen.²⁸³

«På post i Midtøsten»

Odd Bull ga ut boken «På post i Midt-Østen», og boken fikk mye oppmerksomhet både i Arbeiderbladet og Aftenposten rundt konflikten i oktober 1973. Den 17. oktober finner vi i Aftenposten innlegget: «Odd Bull taler arabernes sak: Generalens debattinnlegg»²⁸⁴, teksten tar kort for seg boken til Bull, og gir den både ros og kritikk. Artikkelen tar først kort for seg hvilken rolle Bull har hatt i konflikten i Midtøsten og gir ros for boken han har gitt ut som gir innsikt i konflikten og viser begge parter side, samtidig som han viser til påstander fra Bull som han ikke er enig i.²⁸⁵ Dagen før har også Arbeiderbladet et innlegg om boken. Her finner vi overskriften «Odd Bull taler Palestina-arabernes sak. Militær makt – terror og lureri er ingen løsning».²⁸⁶ Innlegget er lignende teksten fra Aftenposten og gir kort informasjon om Bull og hans rolle i Midtøsten-konflikten før den går videre med å presentere boken, og presenterer meninger som Bull kommer med, forfatteren her gir mer en kort gjenfortelling av ulike deler fra boken, uten å legge til kritikk slik forfatteren gjorde i Aftenposten.

---

²⁸⁰ NOU 2000: 6, *Lillehammer-saken - Omstendigheter rundt drapet på Ahmed Bouchikhi den 21. juli 1973 og sakens senere håndtering av norske myndigheter.*, 26–27.

²⁸¹ Aftenposten, «Midt-Østen og politisk moral», (13. oktober 1973), 2; Aftenposten, «La Israel leve», (27. oktober 1973), 2; Aftenposten, «Uhyggelig», (17. oktober 1973), 2.

²⁸² Arbeiderbladet, «Israel og Arbeiderbladet», (1. november 1973), 8.

²⁸³ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 120.

²⁸⁴ Aftenposten, «Odd Bull taler arabernes sak: Generalens debattinnlegg», (17. oktober 1973), 4.

²⁸⁵ Ibid: 4.

²⁸⁶ Arbeiderbladet, «Odd Bull taler Palestina-arabernes sak. Militær makt - terror og lureri er ingen løsning», (16. oktober 1973), 1, 14.

Bulls mål med boken var å skape en mer balansert norsk holdning til Midtøsten-konflikten.²⁸⁷ Boken får mye oppmerksomhet i avisene fremover og vi kan bl.a. finne kronikken «Midt-Østen fra innsiden»²⁸⁸ i Arbeiderbladet den 25. oktober, kronikken tar også for seg Bulls rolle i Midtøsten og gir skryt av den gode jobben han gjorde, og trekker frem viktige punkter han mener Bull får frem i boken, som gir et bredere bilde av konflikten og begge parter.²⁸⁹ Samme dag er det også et innlegg i Aftenposten med overskriften «General Odd Bulls løsning på det arabiske flyktningproblemet».²⁹⁰ Artikkelen retter kritikk mot Bull, og det han har skrevet om hva han mener er den beste måten å løse flyktningproblemet i Midtøsten på. Forfatteren mener boken er for ensidig rettet mot de «arabiske» flyktningene og mener boken oppmuntrer flyktningene, og landene de oppholder seg i til å ikke la seg integrere, noe forfatteren mener vil være en måte å løse flyktningproblemet, da dette er blitt gjort i flere andre land der det er oppstått flyktningleirer.²⁹¹

Vi ser her at boken til Bull får mye oppmerksomhet i både Arbeiderbladet og Aftenposten, den blir presentert som en bok som gir innsikt i Midtøsten-konflikten av en mann som har jobbet med selve konflikten i landene hvor den foregår. Odd Bull blir satt som en person som støtter arabernes side i konflikten, men det kommer også frem at hans ønske med boken er å skape et mer balansert bilde av konflikten, for å prøve å gi det norske folk større kunnskap rundt det som skjer, og et bredere grunnlag for å velge side. Vi ser også at ikke alle tar like godt imot boken hans, og meninger som kommer frem i den. Likevel kan boken gi et nytt bilde på konflikten for mange, og kanskje være med å endre den sterke støtten som i opinionen har stått på en israelsk side i Midtøsten over lengre tid.

Oppsummering

I dette kapitlet har jeg tatt for meg Yom Kippur krigen og hvordan konflikten er blitt diskutert i de to avisene. Johansen viser til at avisene under denne krigen prøvde å gi et balansert bilde av konflikten, dette ser vi også i den første teksten fra Aftenbladet, Arbeiderbladet var også blitt mer balansert i sin fremstilling ifølge Johansen, dette kommer ikke like tydelig frem i teksten

---

²⁸⁷ Arbeiderbladet, «Odd Bull taler Palestina-arabernes sak. Militær makt - terror og lureri er ingen løsning», (16. oktober 1973), 1, 14.

²⁸⁸ Arbeiderbladet, «Midt-Østen fra innsiden», (25. oktober 1973), 8.

²⁸⁹ Ibid: 8.

²⁹⁰ Aftenposten, «General Odd Bulls løsning på det arabiske flyktningproblem», (25. oktober 1973), 2.

²⁹¹ Ibid: 2.

som blir presentert.²⁹² Likevel ser vi ut fra kritikken som ble sendt inn til begge avisene at de har vært mer nøytrale når de har omtalt krigen. Innsenderne viser tydelig til hvordan Israel er et offer i denne konflikten, de står alene i verdenssamfunnet med liten støtte, og må kjempe for sin eksistens noe som også ble mye nevnt under krigen i 1948. Legitimeringen til Israel forholder seg fortsatt til den universelle hvor dagens hendelser blir brukt for å legitimere Israels handlinger. Vi ser her at avisene kanskje fremstiller flere sider av konflikten, og utfordrer diskursen i samfunnet, men samtidig kommer det også inn flere tekster som kritiserer tekstene som ikke viser nok sympati for jødene.

Boken til Odd Bull er også et brudd i den fremtredende pro-israelske diskursen, og kan gi et inntrykk av at opinionen kan bli påvirket til å bli mer kritiske og opplyst rundt hendelsene i Midtøsten, men dette var ikke tilfellet. Selv om boken fikk mye omtale i avisene, ser det ikke ut til at innholdet i boken har påvirket opinionen. Ifølge Johansen hadde støtten i Norge aldri vært større enn like etter Yom Kippur krigen, da 78% støttet Israel ifølge en meningsmåling fra desember 1973.²⁹³ Det kan tyde på at pressen og politikerne beveger seg mer bort fra den pro-sionistiske holdningen som tydelig er kommet frem i samfunnet tidligere, men opinionen har ikke beveget seg i samme retning, enda.

---

²⁹² Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 114.

²⁹³ Ibid: 120.

Kapittel 5: En apartheid stat?²⁹⁴

Den første intifada

I 1987 var det 20 år siden Israel okkuperte de palestinske områdene Vestbredden og Gazastripen. Mens palestinere i Libanon og Jordan hadde hatt væpnede kamper, hadde palestinere i israelsk-okkuperte områder holdt seg rolige, nesten passive. Arafat oppfordret i 1967 til å gjøre opprør mot Israel, det gjorde de ikke, de kunne ikke, selv om de ville. Israel hadde vært for sterke. Målet til palestinere var å bli, ikke la seg presse bort, og holde fast på landet og jorda de fortsatt hadde.²⁹⁵ På Vestbredden og Gazastripen følte palestinere seg glemte og forlatt. De opplevde at de ble plassert sist, både av sine arabiske brødre og av den israelske okkupasjonsmakten. PLO ble kastet ut av Libanon i 1982, ledelsen flyttet til Tunis, og PLA som var den palestinske hæren, var spredt utover den arabiske verdenen. Aldri før hadde PLO vært så langt borte fra palestinsk jord. De arabiske landene hadde i 1987 tilgitt Egypt for sviket de begikk ved å alene inngå fred med Israel og diplomatiske forbindelser var gjenopptatt med Egypt. Den blodige krigen mellom Irak og Iran opptok den arabiske verdenens oppmerksomhet, og økonomisk støtte til Irak ble gitt av flere araberstater fra Gulfoområdet, støtten til PLO ble redusert. Palestineres sak sto ikke på dagsordenen til arabere.²⁹⁶ Det var dårlige forhold på Gaza og i Vestbredden for palestinere, befolkningen vokste raskt og det var få jobber, flere måtte derfor reise til Israel for å jobbe, noe som var både utfordrende og dårlig betalt. Uten selv å vite det hadde Israel gjort Vestbredden og Gazastripen til tikkende bomber, som når som helst kunne og ville eksplodere. Situasjonen ble ikke bedre av at Israel drev en ekspansiv utbygging i de okkuperte områdene.²⁹⁷

8. desember 1987 kolliderer to minibusser på vei til Israel med palestinske arbeidere med et militærkjøretøy fra Israel. Palestinerne var fra Jabaliya som er den største flyktningleiren nord

---

²⁹⁴ Wikipedia, s.v. «Desmond Tutu» (09.04.2022) https://en.wikipedia.org/wiki/Desmond_Tutu; Amnesty International, «Israel begår apartheid mot palestinere», 26.01.2022. Desmond Tutu har uttrykt at Israels behandling av palestinere minner om apartheid, også Amnesty International kom med en rapport i 2022 som hevder at Israel driver apartheid mot palestinere. Dette er bare to eksempler hvor kritikken mot Israel kommer frem.

²⁹⁵ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten*, (Cappelen Damm AS, 2013), 422.

²⁹⁶ Ibid: 422.

²⁹⁷ Ibid: 422–26.

på Gazastripen. Fire palestinere døde i trafikkulykken, og flere ble såret. Dette var dråpen som skulle få begeret til å renne over for palestinerne. Det begynte å gå rykter om at ulykken ikke hadde vært et uhell, men hevn for en Israeler som var blitt drept to dager tidligere. 9. desember tok flere hundre sørgende fra Jabaliya del i begravelsen til ofrene fra ulykken. Det brøt plutselig ut opptøyer.²⁹⁸ Tusenvis av sinte palestinere samlet seg i gatene og kastet steiner, flasker og bensinbomber mot den israelske hæren, også kvinner og barn deltok. Intifadaen var i gang. Dette var første gang palestinere under israelsk okkupasjon gjorde opprør. Opprøret startet på Gazastripen, men det tok ikke lang tid før det hadde spredt seg også til Øst-Jerusalem og Vestbredden.²⁹⁹

Den israelske hæren stod ovenfor et dilemma. Palestinernes bensinbomber, steinkasting og flasker var primitive, og fremsto uskyldig, hæren til Israel kunne derfor ikke bruke raketter, bomber, artilleri eller stridsvogner for å slå ned på opprøret. Hæren brukte i stede bl.a. gummikuler, vannkanoner og tåregass for å prøve å kontrollere opprøret, men forstyrrelsene økte enda mer.³⁰⁰ Opprøret fremstod som Davids kamp mot Goliat, men plutselig var det ikke lenger Israel som var David, Israel var blitt en helt grusom Goliat.³⁰¹ Myndighetene i Israel forstod ikke hva som foregikk eller hva de skulle gjøre. Rabin som var forsvarsminister beordret hard behandling av steinkastende unge palestinere. Taktikken hans fungerte ikke, til stor overraskelse for både ham og israelerne. Opptøyene fortsatte. Da beordret Rabin israelerne til «brekk bein», bruk «makt, tvang, slå dem», dette hjalp heller ikke. Det dype sinnet og desperasjonen hos palestinerne i Gaza og på Vestbredden var blitt feiltolket av Israel.³⁰²

Intifadaens utbrudd var fullstendig spontant, det hadde ikke vært noen planlegging verken fra den lokale palestinske eliten, eller PLO. PLO var raskt ute med å hoppe på bølgen av folkelig misnøye mot Israels styre og spille en lederrolle sammen med et nyopprettet organ, den forente nasjonale kommandoen. Ordinært var ikke intifadaen et nasjonalistisk opprør. Den hadde sine røtter i fattigdommen, de miserable levekårene i flyktningleirene, hatet mot okkupasjonen, og mest av alt, ydmykelsen som palestinerne hadde måttet utholde de siste 20 årene. Det utviklet seg likevel til en uttalelse av stor politisk betydning. Målene til intifadaen ble ikke oppgitt i

---

²⁹⁸ Shlaim, *The Iron Wall*, (W.W. Norton, 2000), 450–51; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten*, (Cappelen Damm AS, 2013), 427.

²⁹⁹ Ibid: 451; Ibid:427.

³⁰⁰ Ibid: 451; Ibid: 427.

³⁰¹ Ibid: 454; Ibid: 427.

³⁰² Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 427–28.

begynnelsen, de dukket opp i løpet av kampen. Det endelige målet var selvbestemmelse og opprettelsen av en uavhengig palestinsk stat.³⁰³

Intifadaen var en trussel mot Israels okkupasjonsmakt. Man fant ofte nyhetsoverskrifter både i innlandet og utlandet etter sammenstøtene mellom palestinske sivile og den israelske hæren, selv om voldelige metoder ikke ble brukt, palestinerne benyttet sivil ulydighet sammen med ikkevoldelige metoder. Palestinerne kunne ikke vinne kampen militært, og valgte derfor å holde seg til bensinbomber, flasker og stein, for da hadde ikke israelerne noen grunn til å skyte tilbake, håpet deres var å vinne kampen gjennom de vestlige tv-skjermene.³⁰⁴ Dette lyktes de også med, Israel mistet mye sympati gjennom voldelige scener som ble vist på tv i Vesten. Rabins «brekke bena» politikk kom frem i lyset, og scener som viste at den israelske hæren brakk bena på og banket opp palestinere, det ble også vist et forsøk på å begrave palestinere levende. Den jødiske staten opplevde bildene fra Israel som svært destruktive.³⁰⁵

En annen konsekvens av intifadaen var opprettelsen av Hamas. Hamas betyr skjold på arabisk, og er også et akronym for den islamistiske motstandsbevegelsen. Hamas ble grunnlagt i 1988 i Gaza av Sheikh Ahmed Yassin, for å bli godkjent av israelske myndigheter måtte Hamas love at de ville kjempe kampen for palestinernes rettigheter innenfor lovens grenser og uten å bruke våpen. Først oppmuntret israelske myndigheter Hamas, i håp om å svekke den sekulære nasjonalismen til PLO, men dette gikk ikke slik de hadde håpet. Hamas ble radikalisert av intifadaen og beveget seg mer og mer utenfor lovens grenser, i 1994 begynte de gjennom sin militære fløy med selvmordsbombere inne i Israel.³⁰⁶ Mens Hamas ble radikalisert, hadde intifadaen en modererende effekt på de sekulære palestinerne. På den ene siden hadde intifadaen hevet moralen og økt stoltheten og selvtilliten til det palestinske samfunnet. På den andre siden endte den ikke den israelske okkupasjonen og levekårene forverret seg i løpet av kampen. Lokale ledere innså at et palestinsk fredsinitiativ var essensielt. De var redde intifadaen skulle komme til en ende uten å oppnå noen konkrete politiske gevinster. Konsekvent begynte de å legge press på PLO sjefene i Tunis for å møte betingelsene som ville la dem delta i forhandlingene med Israel.³⁰⁷

---

³⁰³ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 451.

³⁰⁴ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten*, (Cappelen Damm AS, 2013), 432.

³⁰⁵ Ibid: 432; Shlaim, *The Iron Wall*, (W.W. Norton, 2000), 454–55.

³⁰⁶ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 459.

³⁰⁷ Ibid: 459.

I Norge ble Knut Frydenlund (AP) utenriksminister igjen i 1986, han jobbet nå mot en større PLO-vennlig politikk. I den offisielle linjen i Norge markerte dette et vendepunkt. Norge fikk et mer likevektig forhold til palestinere og israelere de neste årene, forholdet med Israel ble samtidig mer komplisert.³⁰⁸ Rundt intifadaens oppstart skriver Johansen at Aftenposten er blitt mer kritisk og viste en større forståelse for palestinerne og den vanskelige situasjonen de befant seg i, enn hva avisen hadde gjort tidligere. Arbeiderbladet var noen måneder senere, under Israels 40 års jubileum, mindre kritisk og anklagende enn Aftenposten. Dette markerer et vendepunkt i måten konflikten blir presentert på i norsk presse.³⁰⁹

I perioden rundt 40-årsjubileumet ble det gjort en del meningsmålinger. I 1988 sympatiserte 12% med israelere, 24% med palestinerne og 21% sympatiserte like mye med begge.³¹⁰ Vi ser her at det er flere som sympatiserer med palestinerne enn israelerne, dette var første gang palestinerne får mer sympati enn israelerne i Norge. Inntrykket som var skapt av Israels politikk under intifadaen og hvordan de hadde håndtert dette hadde hatt innvirkning på befolkningen.³¹¹ Neste spørsmål er om fremgangsmåten til Israel i Gaza og på Vestbredden er for hard eller forsvarlig. I februar svarte 59% at fremgangsmåten var for hard og 5% at fremgangsmåten var forsvarlig. I april svarte 72% at de synes fremgangsmåten er for hard, mens 6% svarer den er forsvarlig.³¹² Her ser vi en stor økning i de som synes fremgangsmåten er for hard på 2 måneder, mens de som synes den er forsvarlig også øker. Fra februar til april går det fra 20% som ikke vet til kun 9% som ikke vet, flere har på disse to månedene tatt et standpunkt, og de aller fleste mener fremgangsmåten er for hard.³¹³

Ut ifra meningsmålingene i 1988 ser vi at det er en større sympati rettet mot palestinerne, samtidig er det interessant å se at det i Aftenposten er flere innlegg som forsvaret Israel og handlingene deres i 1988, enn det er innlegg som fordømmer handlingene. Det blir rettet kritikk mot Aftenposten, som noen mener ikke viser nok forståelse for situasjonen israelerne befinner seg i. Dette kan vise oss at avisen retter større kritikk mot Israel, slik som Johansen nevner i sin

---

³⁰⁸ NOU 2000: 6, *Lillehammer-saken - Omstendigheter rundt drapet på Ahmed Bouchikhi den 21. juli 1973 og sakens senere håndtering av norske myndigheter.*, 27; Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 138.

³⁰⁹ Arbeiderbladet, «Gratulerer, Israel», (21. april 1988), 2; Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 140–41.

³¹⁰ Alstad, *Norske meninger* (Sigma, 1993), 79.

³¹¹ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 142.

³¹² Alstad, *Norske meninger* (Sigma, 1993), 79; Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 142–43.

³¹³ Ibid: 79; Ibid: 142–43.

bok.³¹⁴ Ved at avisen viser større sympati ovenfor palestinerne, kan dette ha ført til at flere som støtter Israel skriver inn til avisen med et ønske om å få frem et større bilde av det de mener er Israels side av saken.

«En israelsk tragedie»

Den 25. januar 1988 finner vi i Aftenposten en tekst med tittelen «En Israelsk tragedie».³¹⁵ Teksten tar for seg de siste hendelsene som har skjedd i Israel, og konsekvensene dette har for landet. Teksten begynner med å trekke frem problemene Israel har ved å skrive om den verdensomfattende fordømmelsen av israelske soldaters handlinger på Gazastripen og Vestbredden.³¹⁶ Videre skrives det også «*Israelerne står overfor den alvorligste konfrontasjon både innad og utad, efterat de for 40 år siden fikk «vende hjem»*».³¹⁷ Vi kan ikke her koble disse påstandene direkte opp mot Pelegs fem punkter under offerrollen, likevel er det interessant å se hvordan forfatteren fremhever vanskelighetene Israel befinner seg i. Peleg trekker likevel frem hvordan den politiske isolasjonen i verden medvirker til jødernes opplevelse av offerrollen, dette finner vi under punkt 4.d. hvor han tar for seg offerrollen i Israel.³¹⁸ Man kan også få et inntrykk av at Israel har problemer når forfatteren skriver om «den alvorligste konfrontasjon». Det sies også direkte at regjeringen i Jerusalem er isolert, i tillegg til at det er flere land i verden som tar avstand fra Israels handlinger, også de landene som er blitt sett på som Israels venner.³¹⁹ Her kommer det tydelig frem at Israel står alene om de handlingene som er blitt utført, og at Israel har mistet mye støtte. Teksten velger også å trekke frem den store skaden massemediene har gjort mot Israel.³²⁰ Reportasjene og bildene har vært rystende, og her kan vi se hvordan Israel mister sin rolle som offer, og nesten går over til å få en rolle som angriper. Dette kommer også frem gjennom at Israel blir presentert som en okkupasjonsstat, det er ikke lenger Israel som er den undertrykte staten, den har blitt den overordnede staten i dette tilfellet.³²¹

Det er interessant at forfatteren velger å sette «vende hjem» med anførselstegn, dette kan oppfattes som at forfatteren ikke er helt enig i at jødene vendte hjem i 1948 slik mange har

---

³¹⁴ Johansen, «*Jødefolket inntar en særstilling*» (Portal, 2008), 140.

³¹⁵ Aftenposten, «En Israelsk tragedie», (25. januar 1988), 2.

³¹⁶ Ibid: 2.

³¹⁷ Ibid: 2.

³¹⁸ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 5.

³¹⁹ Aftenposten, «En Israelsk tragedie», (25. januar 1988), 2.

³²⁰ Ibid: 2.

³²¹ Ibid: 2.

hevdet.³²² Dette kan kanskje også være et tegn på at forfatteren ikke viser full sympati med Israel, selv om teksten ikke i stor grad fordømmer Israel, samtidig som den ikke tydelig støtter Israel heller. Forfatteren kritiserer også Jerusalem for å si at de ikke kan gjøre noe før det er opprettet ro og orden, samtidig som det ikke ligger noe grunnlag som tilsier at det vil finnes en politisk løsning mellom de okkuperte og okkupasjonsstyrkene. Forfatteren mener kravet om selvbestemmelsesrett fra palestinerne kommer til å bli underkuttet av den militære overlegenheten til israelerne.³²³ Her ser vi hvordan Israels handlinger blir delegitimert, og det vises kritikk mot handlingene deres, samtidig som palestinerne sine handlinger indirekte blir legitimert. Forfatteren viser også til at det er flere israelere som er motstandere av okkupasjonsstyrken av Vestbredden og Gaza, noe som også viser at Israel ikke står samlet om handlingene sine, og det er en indre strid om hva de mener er riktig å gjøre i denne situasjonen.³²⁴

Denne teksten viser kritikk mot Israel, men ikke på en fordømmende måte. Den trekker frem hvordan Israel har gjort noen gale valg som har fått store konsekvenser for staten. Teksten viser ikke en sterk støtte mot palestinerne, men trekker også frem hvordan deres sak får stor støtte rundt om i resten av verden, og til og med blant noen israelere. Ved å avslutte teksten med å si at vi er vitne til en israelsk tragedie kan vi få et inntrykk av at forfatteren egentlig støtter staten Israel, men ikke er enig i hendelsene som foregår i landet nå.³²⁵ Teksten setter ikke Israel i en sterk offerrolle, men viser til hvordan landet står alene, samtidig blir også handlingene til Israel delegitimert av forfatteren. Det interessante med denne teksten er at det virker som en person som støtter Israel sender inn en tekst som kritiserer Israel, dette har vi ikke sett mye av tidligere i avisene. Vi finner også en lignende tekst i Arbeiderbladet 9. januar 1988 som heter «Israel isoleres».³²⁶ Denne teksten trekker også frem hvordan Israel står mer og mer alene i verdenssamfunnet, og viser også til kritikken som er kommet mot Israel og handlingene deres. Denne teksten fordømmer heller ikke Israel, men viser kritikk mot handlingene deres, men viser også en bekymring for Israel ved å vise til alle vennene de mister, og at dette er noe Israel ikke har råd til.³²⁷

---

³²² Aftenposten, «En Israelsk tragedie», (25. januar 1988), 2.

³²³ Ibid: 2.

³²⁴ Ibid: 2.

³²⁵ Ibid: 2.

³²⁶ Arbeiderbladet, «Israel isoleres», (9. januar 1988), 4.

³²⁷ Ibid: 4.

Johansen viser til at Arbeiderbladet under 40 års jubileet til Israel rundt april 1988 viser seg mindre kritisk og anklagende enn Aftenposten, men viser også at de ikke er helt enig i politikken deres.³²⁸ Da er det interessant å se på den neste artikkelen som vi finner i Arbeiderbladet som heter «Fra Gaza til Soweto».³²⁹

«Fra Gaza til Soweto»

3. februar 1988 finner vi overskriften «Fra Gaza til Soweto i Arbeiderbladet».³³⁰ Dette er en tekst som viser sterk kritikk til Israel, og til og med går så langt som å sammenligne sionisme og det som skjer i Israel med apartheid og det som foregår i Sør-Afrika.³³¹ Teksten setter på ingen måte Israel i noen offerrolle, her er det blitt snudd om, og det er palestinerne som er ofrene. Det som er interessant med denne sammenligningen er at 34 år senere kommer Amnesty International frem til at: «*Den systematiske diskrimineringen av palestinere utgjør apartheid.*».³³² Forfatteren velger å trekke flere linjer mellom hendelsene i Israel og det som skjer i Sør-Afrika. Forfatteren setter palestinerne i en offerrolle ved å skrive om hvordan de er fratatt sitt land og sine rettigheter. Videre skriver også forfatteren om hvordan palestinerne må kjempe for sine fratatte, men selvfølgelig rettigheter.³³³ Forfatteren viser også til at israelernes flyvåpen er et av verdens beste, og at det er «..., *det viktigste våpenet i terroren mot palestinske flyktninger i Libanon.*».³³⁴ I tillegg til dette trekkes det også frem samarbeidet mellom Israel og Sør-Afrika på et kjernefysisk plan, hvor Israel har teknologien, mens Sør-Afrika har uran. Til slutt skriver forfatteren «*Og både sionistene og apartheidrasistene har i utsikt å måtte forsvare seg mot en stadig tiltakende frihetskamp.*».³³⁵ Her får vi et inntrykk av makten som palestinerne må kjempe mot. Ikke nok med at Israel har et av verdens beste flyvåpen, men de har også tilgang til kjernefysiske våpen. Det blir vist et bilde av en urettferdig kamp, hvor flyktninger blir angrepet av flyvåpen, og kjernefysiske våpen er en trussel. Her er rollene tydelig blitt snudd, og Israel blir presentert som den overlegne stat som kjemper mot en underlegne stat. Man kan si det blir David mot Goliat, men nå er det Israel som er blitt Goliat.

---

³²⁸ Johansen, «*Jødefolket inntar en særstilling*» (Portal, 2008), 141.

³²⁹ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

³³⁰ Ibid: 2.

³³¹ Dette var ikke unikt i Norge, vi finner bl.a. boken: Davis, *Israel, an Apartheid state* (University of Michigan: Zed Books, 1987).

³³² Amnesty International, «Israel begår apartheid mot palestinere», 26.01.2022.

³³³ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

³³⁴ Ibid: 2.

³³⁵ Ibid: 2.

Ved å sammenligne Israel og sionisme med Sør-Afrika og apartheid begynner forfatteren med å sterkt delegitimere Israel. Han trekker frem at apartheid uten tvil er rasisme, men at det kan være en akademisk diskusjon om Israels sionisme kan plasseres i samme kategori, samtidig sier han at den for palestinerne uten tvil er rasisme.³³⁶ Ved å trekke tydelige tråder mellom hendelsene i Israel og Sør-Afrika, i tillegg til å trekke frem rasisme og at Israel driver undertrykkelsespolitikk mot palestinerne kan forfatteren skape sterke assosiasjoner mellom de to hendelsene, og flytte det tydelige hatet som er rettet mot apartheid også over på israelerne og deres behandling av palestinerne. Forfatteren går så langt som å si at Israel har sin egen bantustan,³³⁷ Gaza. Forfatteren viser til at palestinere som jobber i Tel Aviv ikke får lov til å bo i byen og må pendle den lange veien fra Gaza til Tel Aviv. Han skriver at de ikke er gode nok til å bo i det «hvite» Israel.³³⁸ Her ser vi igjen hvordan forfatteren trekker tydelige tråder mellom apartheid i Sør-Afrika og behandlingen av palestinere i Israel, det gjøres ekstra tydelig ved å bruke ordet «hvite» Israel.

Forfatteren delegitimerer også israelernes handlinger ved å si at de kjemper mot en frihetskamp, palestinerne kjemper en kamp for frihet, mens Israel kjemper for å holde kontroll over palestinerne, noe som ikke setter Israel i et godt lys. Forfatteren trekker også frem israelernes overlegne flyvåpen, noe som viser en styrkeforskjell i kampen mot palestinerne, og viser at Israel er den sterkere siden, noe som kan skape spørsmål rundt hvorfor de behandler palestinerne så dårlig, og desperasjonen hos palestinerne som likevel velger å kjempe mot overlegne israelere.³³⁹

Denne teksten viser en sterkere kritikk mot Israel enn vi har sett tidligere i avisen. Den er mye mer fordømmende til det som skjer, og viser mindre forståelse for israelernes situasjon, som ofte har kommet frem i tidligere tekster som har vært kritiske mot Israel. Det virker ikke som folk lenger er redd for å uttrykke sin misnøye med Israels politikk, og kanskje er det også blitt mer akseptert i samfunnet enn det var tidligere. Likevel finner vi fortsatt tekster som viser en

---

³³⁶ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

³³⁷ Store norske leksikon, s.v. "Bantustan" 26.03.2022. <http://snl.no/bantustan> «Bantustan var områder i Sør-Afrika som under apartheid-styret var avsatt for svarte. Bantustanpolitikken var et sentralt element i apartheidssystemet og bygde på lovene om fordeling av jord mellom hvite og svarte fra 1913 og 1936, der de hvite var gitt 87 prosent av jorden og de svarte 13 prosent.»

³³⁸ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

³³⁹ Ibid: 2.

sterk støtte mot Israel, da er teksten «Til forsvar for Israel»³⁴⁰ fra Aftenposten interessant å se på.

«Til forsvar for Israel»

24. februar 1988 finner vi kronikken «Til forsvar for Israel» i Aftenposten.³⁴¹ Denne teksten viser stor sympati med Israel, og i kontrast til de andre tekstene vi har sett på tar den ikke avstand fra Israels handlinger, men rettferdiggjør dem. Forfatteren begynner med å si at han er en av dem som mente det var rettferdig at jødene i 1948 ble tildelt en egen stat i Palestina.³⁴² Han viser til hvordan jødene følte hele verden hadde forlatt dem under krigen, til og med etter Hitlers død. Antisemittismen forsvant ikke rett etter krigen, og det var ikke mulig for jødene og reise tilbake til landene de kom fra. Videre trekker forfatteren frem at Holocaust var med og åpne øynene for jødehat, Hitlers metode hadde vært en av de mest ekstreme, men jødehat hadde eksistert i flere tusen år, også i arabiske og muslimske land.³⁴³ Her kan vi se hvordan forfatteren trekker inn Pelegs punkter om offerrollediskursen. Vi ser punkt a. En følelse av at offergruppen er mål for en systematisk og ubarmhjertig forfølgelse og punkt b. Overveielser om at forfølgelsen er permanent og ikke kan endres, den er konstant og ikke varierende.³⁴⁴ Disse to punktene kommer frem gjennom å vise til forfølgelsen av jøder som har foregått i tusenvis av år.

Videre viser forfatteren til at rett etter opprettelsen av staten Israel angrep alle de arabiske naboene den nye staten. Han viser til at israelerne måtte være overmenneskelige for å overleve denne krigen, men de overlevde denne krigen, og neste krig, og den neste, forfatteren spør seg hvor lenge dette skal fortsette?³⁴⁵ Her ser vi også Pelegs punkt d. Forestillingen om at forfølgelsen inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene fra den utenforstående gruppen, i tillegg til punkt a. som nevnt tidligere.³⁴⁶ Forfatteren viser også til at Israel alltid må være forberedt på krig, de har ikke fått fred, og et nederlag vil bety slutten for

---

³⁴⁰ Aftenposten, «Til forsvar for Israel», (24. februar 1988), 6.

³⁴¹ Ibid: 6.

³⁴² Ibid: 6.

³⁴³ Ibid: 6.

³⁴⁴ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

³⁴⁵ Aftenposten, «Til forsvar for Israel», (24. februar 1988), 6.

³⁴⁶ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 3.

staten Israel.³⁴⁷ Her ser vi hvordan frykten for Israels utslettelse blir trukket frem igjen, og at forfatteren mener at om Israel taper en krig, vil det bety slutten for landet.

Forfatteren legitimerer flere av Israels handlinger ved å legge ansvaret over på araberne. Han trekker bl.a. frem palestineres protester mot en Israelsk stat, og hvorfor de skulle straffes for europeernes forbrytelser. Forfatteren viser her til at jødehatet som hadde eksistert i tusenvis av år, også fant sted i Midtøsten, og at muslimene også hadde tatt del i antisemittismen.³⁴⁸ Det blir også vist til at palestinerne også er innvandrere i Palestina, ikke bare jødene. Her vises det til at jødene også har bodd i landet i over 3000 år, og at det blir feil å si at palestinerne har bodd i landet i uminnelige tider, spesielt da han mener flere er innvandrere fra nyere tid, men dette er ikke blitt registrert fordi britene registrerte bare jødene som kom inn i landet, her får vi også et eksempel på politisk historiebruk for å legitimere Israel.³⁴⁹

Videre viser forfatteren til hvordan noe av sympatien mot Israel forsvant i 60-årene pga. palestineres tragedie. Her sier forfatterens seg enig i at palestinerne lider, men igjen er det arabernes skyld at de lider, ikke israelerne. Han trekker frem at det var arabiske statsmenn som ba palestinerne forlate landet, for at de lettere kunne kaste jødene på sjøen. Videre ble palestinerne bedt om ikke å vende tilbake etter krigen i 1948, arabiske ledere var bekymret for at dette ville føre til en anerkjennelse av staten Israel.³⁵⁰ Her kritiserer forfatteren araberlandene og mener at palestinerne er blitt brikker i et politisk spill. Flyktingene ble heller aldri tilbudt statsborgerskap i landene de befinner seg i, og ikke er de blitt integrert. Her viser forfatteren til hvordan en halv million jøder også ble drevet på flukt fra arabiske land, men til forskjell fra de arabiske landene tok Israel imot jødene og integrerte dem i landet sitt.³⁵¹

---

³⁴⁷ Aftenposten, «Til forsvar for Israel», (24. februar 1988), 6.

³⁴⁸ Ibid: 6.

³⁴⁹ Ibid: 6; Karl-Göran Karlsson, «The uses of history and the third wave of Europeanisation», 45, 52. Karlsson viser til Politisk historiebruk som ofte brukes for å sette spørsmål om legitimitet og makt. Den brukes også for å tilkalle historien som et hjelpemiddel for å angripe det som oppleves som alvorlige og konkrete politiske problemer i senere tid. Jan Bjarne Bøe og Ketil Knutsen, *Innføring i historiebruk* (Cappelen Damm høyskoleforlaget, 2012), Bøe og Knutsen viser også til historiebruk som: «*Kunnskap og erfaring fra fortiden skaper et erfaringsrom med muligheter for visse forestillinger om fremtiden. Håp og frykt skaper i samtiden en forventningshorisont som påvirker måten man organiserer forholdet mellom hukommelse og glemsel på. På denne måten plasserer folk den bevisste og ubevisste historiebruken i en dynamisk prosess som innbefatter deres fortolkning av fortiden, forståelsen av nåtiden og deres perspektiver på fremtiden.*» s. 16

³⁵⁰ Aftenposten, «Til forsvar for Israel», (24. februar 1988), 6.

³⁵¹ Ibid: 6.

Til slutt trekker forfatteren frem hendelsene som skjer i samfunnet nå. Han viser til hvordan israelerne hele tiden må være forberedt på krig og hvordan dette er en taktikk fra arabiske ledere for å slite dem ut. Dette mener han setter spor hos israelerne. Forfatteren påstår at hendelsene på Vestbredden er provosert frem fra arabiske ledere, selv om noe er spontant. Han viser til at palestinerne har det vondt, men mener at det bak dem står personer som ønsker å sette Israel i et dårlig lys, noe de dessverre har lyktes med.³⁵² Teksten avsluttes med å skrive «*Araberne vil ikke gi Israel fred, de vil heller ikke løse palestinerne problemer. De ønsker å holde såret åpent.*»³⁵³ Her ser vi igjen hvordan forfatteren tydelig legger all skyld over på de arabiske nabolandene til Israel, og at Israel er blitt presset til å utføre de handlingene om de blir sterkt kritisert for.

Vi ser store kontraster mellom de tekstene som kommer frem i avisene i denne perioden. Dette kan vise oss at samfunnet er delt i sine meninger og oppfatninger om det som skjer mellom Israel og Palestina på denne tiden. Det kan virke som flere av de som tidligere har støttet Israel sliter med å forstå det som skjer i dag, og velger å kritisere handlingene til Israel, samtidig som de viser en bekymring over det som skjer i landet som de egentlig har sympati for. Videre ser vi også at det er flere sider av saken, og at noen stiller seg på motsatte sider i denne konflikten. Kronikken «Til forsvar for Israel»³⁵⁴ kan minne om flere tekster som vi fant i avisene i tidligere år, ikke lenge etter staten Israel ble opprettet, og viser tydelig sterk sympati med Israel. Teksten «Fra Gaza til Soweto»³⁵⁵ viser en kritikk mot Israel som vi ikke har sett mye tidligere, den kommer med sterke anklager mot Israel, og mener at landet driver med apartheid mot palestinerne. Vi ser her at det er mye som skjer i samfunnet, og meningene rundt konflikten er mange og de har store kontraster. Vi kan se at diskursen i samfunnet er mer flytende og delt enn den har vært tidligere, det blir interessant å se hvordan hendelsene videre påvirker meningene i samfunnet.

Osloavtalen, 1993

Gjennom Gulf-krisen og krigen som fulgte var det spenninger i det triangulære forholdet mellom Amerika, Israel og araberne. Gradvis, men umiskjennelig, under virkningen av krisen,

---

³⁵² Aftenposten, «Til forsvar for Israel», (24. februar 1988), 6.

³⁵³ Ibid: 6.

³⁵⁴ Ibid: 6.

³⁵⁵ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

fortsatte Amerika å bevege seg bort fra å stole på Israel til å stole på sine gamle og nye arabiske allianser for å nå sine mål i regionen. I denne viktige betraktningen fremsto Israel fra Golf-konflikten ikke som en vinner, men som den ultimate taperen. Ingenting demonstrerte dette bedre enn presset Bush administrasjonen la på Israel for å engasjere seg i fredsforhandlinger med araberne idet pistolene fra Persiabukten ble stille.³⁵⁶ I Madrid i slutten av oktober 1991 møtte en israelsk delegasjon palestinske og andre representanter fra Israels konfronterende stater (Syria, Jordan, Libanon). Amerikanerne som hadde satt opp konferansen insisterte på at den skulle omhandle FN resolusjonene 242 og 338 og prinsippet «land for fred». Dette premisset ble akseptert av palestinerne, men ikke av israelerne.³⁵⁷ Det var liten fremgang i forhandlingene, verken i Madrid eller de fem rundene med bilaterale samtale som fant sted i Washington.³⁵⁸ Israel var kun på konferansen for å blidgjøre USA, og hadde ikke noen intensjon om å jobbe for å skape noen resultater. Situasjonen var annerledes for palestinerne. De så på fredskonferansen i Madrid som en mulighet til å øke sin annerkjennelse og forbedre statusen sin.³⁵⁹

Palestinerne kom godt ut av konferansen, og viste både nytenkning og viste seg villig til å forhandle om fred. Palestinerne hadde fokus på fremtiden, og var villig til å leve side om side med Israel. Shamir kom dårlig ut av konferansen, og viste lite innsikt i sin åpningstale som handlet mer om fortiden enn hva som kunne skje i fremtiden. Shamirs opptreden i Madrid satte spørsmålsteget ved om han og hans generasjon av Likud ledere kunne legge fortiden bak seg og jobbe mot en genuin innkvartering med palestinerne. Palestinerne oppnådde også en politisk allianse med USA under konferansen i Madrid, etter sin gode debut på den internasjonale scenen, palestinerne stod også nærmere USAs posisjon enn hva Israel gjorde på dette tidspunktet.³⁶⁰

PLO fikk ikke lov til å delta på konferansen i Madrid, men jobbet likevel i kulissene. De hadde hatt et genuint ønske om å få en fremgang og et forhandlingsresultat. Dessverre låste forhandlingene i Madrid og Washington seg fast. Mediedekningen og lekkasjer til pressen skapte store utfordringer for forhandlingene. Partene klarte ikke å skape en gjensidig tillitt som

---

³⁵⁶ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 484.

³⁵⁷ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central 84; Shlaim, *The Iron Wall*, 2000 (W.W. Norton, 2000), 487, 491.

³⁵⁸ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 84.

³⁵⁹ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 442.

³⁶⁰ Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 488–91.

var nødvendig for å kunne inngå dristige kompromisser. Madrid-prosessen stoppet helt opp sommeren 1992.³⁶¹ En annen årsak til at forhandlingene ikke kom noen vei var at partene sto for langt fra hverandre.³⁶²

I juni 1992 gikk det israelske folk til valgurnene for å velge en ny administrasjon. Arbeiderpartiet vant valget under Yitzak Rabin i en stor politisk svingning som avsluttet 15 år med Likud-styre.³⁶³ I løpet av de neste 20 månedene deltok israelere og palestinere i ti runder med forhandlinger i Washington som ikke førte til noen resultater. Mens de offisielle forhandlingene fortsatte, bestemte israelerne seg for å åpne opp en annen og hemmelig kanal for diplomati i Oslo.³⁶⁴

Siden 1948 hadde Norge blitt ansett som en av Israels beste venner. Arafat hadde derfor ment at Norge kunne være sentralt i forhandlinger med Israel, et land de kunne stole på.³⁶⁵ Israels motvilje hadde skapt problemer for Norges arbeiderparti som siden 1979 hadde prøvd å få til hemmelige møter mellom Israel og PLO, 20. januar 1993 ble det første møtet holdt.³⁶⁶ For første gang ble Israel enige om å forhandle med en del av PLO. Disse samtalene gikk utenom hoveddelen av PLO og Fatah, med forhandlinger kun rettet mot Yasser Arafat og noen få nære medarbeidere. I september 1993 ble prinsipperklæringen mellom palestinerne og israelerne endelig åpent presentert, og signert av begge parter på plenen foran det hvite hus. Erklæringen var en agenda for forhandlinger som slo fast at innen fire måneder etter signering av avtalen måtte Israel trekke seg fullstendig fra Gaza og Jeriko, med en palestinsk politistyrke som overtok den indre sikkerheten i disse områdene.³⁶⁷ Israel vil fortsatt opprettholde det overordnede ansvaret for eksternt sikkerhet og utenrikssaker. Andre steder på Vestbredden skulle palestinerne ta kontroll over fem sfærer: utdanning, helse, sosial velferd, direkte skatt og turisme. Innen ni måneder skulle det holdes valg for en palestinsk myndighet som skulle påta seg ansvaret for disse kommunale anliggender. Forhandlingene om endelig status skulle etter

---

³⁶¹ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 442–43.

³⁶² Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 493; Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 84.

³⁶³ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 84–85; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 444.

³⁶⁴ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 85.

³⁶⁵ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 446.

³⁶⁶ Ibid: 446–47.

³⁶⁷ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 85–86; Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 516–17; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 448–51.

planen starte innen to år og skulle være fullført innen fem år. De alvorligste sakene som berører de to partene, inkludert en mulig palestinsk stat, grenser, flyktninger, bosettinger og Jerusalem, ble utsatt til de endelige forliksforhandlingene.³⁶⁸

PLO gikk med på å godta FNs resolusjoner 242 og 338, for å avslutte den væpnede kampen mot Israel og endre delene av det palestinske nasjonaldokumentet som ba om ødeleggelse av den israelske staten. Israel gikk med på å anerkjenne PLO som representant for det palestinske folket. Prinsippklæringen gjorde slutt på den første intifadaen.³⁶⁹

Avtalen møtte kritikk fra både israelsk og palestinsk side. Likud og de høyrenasjonalistiske og religiøse partiene fordømte avtalen som et svik mot nybyggerne i de okkuperte områdene, en slutt på det bibelske Stor-Israel og en dødelig trussel mot statens sikkerhet. De hevdet at de okkuperte områdene ikke kunne avstås av politikerne ettersom at de var blitt evig lovet til jødene av Gud. Benjamin Netanyahu, Likud lederen, avviste avtalen fullstendig og lovet å kansellere den hvis han ble statsminister.³⁷⁰ På den palestinske siden møtte også avtalen høylytte, men ineffektiv motstand. PLO var splittet, med de radikale nasjonalistene som beskyldte Arafat for å forlate prinsippene for å få makt. Arafat klarte likevel å samle det nødvendige flertallet til fordel for avtalen. Utenfor PLO vekket avtalen den uforsonlige vreden til den militante motstandsbevegelsen, Hamas og islamsk Jihad, som betraktet et hvert kompromiss med den jødiske staten som avskyelig.³⁷¹

Hvilke meninger den norske opinionen hadde rundt Oslo-avtalen, og hva som kommer frem i aviser når denne blir eller har blitt utformet har vært utfordrende å finne. Johansen nevner at avtalen utformes og inngås, men trekker ikke inn noe om hva som ble skrevet i norske aviser om denne.³⁷²

Å finne gode tekster rundt Oslo-avtalen ble mer utfordrende enn jeg hadde sett for meg. Dette er veldig interessant, når Norge får en rolle i konflikten finnes det færre tekster som uttrykker meninger rundt det som skjer. Likevel har jeg funnet noen få kortere tekster, disse tar mer for seg Oslo-avtalen og hendelsene rundt denne. I denne analysen vil jeg legge vekt på holdninger

---

³⁶⁸ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 85–86; Shlaim, *The Iron Wall* (W.W. Norton, 2000), 516–17; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 448–51.

³⁶⁹ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 86.

³⁷⁰ Ibid: 86; Shlaim, *The Iron Wall*, (W.W. Norton, 2000), 521.

³⁷¹ Shlaim, *The Iron Wall*, 2000 (W.W. Norton, 2000), 521.

³⁷² Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 144.

og meninger rundt avtalen, og hvilken oppfatning som kommer frem om avtalen, offerrollediskursen og legitimering blir ikke her like fremtredende som tidligere.

«1993 – slutten på hundre års ensomhet?»

5. september 1993 finner vi kronikken «1993 – slutten på hundre års ensomhet?» i Aftenposten.³⁷³ Kronikken er skrevet av en israelsk forfatter og fredsforkjemper og legger vekt på hva som vil være viktig å tenke på både for Israel og palestinerne i en fredsavtale. Teksten viser også støtte til fredsavtalen og uttrykker et sterkt ønske om at den skal kunne gjennomføres, selv om dette vil kreve mye fra begge parter.³⁷⁴ Forfattere begynner med å kort legge frem hvordan krigen i Midtøsten har spredt seg til et stort område, og at fanatikere har prøvd å gjøre krigen til en «hellig krig». Dette er ikke en hellig krig, sier forfatteren, han sier det er en krig mellom to folk som mener dette er deres eneste hjemland, «... *en tragisk kollisjon mellom rett og riktig.*»³⁷⁵ Her ser vi hvordan teksten erkjenner at også palestinerne har en rett på landet sammen med israelerne. Forfatteren viser til at nå er begge parter kommet til et punkt hvor de forstår at det er to folk som ser på dette landet som deres hjemland, og nå begynner begge parter å bli klar for å finne en måte å dele landet på.³⁷⁶ Man kan merke at forfatteren er israelsk, da han legger hovedvekt på hva som er viktig for Israel når det kommer til en fredsavtale. Han fremhever f.eks. at det vil være viktig å ha tid fra avtalen blir underskrevet til den blir helt gjennomført, Israel trenger forsikringer om at palestinerne og nabolandene holder sin del av avtalen, og at Israels sikkerhet blir opprettholdt.³⁷⁷

Vi kan også se forfatteren sende små stikk mot palestinerne, f.eks. trekker han frem at hadde palestinerne godtatt avtalen FN kom med i 1948 hadde de fått en bedre avtale enn hva de får i dag. Han nevner også at Israel har kommet med flere kompromisser som også ville gitt palestinerne en bedre avtale, flere ganger over flere tiår.³⁷⁸ Ved å fremheve disse tingene kan forfatteren prøve å fremheve at israelerne har prøvd å skape fred tidligere, men er blitt møtt med motstand, nå når palestinerne endelig begynner å anerkjenne Israel og godta kompromissene for å skape fred, er det de som har tapt på å vente så lenge. Samtidig trekker forfatteren også frem at Israel har måttet oppgi håpet om et «Stor-Israel». Han viser til at dette

---

³⁷³ Aftenposten, «1993 - slutten på hundre års ensomhet?», (5. september 1993), 9.

³⁷⁴ Ibid: 9.

³⁷⁵ Ibid: 9.

³⁷⁶ Ibid: 9.

³⁷⁷ Ibid: 9.

³⁷⁸ Ibid: 9.

for noen er utfordrende, og at man bør vise forståelse for dette, så lenge de som er motstander av det uttrykker seg innenfor lovens rammer. Han trekker også frem at Israel ville fått problemer om de ikke hadde gitt opp denne drømmen, da det kunne fått store konsekvenser for radikaliseringen av palestinere. Samtidig mener han også at palestinerne kunne skapt dommedagsredsler over både seg selv og israelerne om de heller ikke hadde gått bort fra ønsket om alt eller intet.³⁷⁹ Forfatteren viser til fremgangen som har vært på begge sider i konflikten, og at det nå virker som at flere er klar for å finne en løsning sammen, og er villige til å inngå kompromiss for å klare dette.

Denne teksten gir et innblikk i de komplekse tankene rundt avtalen, og hvilke kompromisser som må inngås for at en avtale skal kunne bli mulig. Teksten kan gi forståelse til nordmenn om hva en avtale vil kreve, og kan også påvirke nordmenn til å se at det er håp om å få til en avtale. Teksten trekker frem feil begge sider har gjort tidligere, men samtidig viser den til at Israel lenge har ønsket fred, og har prøvd å inngå kompromisser tidligere, uten at de arabiske landene har vært villig til å forhandle. Ved å fremheve dette kan forfatteren gi et inntrykk av at Israel ønsker fred, og endelig har lyktes med å komme i forhandlinger for å få til dette. Israelernes motvilje mot å forhandle med palestinerne og innsatsen som har krevdes for å få til dette blir ikke nevnt.³⁸⁰

«Veien frem i Midtøsten»

1. september 1993 finner vi artikkelen «Veien frem i Midtøsten» i Aftenposten.³⁸¹ Denne teksten går mer inn på hva avtalen innebærer enn den forrige teksten vi så på. Forfatteren viser til at det er umulig å svare på om dette er avtalen som vil føre til varig fred i Midtøsten, da detaljene rundt avtalen ikke er kjent enda. Likevel viser han til flere punkter som vil være avgjørende for om avtalen vil være oppnåelig. Han trekker frem at det på begge sider blir vist motstand mot avtalen. Samtidig trekker han frem at det blant palestinerne er stor støtte om avtalen i de okkuperte områdene, og at det er palestinerne som bor utenfor disse områdene som viser størst motstand, da det vil være vanskeligere for dem å kunne returnere til Palestina etter avtalen.³⁸²

---

³⁷⁹ Aftenposten, «1993 - slutten på hundre års ensomhet?», (5. september 1993), 9.

³⁸⁰ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten*, (Cappelen Damm AS, 2013), 446.

³⁸¹ Aftenposten, «Veien frem i Midtøsten», (1. september 1993), 14.

³⁸² Ibid:14.

Videre trekker forfatteren frem at en viktig brikke i avtalen er at spørsmålet om Jerusalem ikke skal besvares denne gang, men utsettes til senere i prosessen. Dette mener han er avgjørende for å få til en fredsprosess, samtidig viser han også til begrensningene ved avtalen, og hvilke krav Israel har satt for at den skal kunne gjennomføres, her viser han bl.a. til palestinerne selvstyre, og fremgangsprosessen for å oppnå dette.³⁸³ Til slutt trekker han også inn de andre arabiske landene, Libanon, Jordan og Syria, og at en enighet med dem også vil være viktig for å opprettholde fredsprosessen. Her viser forfatteren at det er optimisme for dette, da landene har samarbeidet tett ved forhandlingene i Madrid, og at når PLO driver forhandlinger er det også sannsynlig at disse landene vil være åpne for forhandlinger.³⁸⁴

Denne teksten fremstår som avventende og nøytral rundt fredsavtalen. Den går systematisk gjennom ulike punkter som må oppnås for at avtalen skal kunne gjennomføres, og viser noen ganger til om det vil være sannsynlig eller ikke. Sammenlignet med forrige tekst forholder forfatteren seg her mer nøytral, og viser heller ikke en sterk mening som kommer frem i det norske samfunnet rundt avtalen. Gjennom begge tekstene kan det uttrykkes et håp om en fredsavtale, og det gis innsikt i hva det vil kreve for at dette skal skje. Det som er interessant er at det i Aftenposten er få tekster rundt denne tiden som uttrykker en sterk mening rundt fredsavtalen, hva som er årsaken til dette kan jeg ikke svare på, men det er definitivt noe det kan være interessant å undersøke videre. I Arbeiderbladet kommer det frem en større skepsis mot fredsavtalen og dens innhold.

«Palestina – et spesielt tilfelle»

18. september 1993 finner vi teksten «Palestina – et spesielt tilfelle» i Arbeiderbladet.³⁸⁵ Denne teksten viser sterk kritikk mot Oslo-avtalen og mener den er utformet i tråd med en sionistisk løsning. Forfatteren mener at det som har skjedd nå er at palestinerne har vist resignasjon og ettergivelse på alle punkter, dette med hjelp av norsk «diplomati».³⁸⁶ Her kommer det tydelig frem at forfatteren mener avtalen ikke er rettferdig utformet. Hvor de to tidligere artiklene viser til at det kreves kompromiss fra begge parter, uttrykker forfatteren her at avtalen er utformet på israelernes premisser, og at det er palestinerne som har måttet gi etter for å få gjennom en avtale.

---

³⁸³ Aftenposten, «Veien frem i Midtøsten», (1. september 1993), 14.

³⁸⁴ Ibid: 14.

³⁸⁵ Arbeiderbladet, «Palestina - et spesielt tilfelle», (18. september 1993), 32.

³⁸⁶ Ibid: 32.

Forfatteren virker heller ikke særlig fornøyd med at dette har skjedd gjennom norsk «diplomati», hvor man kan tolke det som at han ikke mener dette har vært diplomati. Videre viser forfatteren sterk kritikk mot Norge og hvorfor de ikke kunne anerkjenne PLO fordi det var en organisasjon og ikke en stat. Likevel var det flere andre land som kunne anerkjenne PLO, og da PLO sa seg villig til å anerkjenne Israel, da kunne Norge plutselig anerkjenne PLO likevel.³⁸⁷ Forfatteren mener Norge ikke anerkjente PLO for å ikke risikere vennskapet med Israel, og er svært kritisk til dette. Han mener det eneste rettferdige er å gi palestinerne en binasjonalstat, ikke en «ministat» som er det han mener de får gjennom avtalen som er inngått. Det vises også sterk kritikk mot Holst og FAFO og innsatsen deres rundt avtalen.³⁸⁸ Til slutt skriver forfatteren «*Sann mine ord; hele denne oppskrytte avtalen vil i beste fall bli en dårlig vits – og til skade for palestinerne rettferdige sak.*»³⁸⁹

Denne teksten skiller seg sterkt ut fra tekstene fra Aftenposten, og viser mye større kritikk til avtalen som er blitt inngått. Forfatteren viser stor motstand til avtalen og mener den er urettferdig ovenfor palestinerne. Det kommer tydelig frem at forfatteren støtter palestinerne sak, og føler seg flau over at Norge blir forbundet med en avtale, som han mener ikke er rettferdig utformet for palestinerne. Forfatteren viser også lite tro mot at avtalen kommer til å fungere, og at den ikke vil hjelpe palestinerne noe særlig i sin sak. Noen måneder senere finner vi en person som er mer kritisk til palestinerne i avtalen.

«Vil PLO-avtalen lykkes?»

7. desember 1993 finner vi artikkelen «Vil PLO-avtalen lykkes?» i Arbeiderbladet.³⁹⁰ Det første man kan merke er overskriften. Forfatteren velger å omtale Oslo-avtalen som PLO-avtalen, kanskje kan det være fordi forfatteren er skeptisk til om PLO vil klare å holde sin del av avtalen, og derfor velger å fremheve dette ved å skrive PLO-avtalen, i stedet for Oslo-avtalen. Det vises en sterk skepsis til PLO i teksten, og forfatteren tror ikke PLO vil holde seg til en fredsavtale.³⁹¹

---

³⁸⁷ Arbeiderbladet, «Palestina - et spesielt tilfelle», (18. september 1993), 32.

³⁸⁸ Ibid: 32.

³⁸⁹ Ibid: 32.

³⁹⁰ Arbeiderbladet, «Vil PLO-avtalen lykkes?», (7. desember 1993), 16.

³⁹¹ Ibid: 16.

Forfatteren viser til dagen da Oslo-avtalen ble signert, og viser til en TV-tale som Arafat skal ha holdt til Palestina-araberne i Jordan. Ifølge forfatteren skal Arafat ha sagt:

«Våre flagg vil vaie over Jerusalem, byens kirker og moskeer. Og siden vi ikke klarer å beseire Israel i krig, gjør vi tingene i faser. Vi tar ethvert territorium av Palestina som vi kan få og etablerer vår suverenitet der, og vi bruker det som et springbrett til å ta mer.»³⁹²

Vi kan her se hvordan forfatteren prøver å skape tvil rundt palestinernes holdning til Oslo-avtalen, og viser til at dette vil være starten på palestinernes kamp om å fjerne Israel og utvide landet sitt. Det kan også skapes tvil rundt palestinernes holdning til Oslo-avtalen, og om de er interessert i å opprettholde freden i Midtøsten. Forfatteren prøver også å delegitimere palestinerne ved å trekke frem at PLO og andre terroristorganisasjoner drepte flere av sine egne enn de har drept israelere.³⁹³ Her ser vi hvordan forfatteren plasserer PLO som er terroristorganisasjon, i tillegg til å beskyldte dem for å stå bak hovedtyngden av mordene på palestinere. Ved å gjøre dette prøver kanskje forfatteren å legitimere Israel, og vise at til og med palestinerne har drept flere av sine egne, enn de har drept israelere. Til slutt prøver forfatteren å legitimere at Israel tilhører jødene ved å referere til Bibelen og viser til at kartet i Bibelen tydelig viser at Israel er gitt til jødene av Gud. Og trekker deretter frem at det etter talen til Arafat virker som det er større sjanse for krig nå enn før avtalen ble inngått.³⁹⁴

Gjennom disse to tekstene i Arbeiderbladet ser vi at det kommer frem flere meninger rundt avtalen enn hva jeg klarte å finne i Aftenposten. Begge disse tekstene er svært skeptiske til avtalen, men støtter hver sin side. Den første teksten er svært kritisk til avtalen og mener den er laget ut fra israelernes premisser, og at palestinerne har gitt etter og godtatt den likevel. Han mener avtalen er svært urettferdig mot palestinerne, og har ikke tro på at avtalen vil føre til langvarig fred. Den andre artikkelen viser sterk mistro til Arafat og palestinernes holdning mot avtalen. Den prøver å argumentere for at Israel er jødenes land, og kan også skape en frykt for at en ny krig snart vil bryte ut.

Det som er interessant med perioden rundt Oslo-avtalen er at det er veldig få tekster som uttrykker en mening rundt den. Avtalen blir nevnt i avisene, men mer personlige meninger rundt

---

³⁹² Arbeiderbladet, «Vil PLO-avtalen lykkes?», (7. desember 1993), 16.

³⁹³ Ibid:16.

³⁹⁴ Ibid: 16.

hva avtalen innebærer finnes det lite av. Dette er veldig interessant, men hva som er årsaken til dette kan jeg ikke svare på. Dette var uventet, da jeg hadde trodd det ville komme flere meninger rundt avtalen, spesielt siden Norge hadde tatt del i utviklingen av den.

Oppsummering

I dette kapittelet har jeg sett på to sentrale hendelser i konflikten mellom Israel og Palestina. Først har jeg tatt for meg den første intifadaen. Johansen skriver at det vises sterk kritikk mot Israel fra Aftenposten, mens Arbeiderbladet holder seg mer nøytral, den gratulerer Israel med dagen, men viser også at de ikke støtter handlingene til Israel.³⁹⁵ Det som er interessant er at man i Arbeiderbladet finner teksten «Fra Gaza til Soweto»³⁹⁶ som viser sterk kritikk mot Israel, samtidig finner vi også «Til forsvar for Israel»³⁹⁷ i Aftenposten, som viser sterk sympati med Israel. Årsaken til at vi finner tydelige kontraster mellom det som Johansen har funnet og det jeg har funnet kan være fordi vi velger å fokusere på ulike tekster i avisene. Johansen tekster viser i Aftenposten sterk kritikk mot Israel, noe som kan få personer som støtter Israel til å sende inn tekster for å støtte Israel i Aftenposten, og motsatt i Arbeiderbladet.

At avisene også velger å publisere disse tekstene som kommer inn er interessant, og kan kanskje fortelle oss at det i denne perioden er en kontrast i samfunnet om hvor støtten ligger, selv om det ut fra meningsmålingene er størst støtte hos palestinerne.³⁹⁸ Det som også er interessant er de to tekstene «En israelsk tragedie»³⁹⁹ og «Israel isoleres»,⁴⁰⁰ begge disse tekstene virker det som er skrevet av personer som egentlig støtter Israel. Tekstene viser likevel en kritikk mot Israels handlinger, og et ønske om at de selv må se at det de gjør er galt. Dette er første gang jeg finner tekster hvor forfatterne støtter Israel, men likevel kritiserer dem. Vi ser her at det er et tydeligere brudd i avisenes fremstilling av Israel enn tidligere, kritikken er blitt hardere mot Israel, og meningsmålinger viser også en større støtte til palestinerne. Det kan virke som det er mer aksept i samfunnet å kritisere Israel enn det har vært tidligere, og man kan også se at de som støtter eller har støttet Israel, også viser kritikk mot handlingene deres. Det kan virke som diskursen i samfunnet er i en endring.

---

³⁹⁵ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 140–41.

³⁹⁶ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

³⁹⁷ Aftenposten, «Til forsvar for Israel», (24. februar 1988), 6.

³⁹⁸ Alstad, *Norske meninger*, (Sigma, 1993), 79.

³⁹⁹ Aftenposten, «En Israelsk tragedie», (25. januar 1988), 2.

⁴⁰⁰ Arbeiderbladet, «Israel isoleres», (9. januar 1988), 4.

Videre i oppgaven har jeg sett på tekster fra 1993 og Oslo-avtalen. Det som har vært mest interessant her er at det tidligere er skrevet svært lite om norske holdninger mot Oslo-avtalen, det har også vært utfordrende å finne tekster som uttrykker meninger rundt avtalen, og hva folk tenker om den. Likevel fant jeg noen få tekster. I Aftenposten er tekstene veldig nøytrale og viser egentlig ikke meninger rundt avtalen, men de uttrykker et håp om at avtalen skal bli gjennomført, og trekker frem utfordringene som må løses for at dette skal bli mulig. I Arbeiderbladet uttrykker tekstene jeg har funnet en større mening rundt avtalen. Her får vi først en tekst som uttrykker stor misnøye rundt avtalen, og mener den er dypt urettferdig ovenfor palestinerne, den andre teksten viser en sterk mistro til PLO, og har ikke noe tro på at de vil holde sin del av avtalen. Begge parter viser liten tro på at dette vil være en avtale som vil skape fred. Her er vi stor kontrast mellom de to avisene, hvor Aftenposten gir et håp om en avtale som vil gi fred, mens i Arbeiderbladet vises det mye kritikk mot avtalen, og ikke noe håp for at det vil bli fred.

Det er interessant å se den store kontrasten fra 1988 til 1993, hvor det går fra mye tekster med meninger om og rundt konflikten, til veldig lite innlegg om meninger rundt fredsavtalen. Det er også interessant at det plutselig kommer mye mindre meninger rundt hendelsene når Norge er en del av det som skjer. Hva som er årsaken til dette kan jeg ikke svare på, men dette er noe det kan være interessant å undersøke nærmere.

Kapittel 6: The neighborhood bully⁴⁰¹

Den andre intifada

I juli 2000 ble det på Camp David i USA tatt opp forhandlinger mellom Israel og Palestina. Forhandlingene gikk ikke særlig bra, og partene kom ingen vei. For mange ble dette en bekræftelse på at det var umulig å få fred mellom Israel og Palestina. Mange palestinere oppfattet det også som at det ikke ville være mulig å opprette en selvstendig palestinsk stat gjennom diplomatiske forhandlinger.⁴⁰² Stemningen i Israel og Palestina ble etter dette veldig anspent. 28. september 2000 velger Sharon å ta seg en spasertur på Tempelhøyden, i Jerusalem. Her finner vi også al-Aqsa moskeen, det tredje helligste stedet for Islam. Noen mente dette var årsaken til at den andre intifada brøt ut. Sharon var sammen med flere Likud representanter fra Knesset på turen. Målet med turen blir det uttrykt var å øke politisk støtte og vise palestinerne hvor retten til Jerusalem lå.⁴⁰³ Sharons spasertur ble sett på som en klar provokasjon fra Likud-lederen. Misnøye ulmet i palestinske områder og hos palestinere som var bosatt i Israel. For første gang deltok også palestinere bosatt utenfor de okkuperte områdene i opptøyene. Oslo-prosessen mislyktes med å ende den militære okkupasjonen. Syv år etter avtalen følte palestinerne seg forrådt, fordi de enda bodde under okkupasjon. Det nye opprøret vippet fredsprosessen over ende.⁴⁰⁴

Philo og Berry viser til at årsaken bak den andre intifada er delt. Noen trekker frem årsakene som allerede er kommet frem ovenfor med Sharons tur på Tempelhøyden, og den mislykkede Osloavtalen. Andre mener Arafat selv planla intifadaen for å vinne innrømmelser han ikke kunne sikre seg ved forhandlingene på Camp David. En annen teori er at Israelske militære ledere selv fremprovoserte opprøret fordi de ønsket en krig mot palestinerne for å ødelegge de palestinske myndighetene og velte Arafat.⁴⁰⁵ En annen ting som skilte den andre intifadaen fra den første var våpnene. Palestinerne hadde gått bort fra å bruke steiner og molotov-cocktails, nå foretrakk palestinerne å bruke skytevåpen, granater og selvmordsbombere.

---

⁴⁰¹ Overskriften er inspirert av sangen «*Neighborhood Bully*» av Bob Dylan.

⁴⁰² Heian-Engdal, *Israel: Historie, politikk og samfunn* (Cappelen Damm AS, 2018), 97.

⁴⁰³ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten*, (Cappelen Damm AS, 2013), 462; Heian-Engdal, *Israel: Historie, politikk og samfunn* (Cappelen Damm AS, 2018), 97.

⁴⁰⁴ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 462; Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 104; Heian-Engdal, *Israel: Historie, politikk og samfunn* (Cappelen Damm AS, 2018), 97; Gilbert, *Israel: A History* (RosettaBooks, 2014), ProQuest Ebook Central, 543.

⁴⁰⁵ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 103–105.

Selvordsbombere var brukt tidligere også, men nå var det en stor økning. Hovedsakelig var det Hamas og Islamsk Jihad som stod bak disse angrepene.⁴⁰⁶

6. februar vant Sharon valget og ble Israels statsminister. Sharon overbeviste israelerne uten problem at det de trengte var en leder som jobbet for å hindre palestinske opprør, og prioriterte sikkerheten til israelerne, fremfor en statsminister som forhandlet om fred. Sharon lovet at det ikke skulle bli noen forhandlinger med palestinerne før intifadaen var over.⁴⁰⁷ Sammen med Sharons nye offensiv økte også palestinerne opprør. Det ble en ond sirkel hvor angrep i okkuperte områder av både palestinske og israelske styrker økte, i tillegg til at israelske områder opplevde en økning i selvmordsbombere.⁴⁰⁸

I USA var Bush-administrasjonen som nylig var innsatt ikke innstilt på å gå videre fra der Clinton hadde sluppet. Fredsforhandlinger var utelukket frem til det ble slutt på den palestinske terroren. Bush-administrasjonen støttet Israel, og la vekt på Israels sikkerhet, dette skapte et nært forhold mellom Sharon og Bush.⁴⁰⁹ 11. september 2001 ble USA angrepet av al-Qaida. 26. september møtte Arafat med Shimon Peres for å få til en våpenhvile, uten hell.⁴¹⁰ Terrorangrepet skapte problemer for både palestinerne og de arabiske landene. De arabiske landene ble satt under press, og de som ikke klart tok avstand fra terroren var ikke ønsket i Bushs verdensbilde. I de arabiske landene var det større eller mindre grupper i befolkningen som støttet ytterliggående islamister. Sharon utnyttet hendelsen til sin fordel, og overbeviste Bush-administrasjonen om at de støttet USA i kampen mot terror.⁴¹¹ Sammenstøtene fortsatte og våren 2002 ble en av de blodigste mellom Israel og Palestina. Vestbredden blir på nytt okkupert av israelske styrker den 29. mars. Israel gikk inn i palestinske byer som de for bare noen år siden trakk seg ut fra.⁴¹² Israel begynte også å bygge en mur som skulle skille Vestbredden fra Israel, Sharon hevdet det var for å beskytte Israel fra nye terrorangrep. Bush-administrasjonen støttet Sharons handlinger, og mente Sharon kjempet en ærlig kamp mot terror. Internasjonalt var tonen en annen, fordømmelsene haglet mot Israel, til slutt så også Bush seg nødt til å gjøre noe. Han ønsket ro for å ha fokus på kampen mot terror, noe hendelsene i

---

⁴⁰⁶ Heian-Engdal, *Israel: Historie, politikk og samfunn* (Cappelen Damm AS, 2018), 97.

⁴⁰⁷ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 107; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 463.

⁴⁰⁸ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 463.

⁴⁰⁹ Ibid: 463.

⁴¹⁰ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 108.

⁴¹¹ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 464.

⁴¹² Ibid: 464–65.

Israel og Palestina forstyrret, han ba derfor Israel trekke seg tilbake og aldri returnere. Israel trakk seg ut, men gikk inn igjen allerede i juni 2002.⁴¹³

I juni 2002 insisterte USA på at palestinerne måtte erstatte lederen sin og reformere institusjonen sin før de kunne få innvilget en stat. Et veikart for fred var blitt utformet av USA, Russland, EU og FN, men dette veikartet ville ikke bli offentliggjort før Arafat hadde valgt en statsminister. Mahmoud Abbas ble valgt som statsminister etter mye forhandlinger den 7. mars 2003. Veikartet for fred ble offentliggjort 30. april 2003. Planen hadde tre faser, gjennom fasene skulle palestinerne få slutt på terrorangrepene, normalisere dagliglivet og institusjoner skulle bygges. Israelerne skulle avslutte ulovlige bosettinger i tillegg til å stoppe utbygging av bosettinger.⁴¹⁴

Johansen viser til at det i norske aviser ble lagt skyld på begge parter da intifadaen brøt ut. Både Aftenposten og Dagsavisen (tidligere Arbeiderbladet) kritiserte Israel for voldsbruken mot palestinske demonstranter og Arafat for ikke å ha inngått fredsavtalen han ble tilbudt på Camp David.⁴¹⁵ Videre viser Johansen til at kritikken mot Israel ble hardere enn vi var vant til å se i norske aviser etter at konflikten tiltok i slutten av 2001 og mot våren 2002. Dagsavisen blir trukket frem som en av avisene som prøver å balansere bildet, men fikk kritikk fra Klassekampen for å ikke kritisere Israel nok. Samtidig fikk avisen også kritikk i Israel for å trykke tekster som viste sterk kritikk mot Israel.⁴¹⁶ Johansen viser også til en meningsmåling fra april 2001, her svarte 2/3 at de var nøytrale eller at de ikke støttet noen av partene. Av de som støttet en side støttet 17% palestinerne og 9% israelerne. Flere støtter palestinerne enn israelerne, men det er fortsatt bare en liten del av befolkningen. Avisene kom med sterk kritikk mot norske myndigheter som de mente ikke viste nok kritikk mot Israel. Her sto også avisene litt alene, gjennom en meningsmåling kom det frem at 74% mente Norge ikke skulle ta parti i konflikten, bare 7% ønsket at myndighetene skulle støtte palestinerne og 5% Israel.⁴¹⁷ Ett år senere viser Johansen til en ny meningsmåling hvor støtten mot palestinerne hadde økt. Nå var

---

⁴¹³ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 109–10; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 464–65.

⁴¹⁴ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 466–67; Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 111; Gilbert, *Israel: A History* (RosettaBooks, 2014), ProQuest Ebook Central, 547–48.

⁴¹⁵ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 147.

⁴¹⁶ Ibid: 149–52.

⁴¹⁷ Ibid: 154.

spørsmålet formulert på en annen måte, mer lik spørreundersøkelsen fra 1988⁴¹⁸ og tidligere. Spørsmålet var hvilken side de hadde mest sympati med, 38% hadde ikke mer sympati for en av partene, 8% var usikre. Av de som tok parti hadde 44% mer sympati for palestinerne og 9% for israelerne, 40% svarte også at de hadde fått mer sympati med palestinerne i løpet av det siste året, for israelerne var det bare 5%.⁴¹⁹

«Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?»

30. oktober 2001 finner vi kronikken «Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?» i Aftenposten.⁴²⁰ Teksten er skrevet av tidligere statsminister og Høyre-leder Kåre Willoch som kommer med sterk kritikk mot Norge, og mener at det ikke lenger er en unnskyldning at landet ønsker å bevare en innflytelse hos begge parter, ved å komme med vage reaksjoner på brudd på menneskerettigheter. Norge burde reagere på overgrep som blir begått, og stå opp for rettighetene til undertrykte folk.⁴²¹ Videre går teksten inn på tidligere forbrytelser begått av Israel mot palestinerne. Her trekkes det frem arabiske flyktninger som tilhører områder som i dag ligger i Israel, og at de har sammenheng med etnisk rensing og grusomme mord da staten Israel ble grunnlagt. Det blir også nevnt at disse flyktningene ikke vil få returnere til sine hjem, fordi dette vil endre Israels karakter som en jødisk stat. Forfatteren fremhever at folk som er jaget fra sine hjem pga. sin etnisitet, og som igjen ikke får returnere fortsatt på grunn av sin etnisitet tydelig viser at dette kan kalles etnisk rensing.⁴²² Her kan vi tydelig se at Willoch retter kritikk mot Norge og holdningene som blir vist spesielt blant politikere og håndteringen av det som skjer i Israel og Palestina. Vi ser også at rollene er byttet om med hvem som er offer og angriper. Det kommer tydelig frem at Willoch mener det er palestinerne som er offeret i denne situasjonen, og at Israel har brutt både menneskerettighetene og undertrykker et folk. Her ser vi tydelig at det er palestinerne som blir satt som offer, og vi kan se Pelegs punkt a. kommer frem her, en følelse av at offergruppen er mål for systematisk og ubarmhjertig forfølgelse.⁴²³ Massakrer fra 1948 blir vist til, og at det er begått en etnisk rensing, hvor palestinerne fortsatt ikke får dra tilbake til sine hjem understreker hvor dårlig palestinerne blir behandlet.

---

⁴¹⁸ Alstad, *Norske meninger* (Sigma, 1993), 79.

⁴¹⁹ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 154.

⁴²⁰ Aftenposten, «Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?», (30. oktober 2001), 14.

⁴²¹ Ibid: 14.

⁴²² Ibid: 14.

⁴²³ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

Videre blir det i teksten vist til at Israel fortsetter å utvide sine bosetninger ved å ta palestinsk land for å utvide staten Israel enda mer. Her blir det vist til at det er en krigsforbrytelse når en okkupant opptrer på denne måten, og det er ingen tvil om at de palestinske områdene er okkupert.⁴²⁴ Mitchell-kommisjonen kom frem til at denne utbyggingen var en viktig årsak til opprøret fra palestinerne, og Willoch mener palestinerne ikke kan klandres for å gjøre opprør mot okkupasjonen. Videre viser teksten til at flere kommentatorer i flere land beskylder Israels okkupasjon og opprøret den medførte til å være grobunnen for terrorismen som er vokst frem.⁴²⁵ Willoch understreker også at han mener israelernes handlinger mot palestinerne er terror. Han påpeker også at måten konflikten blir ført på, fører til at et mye større antall palestinere blir drept enn israelere.⁴²⁶ Her ser vi også hvordan Willoch setter palestinerne i en offerrolle, ved å påstå at Israel driver terror mot palestinerne, dette kan skape et tydelig bilde av israelernes behandling av palestinerne. Samtidig viser han til at det i konflikten er blitt drept et betraktelig større antall palestinere enn israelere.⁴²⁷ Å påstå at Israel driver med terror er en sterk anklage, spesielt så nært terrorangrepet 11.09.01, det kan også vise oss i hvor stor grad Israel har mistet sympati de siste årene, og at de siste hendelsene med den andre intifadaen har satt Israel i et dårlig lys.

Gjennom teksten prøver Willoch å delegitimere flere ledere i Israel og begynner først med å nevne Menachem Begin som var både statsminister i Israel og fredsprisvinner. Willoch viser til at Begin var ansvarlig for en av de verste massakrene da staten Israel ble opprettet, i byen Deir Yassin. Senere i teksten viser også Willoch til Ariel Sharon som er statsminister i Israel, han viser til at Sharon har uttalt seg som motstander av terror, men at det kan være viktig å merke seg at Israel fant ham medskyldig for massakren i Shatila og Sabra.⁴²⁸ Forfatteren prøver å delegitimere staten Israel, og at de er motstander av terror. Videre blir det vist til at Sharon kaller det terror når palestinere skyter israelere, og spør seg om det er mindre terror å drepe et større antall palestinere ved bruk av granater og raketter?⁴²⁹ Ved å vise til at Israel tidligere har

---

⁴²⁴ Aftenposten, «Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?», 14.

⁴²⁵ Ibid: 14.

⁴²⁶ Ibid: 14.

⁴²⁷ Ibid: 14.

⁴²⁸ Aftenposten, «Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?», (30. oktober 2001), 14; Store norske leksikon, «Sabra». 22.01.2020, <http://snl.no/Sabra> «Massakrene foregikk uten at de israelske styrkene grep inn, noe som førte til sterk internasjonal fordømmelse. En intern israelsk granskningskommisjon konkluderte med at daværende forsvarsminister Ariel Sharon måtte holdes personlig ansvarlig for de israelske styrkenes passivitet».

⁴²⁹ Aftenposten, «Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?», (30. oktober 2001), 14.

hatt en statsminister som har deltatt i en massakre, og at de igjen nå har en statsminister som har deltatt i en massakre kan det sette spørsmålsteget ved troverdigheten til Israel og til statsministeren som nå påstår at Israel er motstander av terror.

Til slutt viser Willoch til at Norge burde støtte opprettelsen av en palestinsk stat, og nevner også at palestinerne har uttrykt at deres stat vil anerkjenne staten Israel og retten til å trygt leve innenfor anerkjente grenser.⁴³⁰ Her ser vi hvordan teksten prøver å legitimere opprettelsen av staten Palestina ved å fremheve at den ønsker å leve i fred sammen med Israel. Videre viser Willoch til at for å komme til en løsning på konflikten vil det være et behov for en erkjennelse av og oppreisning til palestinerne for den urett som er gjort mot flyktningene. I tillegg til økonomisk erstatning som kan få en ende på den materielle nøden som ble skapt av fordrivelsen. Her mener Willoch Israel må betale for skaden de forårsaket mot uskyldige mennesker, men at også flere andre må hjelpe, inkludert Norge.⁴³¹ Her kan vi se at ansvaret for å løse konflikten blir lagt på Israel, og at de må erkjenne at de har utrettet disse handlingene mot palestinske flyktninger, og at de ønsker å gjøre opp økonomisk for å bedre levekårene deres. Samtidig vises det også til at for å gjøre dette mulig må flere land bidra økonomisk, inkludert Norge.

Denne teksten viser tydelig en skepsis mot Israel, og uttrykker tydelig misnøye med måten Israel behandler palestinerne. Teksten viser at samfunnet er i endring når Aftenposten velger å publisere en kronikk som tar tydelig avstand fra Israel, og hevder at det blir drevet terror og etnisk rensing mot palestinerne. Teksten viser tydelig at den mener ansvaret for dagens konflikt ligger hos Israel, og at det er de som må ta ansvar for sine handlinger for å finne en løsning på konflikten.

«Den lille drittsekken»

17. januar 2002 finner vi teksten «Den lille drittsekken» i Dagsavisen.⁴³² Denne teksten tar tydelig avstand fra Israels politikk og trekker flere linjer mellom israelernes okkupasjon og nazistene. Her ser vi tydelig hvordan rollen er snudd, og Israel blir satt i en angriper posisjon mot palestinerne. Denne teksten setter ikke palestinerne direkte i en offerrolle, men den setter

---

⁴³⁰ Aftenposten, «Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?», (30. oktober 2001), 14.

⁴³¹ Ibid: 14.

⁴³² Dagsavisen, «Den lille drittsekken», (17. januar 2002), 44.

tydelig Israel i en angriper rolle. I teksten ser vi også tydelig bruk av politisk historiebruk ved at forfatteren bruker nazismen for å understreke sitt syn på israelernes behandling av palestinerne.⁴³³ Forfatteren sier at den eneste forskjellen fra okkupasjonspolitikken til Israel i dag og nazistenes var at de ikke rakk å bosette de okkuperte landene. Forfatteren mener også at Israel gjennom okkupasjonen har begått et av de verste tyveriene i moderne historie.⁴³⁴ Videre sier forfatteren: «*De forfulgte blir forfølgere, de plagede blir plagerne, de undertrykte blir undertrykkerne og israelerne ser ut til å ha adoptert alle nazistenes verste handlemåter.*».⁴³⁵ Ved å sammenligne israelerne med nazistene brukes en sterk analogi, og man ser tydelig at sympatien israelerne tidligere har fått er fraværende. Den historiske hendelsen som mye er blitt brukt for å skape sympati for Israel, blir nå brukt mot dem, og viser til at de ikke oppfører seg bedre mot palestinerne enn nazistene gjorde mot jødene. Denne teksten viser tydelig at Israel har mistet tidligere sympati og rollen som offer i samfunnet.

Teksten begynner med å vise til at flere husker «den lille drittsekken» som terroriserte gata som barn. Han hadde en storebror, som var for dum til å se hva broren gjorde, og kom han alltid til unnsetning, så ingen turte å ta et oppgjør med ham. Til slutt sier forfatteren at han blir minnet om denne drittsekken hver gang han leser om Israel, og det er ingen tvil om hvem storebroren er.⁴³⁶ Her ser vi hvordan forfatteren prøver å delegitimere Israel ved å vise til at oppførselen deres er som et lite barn som løper rundt og plager barna i gaten, og den eneste grunnen til at de får lov til dette er fordi storebroren, USA, beskytter dem. Videre viser forfatteren til kritikk som er kommet inn fordi Sharon er blitt sammenlignet med Hitler, og Dagsavisen beklaget sammenligningen. Forfatteren sier at sammenligningen mellom Sharon og Hitler ikke er særlig god, men spør videre om hva som er forskjellen på Israels okkupasjon og Hitlers drøm om «Lebensraum».⁴³⁷ Forfatteren sier at jødene ikke er nazister, men spør seg videre om de driver terror mot et folk som er okkupert. Her ser vi videre hvordan forfatteren prøver å delegitimere

---

⁴³³ Karlsson, «The uses of history and the third wave of Europeanisation», 2010, 45, 52. Politisk historiebruk brukes ofte for å sette spørsmål om legitimitet og makt. Den brukes også for å tilkalle historien som et hjelpemiddel for å angripe det som oppleves som alvorlige og konkrete politiske problemer i senere tid. Bøe og Knutsen, *Innføring i historiebruk* (Cappelen Damm høyskoleforlaget, 2012), Bøe og Knutsen viser også til historiebruk som: «*Kunnskap og erfaring fra fortiden skaper et erfaringsrom med muligheter for visse forestillinger om fremtiden. Håp og frykt skaper i samtiden en forventningshorisont som påvirker måten man organiserer forholdet mellom hukommelse og glemsel på. På denne måten plasserer folk den bevisste og ubevisste historiebruken i en dynamisk prosess som innbefatter deres fortolkning av fortiden, forståelsen av nåtiden og deres perspektiver på fremtiden.*» s. 16

⁴³⁴ Dagsavisen, «Den lille drittsekken», (17. januar 2002), 44.

⁴³⁵ Ibid: 44.

⁴³⁶ Ibid: 44.

⁴³⁷ Ibid: 44.

Israel ved å sammenligne handlingene deres med handlingene til nazistene. Han viser også til at selv om ikke alle israelere støtter det som skjer, så har de likevel valgt Sharon som statsminister. Og viser til at de visste hvem han var og referer til massakren i Sabra og Shatila.⁴³⁸ Her ser vi også hvordan forfatteren prøver å delegitimere Israel, ved å legge vekt på at de har valgt en leder som har tatt del i massakrer tidligere, og at hans politikk kan sammenlignes med nazistenes.

I denne teksten ser vi tydelig hvordan 2. verdenskrig blir brukt for å sammenligne situasjonen mellom Israel og Palestina i dag. Det som er nytt er at nå blir plutselig 2. verdenskrig brukt for å vise hvor grusomme israelerne er, ikke for å skape sympati med Israel. I 1988 fant vi teksten «Fra Gaza til Soweto» som sammenlignet Israels behandling med apartheid i Sør-Amerika,⁴³⁹ nå er beskyldningene kanskje blitt enda grovere hvor en beskylder Israel for å være like ille som Nazi-Tyskland. Det kommer tydelig frem at sympatien israelerne tidligere har hatt er forflyttet over til palestinerne, og Israel har fått en ny rolle som angriper.

«Karakteristikker av Israel i dag og i morgen?» og «Uvilje mot fakta»

I denne perioden rundt den andre intifadaen finner jeg flere tekster som kritiserer Israel enn som forsvarer Israels politikk, likevel er det noen tekster som viser en misnøye mot kritikken Israel får. Vi finner bl.a. teksten «Karakteristikker av Israel i dag og i morgen?» i Dagsavisen,⁴⁴⁰ og «Uvilje mot fakta» i Aftenposten.⁴⁴¹

Offerrollen blir ikke like fremtredende i disse tekstene, her er fokuset mer å delegitimere palestinerne og deres handlinger. Likevel blir det i teksten fra Dagsavisen vist til at Israel de siste femti årene er blitt utsatt for mer angrep og en fare for total utslettelse enn noen andre vestlige demokratiske land. Det blir videre vist til at Palestina-arabere ønsker å fjerne staten Israel.⁴⁴² Her ser vi tydelig at Israel blir satt i en offerrolle, og Pelegs punkt a. En følelse av at offergruppen er mål for systematisk og ubarmhjertig forfølgelse.⁴⁴³ I teksten fra Aftenposten

---

⁴³⁸ Dagsavisen, «Den lille drittsekken», (17. januar 2002), 44; Store norske leksikon, s.v. «Sabra» 22.01.2022. <http://snl.no/Sabra>

⁴³⁹ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

⁴⁴⁰ Dagsavisen, «Karakteristikker av Israel i dag og i morgen?», (10. januar 2002), 44.

⁴⁴¹ Aftenposten, «Uvilje mot fakta», (4. januar 2001), 14.

⁴⁴² Dagsavisen, «Karakteristikker av Israel i dag og i morgen?», (10. januar 2002), 44.

⁴⁴³ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

blir ikke Israel satt i en offerrolle på samme måte. Her er det et større fokus på handlingene til PLO, det eneste som blir nevnt er at uskyldige israelere blir drept i selvmordsangrep.⁴⁴⁴

Teksten fra Dagsavisen viser til at det er blitt populært å sammenligne Sharon med Herman Göring, en stornazist. Dette mener forfatteren er helt feil, og trekker frem at Sharon er leder for den eneste fungerende folkestyrte nasjonen i regionen, noe som ikke passer sammen med Göring. Videre trekker forfatteren frem at PLO-lederen Arafat er det næreste en kommer fascistassosiasjoner i Midtøsten. Det blir vist til at Arafat er i slekt med Amin al-Husseini, som var medskyldig i jødeutryddelsen og en stornazist.⁴⁴⁵ Her ser vi hvordan forfatteren prøver å delegitimere Arafat og vise at palestinerne har relasjoner til personer som har tatt del i jødeutryddelsen. Videre blir Israels våpenbruk rettferdiggjort ved å vise til at ethvert demokrati ville brukt våpen for å forsvare seg når de blir angrepet. Det blir også nevnt at FN resolusjoner ikke er ufeilbarlige og at de ikke trenger å være rettferdige, det er avhengig av hvem som har avstemningshegemoniet når saker avgjøres.⁴⁴⁶ Her ser vi igjen hvordan forfatteren prøver å legitimere våpenbruken til Israel, samtidig viser han også til at FN resolusjoner kan være urettferdige, og at FN ikke kan beskytte demokratiet mot militære angrep. Her ser vi tydelig at forfatteren prøver å legitimere Israels handlinger. Til slutt prøver forfatteren igjen å delegitimere palestinerne ved å vise til at de minner om vikinger når de er blitt vist i media hvor de står med krigsrop og håndvåpen, og mener at det burde bli forlangt at de skal oppføre seg som folk før man kan prøve å slutte fred med dem.⁴⁴⁷ Her ser vi tydelig at forfatteren prøver å både legitimere Israels handlinger, og delegitimere palestinerne og deres oppførsel.

Ser vi på teksten «Uvilje mot fakta»⁴⁴⁸ finner vi ikke like mange historiske analogier som er brukt i Dagsavisen, her legges det et større fokus på å undergrave PLO gjennom deres handlinger som forfatteren viser til. Forfatteren kritiserer at det blir vist støtte til PLO og Hamas, som ifølge ham er like brutale mot sine egne, som de er mot uskyldige israelere. Propagandakrigen blir trukket frem hvor barn blir brukt i fremste linje for å kaste stein, og som levende skjold, arabere blir hjernevasket til selvmordsangrep hvor de tar jødiske liv, for å komme til «paradis».⁴⁴⁹ Her ser vi hvordan forfatteren prøver å delegitimere palestinerne ved å

---

⁴⁴⁴ Aftenposten, «Uvilje mot fakta», (4. januar 2001), 14.

⁴⁴⁵ Dagsavisen, «Karakteristikk av Israel i dag og i morgen?», (10. januar 2002), 44.

⁴⁴⁶ Ibid: 44.

⁴⁴⁷ Ibid: 44.

⁴⁴⁸ Aftenposten, «Uvilje mot fakta», (4. januar 2001), 14.

⁴⁴⁹ Ibid: 14.

vise til brutale handlinger som blir begått. Videre viser forfatteren til at kristne arabere blir drevet fra sine hjem, og PLO soldater flytter inn. Israelere er blitt beskyldt for å skyte på disse kristne hjemmene, men ifølge forfatteren er det ikke kristne som bor der lenger, det er PLO soldater.⁴⁵⁰ Her kan vi se at forfatteren prøver å legitimere at israelere skyter mot det som skal være arabiske kristne hjem, fordi det er PLO soldater som bor der og skyter mot israelerne.

Her ser vi at de som fortsatt støtter Israel ikke har et stort fokus på å sette Israel i en offerrolle, det er et større fokus på å delegitimere palestinerne og handlingene deres, for å kunne rettferdiggjøre Israels handlinger. Gjennom begge tekstene blir palestinerne handlinger delegitimert enten ved å vise til grusomme handlinger de gjør, som å bruke barn i krigen, selvmordsbombere eller å kaste ut kristne arabere fra sine hjem, eller ved å sammenligne dem med vikinger og sette lederen deres i relasjon med en jøde utrydder. Det er blitt en endring hvor de som støtter Israel har gått litt mer bort fra å sette landet i en offerrolle, til å heller delegitimere palestinerne og deres handlinger.

Gaza krigen 2008/2009 (“Operation Cast Lead”)

Gjennom 2007 og i 2008 fortsatte israeler og flere palestinere å dø, ettersom volden mellom de to sidene økte. Israel fortsatte med å blokkere og bombe Gaza med tungt artilleri og missilangrep, mens palestinske grupper fortsatte å skyte raketter inn i Israel. 19. juni 2008 ble det inngått en seks måneders våpenhvile mellom Hamas og Israel, som ble fremlagt av Egypt.⁴⁵¹ På to år hadde de humanitære forholdene i Gaza forverret seg drastisk. En FN-tjenestemann hevdet at akutt underernæring i Gaza var på nivå med de fattigste nasjonene i Sør-Sahara, hvor mer enn halvparten av alle palestinske familier kun spiste ett måltid til dagen. Forholdene i Gaza ville vært enda mer alvorlige hadde det ikke vært for etableringen av hundrevis av tunneler under grensen mellom Gaza og Egypt. Disse ble angivelig brukt til å frakte inn mat, drivstoff, hvitevarer, husdyr og våpen.⁴⁵²

En fornyelse av våpenhvilen ble jobbet med i desember 2008, men 19. desember indikerte Hamas at de ikke ønsket å fornye våpenhvilen og anklaget Israel for å ikke holde deres avtale

---

⁴⁵⁰ Aftenposten, «Uvilje mot fakta», (4. januar 2001), 14.

⁴⁵¹ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 135.

⁴⁵² Ibid: 135.

under våpenhvilen, som var å åpne grensen og avstå fra militære handlinger i Gaza. Ifølge palestinske kilder sitert i israelske aviser ble det hevdet at organisasjonen fortsatt var interessert i å forlenge fredsavtalen, men bare hvis grensene ble åpnet og Israel avsto fra militære handlinger i Gaza. Israel godtok ikke disse kravene. 23. desember gjentar Hamas at de er villig til å fortsette våpenhvilen med de samme premissene. Igjen godtar ikke Israel Hamas krav for en videre våpenhvile. Det kommer også frem i israelsk presse at israelske ledere har godtatt en storstilt militær operasjon for å stoppe raketangrepene, men en dato var enda ikke satt, fordi de var bekymret for store skader på begge sider.⁴⁵³ 25. desember advarte Israels statsminister, Ehud Olmert, Hamas gjennom en arabiskspråklig satellitt kanal at med mindre raketangrepene fra Gaza ble stoppet ville de møte en bred militær offensiv. Utenriksminister Tzipi Livni, som hadde vært i Kairo for å diskutere en gjeninsetting av våpenhvilen hadde nå avslått dette valget til fordel for militære taktikker. Livni hadde pekt på raketangrepene som hadde fortsatt fra Gaza etter våpenhvilen, som hadde økt til 21 missiler til dagen i perioden etter slutten på våpenhvilen den 19. desember, og sagt at nok er nok. Når det er en skyting, vil det være en respons. Enhver stat ville reagert på denne måten.⁴⁵⁴

27. desember 2008 kl. 11.30 starter Israel en serie av angrep over Gaza og bruker F-16 kampfly, Apache helikoptere og ubemannende droner. Israel stengte også inngangspunktene til Gaza, og hindret journalister, humanitære hjelpearbeidere og menneskerettighetsovervåkere inngang til Gaza.⁴⁵⁵ Ifølge Shindler hadde Hamas begynt å utstede pressekort fra regjeringen til journalister de godtok. Da operasjon «Cast lead» startet var det ikke noen utenlandske journalister i Gaza, og palestinske journalister var under nøye gransking fra Hamas.⁴⁵⁶ Timingene på angrepet ble sterkt kritisert fordi den mest intense fasen i angrepet var på samme tid som barn gikk hjem fra skolen og det var veldig travelt i gatene.⁴⁵⁷

På den første dagen ble ca. 230 palestinere drept, og mellom 700-800 ble skadet. Rapporter indikerte at barn på vei hjem fra skolen og politimenn som gikk i parade for en eksamensseremoni utgjorde de fleste drepte.⁴⁵⁸ Etter angrepet krevde EU våpenhvile og en

---

⁴⁵³ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 140.

⁴⁵⁴ Ibid: 141.

⁴⁵⁵ Ibid: 141.

⁴⁵⁶ Colin Shindler, *A History of Modern Israel* (Cambridge University Press, 2013), ProQuest Ebook Central 372–373.

⁴⁵⁷ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 141.

⁴⁵⁸ Ibid: 141; Shindler, *A History of Modern Israel* (Cambridge University Press, 2013), ProQuest Ebook Central, 374.

fordømmelse av Israel for bruk av urimelig makt. EU oppfordret også til å gjenåpne alle kontrollpunktene og en umiddelbar gjenopptakelse av drivstoff og humanitær bistand. Både USA og Storbritannia nektet å kreve en våpenhvile og fordømte Hamas, mens de oppfordret Israel til å unngå sivile ofre. De neste 21 dagene angrep Israel store områder i Gaza.⁴⁵⁹

Israel gikk inn med bakkestyrker og stridsvogner 3. januar. Målet deres var Hamas-terroristene, undergruppene og deres infrastruktur i Gaza. De israelske styrkene ødela likevel store deler av den palestinske infrastrukturen og angrep bl.a. både skoler, sykehus, flyktningleirer, boliger, kontorer, FNs eiendommer og mye mer.⁴⁶⁰ 5. januar beskrev lederen for FNs hjelpeorganisasjon situasjonen i Gaza som umenneskelig, og uttalte at hele infrastrukturen til den fremtidige staten Palestina blir ødelagt. Det var også en stor ubalanse i omfang av skader. Tall fra israelske myndigheter indikerte at under den 22 dager lange konflikten ble tre sivile drept og fire alvorlig skadet. Ti israelske soldater ble drept, fire av dem i en ulykke med vennlig ild, mens mer enn hundre ble skadet, én kritisk, og 20 moderat til seriøst. Tallene og spesielt sammensettingen av palestinske ofre var gjenstand for konkurrerende funn. Det totale antallet av døde palestinere varierte og ble estimert av IDF til å være 1,166 med det minste antallet, til 1,415 av det palestinske senteret for menneskerettigheter med det høyeste antallet. Over 300 barn skal ha blitt drept og 5100 palestinere såret.⁴⁶¹

På den nittende dagen av konflikten godtok Hamas et egyptisk forslag om en våpenhvile mens Israel erklærte en ensidig avtale. Israelske politiske partier gikk raskt tilbake til sine tradisjonelle standpunkter. Den venstreorienterte Meretz ønsket den "forfalte" våpenhvilen velkommen, mens ytre høyre Yisrael Beitenu betraktet den som "en dødsfelle". Talab el-Sana, et medlem av Den forente arabiske List-Ta'al, mente det var "et reklamestunt ment å redusere internasjonalt press".⁴⁶²

De sentrale trekkene ved Israels krigsmål var svekkelsen av Hamas-administrasjonen og ødeleggelse av dens rakett kapasitet. Hamas fryktet de var i ferd med å bli styrtet og erstattet av Mahmoud Abbas og PA. Det var derfor i Hamas interesse å understreke de humanitære

---

⁴⁵⁹ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 141–42.

⁴⁶⁰ Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 478; Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 141–42.

⁴⁶¹ Philo og Berry, *More Bad News From Israel* (Pluto Press, 2011), ProQuest Ebook Central, 142–43; Waage, *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten* (Cappelen Damm AS, 2013), 479.

⁴⁶² Shindler, *A History of Modern Israel* (Cambridge University Press, 2013), ProQuest Ebook Central, 379.

kostnadene ved Operasjon Cast Lead, å fremstille konflikten som en av hjelpeløse sivile i hendene på en hensynsløs militærmaskin, å gjøre israelerne til de tidligere prøyssere og palestinerne til arvinger av tidligere jødiske lidelser.⁴⁶³ Gaza ble anslått som en Warszawa-getto fra det tjuende århundre, som fortjente støtte fra alle anstendige mennesker. Jo lenger konflikten fortsatte, desto flere fotografier av vanærede og parterte kvinner og barn ble distribuert til verdenspressen. Og denne skildringen av hendelser fikk støtte fra en økende prosentandel av den liberale opinionen. Mange diaspora-jøder begynte på samme måte å be om forklaringer. I den tredje uken av konflikten hadde Israel tapt kampen om den internasjonale opinionen. Særlig i Europa hadde det i utgangspunktet vært en nyansert likegyldighet. Ved krigens slutt hadde tidevannet snudd mot Israel.⁴⁶⁴

I Norge er det politisk en stor fordømmelse mot hendelsene i Gaza. Nestlederen i SV, Audun Lysbakken uttrykker i VG at han synes Norge burde hente hjem ambassadøren i Israel som en protest for flyangrepene i Gaza.⁴⁶⁵ Utenriksminister, Jonas Gahr Støre viser sterk kritikk mot våpenbruken til Israel, men kommenterer ikke hjemkalling spørsmålet. Han kritiserer Israel for å bruke kampfly i Gaza, da det ikke er mulig å skille soldater og sivile i et så lite område. Samtidig viser han også til at Hamas må stoppe rakettskytingen mot det sørlige Israel også.⁴⁶⁶ Stortings-president Thorbjørn Jagland mener verdenssamfunnet må stå sammen, uten at noen driver et solospill, for å øke presset på begge parter. Jagland viser også kritikk mot begge parter i konflikten, og at begge må ta ansvar for sine handlinger.⁴⁶⁷ I Dagsavisen og Aftenposten finner vi også artikler om en stor demonstrasjon i Oslo mot Israel. Også her kommer det frem fordømmelse av Israels handlinger og at de må ta ansvar og ikke skyte mot sivile.⁴⁶⁸

«Israels farlige overreaksjon»

5. januar finner vi i Aftenposten teksten «Israels farlige overreaksjon».⁴⁶⁹ I denne teksten er det sivile palestinerne som fremstår som offer i situasjonen, likevel er det også nå et større fokus på legitimering enn det er på å plassere noen i en offerrolle. Det første som blir nevnt er

---

⁴⁶³ Shindler, *A History of Modern Israel* (Cambridge University Press, 2013), ProQuest Ebook Central, 379.

⁴⁶⁴ Ibid: 379.

⁴⁶⁵ VG, «Sterke norske fordømmelser av krigshandlingene». (28. desember 2008)

⁴⁶⁶ Ibid

⁴⁶⁷ Aftenposten, «Ønsker dialog med Hamas», (30. desember 2008), 12.

⁴⁶⁸ Dagsavisen, «Tåregass mot demonstranter», (30. desember 2008), 15; Aftenposten, «Ni pågrepet etter demonstrasjoner», (30 desember 2008), 18.

⁴⁶⁹ Aftenposten, «Israels farlige overreaksjon», (5. januar 2009), 2.

at en kritisk sikkerhetsmessig og humanitær situasjon er blitt enda mer kritisk som følge av bakkeinvasjonen til Israel inn i Gaza. Det blir også nevnt at måten dette har rammet sivile på, ved bruk av overdreven militær makt, ikke kan forsvares.⁴⁷⁰ Vi ser her at det ikke tydelig kommer frem en offerrolle, men Israel blir kritisert for å utsette den sivile befolkningen i Gaza for en enda mer kritisk humanitær og sikkerhetsmessig situasjon enn de allerede hadde fra før. Det blir også nevnt at Israels handlinger fører til at mange uskyldige palestinere rammes.⁴⁷¹

Forfatteren viser til at det snart er valg i Israel, og at dette nok er en årsak til Israels handlinger, landet har en rett til å beskytte seg, og lederne ønsker før valget å vise handlingskraft.⁴⁷² Det kan virke som forfatteren prøver å skape en forståelse for hvorfor Israel handler som de gjør. Likevel viser forfatteren videre til at virkemidlene er sterke og uskyldige blir rammet, noe som fører til at Israels demokratiske legitimitet blir satt i fare av landets regjering. Samtidig vises det også til at Israel blir enda mer sårbar ovenfor verdensopinionen fordi de nekter internasjonale medier tilgang til Gaza. Dette medfører at informasjonen som kommer fra Gaza er palestinsk og israelsk propaganda.⁴⁷³ Her viser forfatteren til hvordan Israel ødelegger mer for seg selv, og gjør seg mindre troverdig for verdensopinionen. Ved å nekte internasjonal presse tilgang til Gaza blir det vanskelig å finne troverdige kilder som kan fortelle hva som skjer. Videre vises det til de to norske legene Mads Gilbert og Erik Fosse som jobber på sykehus i Gaza. Deres informasjon forteller at Israel skjuler deler av sannheten når de sier at det hovedsakelig er Hamas-krigere som blir drept og såret.⁴⁷⁴ Her ser vi hvordan Israel mister mye troverdighet fordi to «nøytrale» personer som jobber på sykehus i Gaza forteller om sivile som er blitt skadet, og at det Israel forteller ikke stemmer.

Denne teksten virker det som har et større fokus på å delegitimere Israel ved å vise til deres motvilje til å forhandle, og heller velger å gå til krig på Gazastripen. Forfatteren viser ikke en like sterk kritikk mot Israel, som overskriften kanskje kunne tyde på, men den fremhever hvordan Israel ødelegger for seg selv, ved å velge krig fremfor politiske midler. Sammenlignet med tekstene fra den andre intifada er kritikken mot Israel her nokså mild. Vi ser også at

---

⁴⁷⁰ Aftenposten, «Israels farlige overreaksjon», (5. januar 2009), 2.

⁴⁷¹ Ibid: 2.

⁴⁷² Ibid: 2.

⁴⁷³ Ibid: 2.

⁴⁷⁴ Ibid: 2.

offerrollen er forsvunnet i bakgrunnen, selv om det vises til at det er uskyldige palestinere som blir rammet av Israels krigføring.

«Israel – Hamas»

15. januar 2009 finner vi teksten Israel – Hamas i Dagsavisen.⁴⁷⁵ Teksten tar for seg Israel og Hamas og gir et bilde av begge parter i konflikten de nå befinner seg i. Det første teksten tar opp er dødsfall, det blir fortalt at 1001 palestinere er drept, nærmere 300 av dem er barn. Her velger forfatteren også å fremheve at de som rammes er sivile. Videre blir det nevnt at 13 palestinere er drept, tre av dem var sivile.⁴⁷⁶ Ved å vise til disse tallene er det tydelig at det er palestinerne som kommer verst ut av det med over 1000 drepte hvor opp mot 300 er barn. Det som er interessant med denne teksten er at den videre retter kritikk mot Hamas, før den setter Israel i en offerrolle.

Det blir vist til at det var Hamas som startet krigen med rakettagrepene sine, men dette er glemt av resten av verden som viser sympati til palestinerne. Hamas har også ødelagt fredsbevegelsen i Israel, tidligere er det blitt demonstrert for fred i Israel, men nå støtter så mange krigen, at de som er motstandere ikke tørr å si ifra.⁴⁷⁷ Ifølge forfatteren viser en meningsmåling at opp mot 90% av de med jødisk bakgrunn i Israel støtter krigen, uken før støttet 80% krigen. Israelerne mener krigen er Hamas sin feil, og at det er de som skal stå ansvarlige for skader og tapte liv.⁴⁷⁸ Her kan vi se at forfatteren viser til at Israel føler seg urettferdig behandlet, de mener det var Hamas som startet krigen, og at det er de som burde stå ansvarlig.

Teksten setter også Israel i en offerrolle ved å vise til at israelerne føler seg alene, og at ingen andre i verden forstår hva de må forholde seg til. De opptrer med en holdning om at de har rett, og alle andre har feil.⁴⁷⁹ Her ser vi tydelig Pelegs punkt c. Troen på at forfølgelsen er fullstendig urelatert til handlingene til den utpekte gruppen, og at det utelukkende er produktet av handlingene tatt av den utenforstående gruppen og punkt d. forestillingen om at forfølgeren

---

⁴⁷⁵ Dagsavisen, «Israel - Hamas», (15. januar2009), 2–3.

⁴⁷⁶ Ibid: 2.

⁴⁷⁷ Ibid: 2.

⁴⁷⁸ Ibid: 2–3.

⁴⁷⁹ Ibid: 3.

inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene fra den utenforstående gruppen.⁴⁸⁰ Her ser vi både hvordan Israel føler at hele verden er imot dem, og at det ikke er deres handlinger som er årsak til konflikten. Videre trekker også forfatteren frem at Israel føler omverden også er dobbeltmoralsk, fordi folk ikke protesterte nok mens det ble skutt tusenvis av raketter mot Israel av Hamas.⁴⁸¹ Her ser vi igjen Pelegs punkt c. komme frem,⁴⁸² Israel føler igjen at verden utenfor er imot dem, og at de står alene i kampen. Til slutt viser også forfatteren til at Hamas og Hizbollahs mål er å ødelegge Israel, israelerne ser på dette som en kamp for overlevelse, noe som også forklarer den store støtten til krigen.⁴⁸³ Her kan vi se hvordan Israel føler seg som et offer, og at de kjemper for sine liv i denne kampen, noe omverden ikke har forståelse for.

Israel får kritikk for okkupasjonen sin og at de kjemper mot å gi palestinerne deres egen stat. Det vises til at israelerne ikke egentlig gav Oslo-avtalen en sjanse, sammen med økt bosetting ble også palestinsk økonomi kvalt, noe som hindret avtalen i å bli gjennomført.⁴⁸⁴ Her kan vi se hvordan Israel også får kritikk for sin politikk, og at det ikke bare er palestinerne som er årsak til konflikten. Videre blir det vist til at verken Israel eller PLO har vært villig til å inngå de kompromissene som trengs for å finne en løsning. Dette er til fordel for Hamas som viser til at okkuperte folk har rett på å vise motstand når forhandlingene ikke når frem. Videre vises det til at i de tilfeller det ikke er gjort motstand, har dette ført til veisperringer, flere bosettinger, kontrollposter, fengsling, drap og videre okkupasjon.⁴⁸⁵ Her ser vi hvordan både Israel og Hamas blir deligitimert i sine handlinger. Først blir det vist til at verken Israel eller PLO vil inngå nødvendige kompromiss for å finne en løsning, i tillegg til at Israel har kjempet mot å finne e løsning ved å undergrave Oslo-avtalen. Hamas blir delvis delegitimert ved å vise til at de utnytter nederlagene når partene ikke kommer til enighet, samtidig viser Hamas også til hvorfor de velger å gjøre motstand, og trekker frem hva som skjer når de ikke gjør det. Totalt blir det Israel som sitter igjen med mye av skylden for det som skjer, de ønsket ikke å gjennomføre Oslo-avtalen, de ønsker ikke å inngå harde kompromisser for å finne en løsning, og okkupasjonen fortsetter, kanskje enda mer brutalt når de ikke kommer til enighet med PLO, noe som Hamas bruker for å rettferdiggjøre sine handlinger.

---

⁴⁸⁰ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2–3.

⁴⁸¹ Dagsavisen, «Israel - Hamas», (15. januar2009), 3.

⁴⁸² Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 2.

⁴⁸³ Dagsavisen, «Israel - Hamas», (15. januar2009), 3.

⁴⁸⁴ Ibid: 3.

⁴⁸⁵ Ibid: 3.

Israel får også et videre ansvar, fordi de er okkupasjonsstaten, har de også ansvar for palestinerne velferd. Det vises kritikk mot Hamas som bryter menneskerettighetene fordi de bruker sivile som skjold, det rettfærdiggjør likevel ikke Israels angrep. De må ta ansvar, og ikke tro at de kan vinne kampen mot Hamas gjennom bomber, Hamas dyrker martyrisme, for dem fører døden dem til paradiset.⁴⁸⁶ Her blir Hamas delegitimert ved å trekke frem at de bruker sivile som skjold og at de også dyrker martyrisme. Likevel blir det Israel som får skylden, fordi de er okkupasjonsmakten og må ta ansvar, selv om det Hamas gjør ikke er greit, rettfærdiggjør ikke dette at Israel bomber uskyldige. Videre blir det rett et mer kritikk mot Israel. Selv om de sier de prøver å unngå sivile tap, viser tallene noe helt annet. Israel har bombet en skole med flyktninger, de angriper ambulanser og har brukt fosforbomber, dette viser forfatteren til er tydelige krigsforbrytelser.⁴⁸⁷ Her ser vi at selv om Hamas får mye skyld og man ikke er enig i det de gjør, så er det Israel som får størst ansvar for skyld i denne konflikten. Det blir vist til at Israel må ta et større ansvar for sine handlinger, og det er flere tilfeller som motbeviser deres påstander om at de prøver å unngå sivile tap.

Denne teksten er delt i sine anklager, og kritiserer både Israel og Hamas. Teksten kan gi folk en forståelse for hvorfor Israel velger å reagere slik de gjør, og hvilken tankegang man finner hos dem. Samtidig trekker forfatteren frem at Israel er den sterkeste parten, og derfor den som må ta størst ansvar. Den viser at mye av Hamas sine handlinger ikke er akseptable, men at dette likevel ikke rettfærdiggjør Israels handlinger. Ved å angripe ambulanser, skoler og bruke fosforbomber vises det til at Israel har gått for langt i krigen mot Hamas, og selv har begått krigsforbrytelser.⁴⁸⁸ Sammenlignet med forrige tekst som også kritiserer Israel ser vi at denne teksten tydeligere viser offerrollen som israelerne føler på, samtidig som det er Israel som får hovedansvaret for det som skjer i krigen. Vi ser at tekstene ikke sterkt kritiserer og fordømmer Israel, men appellerer til at Israel er den overordnede stat i denne krigen, og derfor må ta mest ansvar for å stanse den.

---

⁴⁸⁶ Dagsavisen, «Israel - Hamas», (15. januar2009), 3.

⁴⁸⁷ Ibid: 3.

⁴⁸⁸ Ibid: 3.

«Befri dem fra Hamas»

9. januar 2009 finner vi artikkelen «Befri dem fra Hamas» i Aftenposten.⁴⁸⁹ Teksten er skrevet av en fransk filosof og blitt oversatt til norsk. Selv om denne teksten forsvaret Israel for sine handlinger, setter den ikke nødvendigvis Israel i en tydelig offerrolle, fortsatt er det større fokus på legitimering av handlinger. Forfatteren begynner med å vise til rakettene som blir skutt mot Israel, og viser til at årsaken til at de har drept så få mennesker, er ikke fordi de er hjemmelaget og ufarlige, men at israelerne er gode på å beskytte seg, de gjemmer seg i kjelleren hjemme eller i bomberom.⁴⁹⁰ Forfatteren mener: «*De lever en marerittaktig tilværelse på nåde til lyden av sirener og eksplosjoner.*».⁴⁹¹ Her ser vi hvordan forfatteren tydelig viser til at israelerne lever under dårlige vilkår, og at de har blitt utsatt for grusomme hendelser ved å måtte gjemme seg for Hamas raketter som er siktet mot dem. Den eneste årsaken til at det ikke er blitt drept flere israelere er fordi de er gode på å beskytte seg.

I teksten kan man kanskje også si at de sivile i Palestina blir satt i en offerrolle. Forfatteren viser til at årsaken til at Israels raketter dreper mye flere mennesker er fordi lederne i Gaza har valgt å eksponere befolkningen, de bruker dem som menneskelig skjold. Dette gjøres ved at Hamas legger sine hovedkvarter, bunkere og våpenlagre i førsteetasjen på skoler, sykehus, moskeer og boligblokker.⁴⁹² Her viser forfatteren til hvordan lederne i Gaza ofrer sivilbefolkningen for sin egen vinning. Dette kan også være et forsøk på å rettferdiggjøre hvorfor Israels raketangrep dreper flere enn de palestinske rakettene gjør. Selv om forfatteren prøver å forsvare Israel kommer også sivilbefolkningen i Gaza frem som ofrer her, mens det er lederne i Gaza som blir satt i en angriperrolle med sin taktikk om å bruke sivile skjold.

Forfatteren begynner med å vise til at han ikke er overrasket over Israels «brutalitet», men deres tilbakeholdenhet. Han mener det ikke er noe annet land eller regjering som ville tillatt tusenvis av granater å falle ned i byene sine. Her viser han videre til årsaken til at forholdet mellom dødsfall er så forskjellige, som nevnt ovenfor.⁴⁹³ Her ser vi hvordan forfatteren prøver å både legitimere Israel ved å vise at de har vært mer tålmodig enn noe annet land ville vært, i tillegg til at han legger skylden for de høye dødsfallene over på Gazas ledere. Videre prøver han også

---

⁴⁸⁹ Aftenposten, «Befri dem fra Hamas», (9. januar 2009), 5.

⁴⁹⁰ Ibid: 5.

⁴⁹¹ Ibid: 5.

⁴⁹² Ibid: 5.

⁴⁹³ Ibid: 5.

å legitimere at Israel skyter mot militære mål og utilsiktet ødelegger sivil eiendom, mens palestinerne skyter på byer, som også vil si sivile, noe som er en krigsforbrytelse.⁴⁹⁴ Videre nevner han også at Israel går langt for å skjermes sivile ved at de ringer opp de som bor i nærheten av militære mål og ber dem forlate området.⁴⁹⁵ Her ser vi igjen hvordan forfatteren prøver å legitimere Israels handlinger, både vet at de skyter mot militære mål, noe palestinerne ikke gjør, i tillegg til at de tar seg bryet med å ringe opp sivile som befinner seg i nærheten slik at de kan forlate området før angrepet kommer.

Til slutt viser Forfatteren også til at informasjon rundt blokaden ikke stemmer, og sier at så sent som 2. januar fikk 90 lastebiler med medisiner og mat slippe inn i området. I tillegg viser han også til at israelske sykehus hver dag behandler og tar imot skadde palestinere.⁴⁹⁶ Igjen ser vi hvordan forfatteren prøver å vise til at israelerne ikke er så brutale som andre medier viser til. Han avslutter også med et håp om at konflikten snart vil være over, og at andre medier også vil åpne øynene for at selv om Israel har gjort feil tidligere, så er det de ekstremistiske lederne som er palestinerne sine verste fiender, og at hvis dette fortsetter er det ikke bare Israel, men også palestinerne som må frigjøres fra Hamas.⁴⁹⁷

Denne teksten viser tydelig støtte til Israel, og legger skylden for palestinske dødsfall over på Hamas og lederne i Gaza. Selv om denne teksten tar Israel i forsvar ser vi likevel en likhet til de to tekstene som kritiserer Israel. Her er det ikke bare Israel som er offer for Hamas sine rakettskytinger, men de sivile palestinerne blir også offer for Hamas og deres taktikk med å bruke sivile som skjold.

«Krigsforbrytelser i Gaza?»

26. januar finner vi artikkelen «Krigsforbrytelser i Gaza?» i Dagsavisen.⁴⁹⁸ En lederartikkel i Dagsavisen 20. januar beskylder Israel for krigsforbrytelser. Dette er ikke forfatteren av denne teksten enig i, og forstår ikke hva denne beskyldningen bygges på. Teksten viser til Hamas som bruker sivile som skjold i Gaza, og at Hamas angriper Israel fra skoler, moskeer, sykehus FN-

---

⁴⁹⁴ Aftenposten, «Befri dem fra Hamas», (9. januar 2009), 5.

⁴⁹⁵ Ibid: 5.

⁴⁹⁶ Ibid: 5.

⁴⁹⁷ Ibid: 5.

⁴⁹⁸ Dagsavisen, «Krigsforbrytelser i Gaza?», (26. januar 2009), 5.

bygninger og private hjem. Disse bygningene blir også brukt for å lagre ammunisjon og våpen.⁴⁹⁹ Her ser vi igjen hvordan den palestinske sivilbefolkningen indirekte blir satt som ofre, mens Hamas blir angriperen. Videre spør forfatteren hva det internasjonale samfunnet gjorde for å stoppe Hamas da de utførte krigsforbrytelser ved å skyte tusenvis av raketter mot Israels sivilbefolkning i flere år? Samtidig viser han til at terrorvirksomhetene som Hamas og Hizbollah driver med, i tillegg til statene som støtter dem, Iran og Syria, og sier det ikke vil være mulig å få fred før disse stopper terrorvirksomheten.⁵⁰⁰ Her ser vi også hvordan forfatteren setter Israel som et offer for både terrorvirksomhet og krigsforbrytelser. Ved å vise til landene som driver terror og at verdenssamfunnet ikke har hjulpet dem med å stoppe dette, kan man se Pelegs punkt d. Forestillingen om at forfølgelsen inkluderer mange, de fleste eller til og med alle medlemmene fra den utenforstående gruppen.⁵⁰¹ Til slutt viser også forfatteren til at Israel er et land omtrent like stort som Hedmark fylke, med 7 millioner innbyggere, som er omringet av delvis fiendtlige arabiske land, som til sammen består av ca. 300 millioner innbyggere. Her tydeliggjør forfatteren hvor stort undertall israelerne er i.⁵⁰²

Det første forfatteren gjør i teksten er å fremheve at Israel har ønsket å unngå denne krigen i flere år. Da krigen likevel ble startet la de ned en stor innsats i å ringe sivile palestinere slik at de kunne komme seg bort fra Israels mål for angrepene mot Hamas. I tillegg trekkes det frem at Hamas bruker sivile som skjold, som nevnt i forrige avsnitt.⁵⁰³ Det vises også til at dødstallene fra militæraksjonene er tragiske, men de er også langt lavere enn i lignende hendelser. Israel har en rett til å forsvare seg selv, og det er Hamas som har valgt hvor krigen skal foregå, og som må ta ansvar for konsekvensene.⁵⁰⁴ Her ser vi tydelig at forfatteren prøver å legitimere Israel for sine handlinger og samtidig delegitimere Hamas for sine valg. Til slutt viser forfatteren til at Hamas er fiende av både Egypt, palestinere og de i Midtøsten som ønsker fred, men likevel er det bare Israel som tar et oppgjør med dem. Forfatteren hevder det er feil å si at Gaza er okkupert, med mindre det menes at Gaza er okkupert av Hamas.⁵⁰⁵ Forfatteren mener Dagsavisen har fremstilt feilinformasjon i tidligere artikler, og mener at fordømmelse av kun én side ikke vil bidra til fred, samtidig som han mener det er viktig folk får riktig fakta for

---

⁴⁹⁹ Dagsavisen, «Krigsforbrytelser i Gaza?», (26. januar 2009), 5.

⁵⁰⁰ Ibid: 5.

⁵⁰¹ Peleg, «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond», 2019, 3.

⁵⁰² Dagsavisen, «Krigsforbrytelser i Gaza?», (26. januar 2009), 5.

⁵⁰³ Ibid: 5.

⁵⁰⁴ Ibid: 5.

⁵⁰⁵ Ibid: 5.

å kunne gjøre opp sin egen mening.⁵⁰⁶ Her ser vi tydelig hvordan forfatteren prøver å legitimere Israels handlinger, og viser til at de er det eneste landet som kjemper mot Hamas, selv om de er en trussel for andre land og for å skape fred. Forfatteren ønsker også å fremheve at Gaza ikke er okkupert av Israel, men av Hamas.

Vi ser at denne teksten går langt for å legitimere Israels handlinger, og legger skylden over på Hamas, og også kritiserer avisen for å ikke vise det han mener er hele bildet i konflikten. Denne teksten er veldig lik forrige tekst ved at den legger skylden over på Hamas, og mener det er sivile palestinere og Israel som er offer for handlingene deres, denne teksten går kanskje enda mer i forsvar for Israel enn hva forrige tekst gjør. Likevel ser vi at det er likheter som kommer frem både i de tekstene som forsvare Israel, og de som kritiserer dem. Det er tydelig at sivile palestinere er ofre, og Hamas er en angriper. Det som skiller tekstene er at de som kritiserer Israel mener landet som den overordnede part må ta ansvar og ikke skyte mot de sivile palestere, selv om militære mål befinner seg i nærheten. De som beskytter Israel mener dette er Hamas sin feil, og at det er de og ikke Israel som skal ha skylden for de sivile livene som går tapt. Kritikken mot Israel er kanskje blitt midlere enn den var under den andre intifadaen og tidligere, og den som blir sett på som hovedfienden mer er Hamas og terrorisme. Likevel får Israel noe av ansvaret for de palestinske sivile livene som går tapt, selv om det her kommer frem delte meninger om hvem som egentlig har skylden.

Oppsummering

I dette kapittelet har jeg sett på to konflikter mellom Israel og Palestina. Først har jeg tatt for meg den andre intifadaen. Gjennom de fire tekstene fra den andre intifadaen ser vi at rollene mellom Israel og Palestina er snudd, og det er palestinerne som har fått en offerrolle. Videre ser vi også at det i kritikken mot Israel kommer frem enda hardere kritikk enn tidligere, vi så under intifadaen i 1988 at Israel ble sammenlignet med Sør-Afrika og apartheid,⁵⁰⁷ men nå er sammenligningen gått enda lenger og Israel blir sammenlignet med nazistene, og det blir hevdet at de driver med terror. Dette kan indikere at samfunnet i enda større grad har fått stor sympati med palestinerne. Vi ser også i tekstene som forsvare Israel, at det ikke er det samme fokuset på å sette Israel i en offerrolle, men heller å delegitimere palestinerne handlinger og legitimere

---

⁵⁰⁶ Dagsavisen, «Krigsforbrytelser i Gaza?», (26. januar 2009), 5.

⁵⁰⁷ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

Israel. Johansen skriver at kritikken mot Israel ble hardere enn vi var vant å se i norsk presse⁵⁰⁸, dette ser vi tydelig kommer frem, spesielt i Dagsavisen. Det som da er interessant er at Johansen skriver Dagsavisen var en av avisene som prøvde å balansere partene⁵⁰⁹, da teksten «Den lille drittsekken»⁵¹⁰ viser skarp kritikk mot Israel. Tre av tekstene her er fra begynnelsen av 2002, på denne tiden viser Johansen også til at det norske folk hadde begynt å få større sympati med palestinerne⁵¹¹, dette ser vi spesielt i tekstene som er kritiske mot Israel, men kanskje er dette også en årsak til at Israel ikke blir satt i en offerrolle lenger, men at man prøver å delegitimere palestinerne for handlingene deres. Det som tydelig kommer frem gjennom tekstene er at det vises en større sympati mot palestinerne gjennom tekstene som blir trykket i avisene.

Videre i oppgaven har jeg tatt for meg Gazakrigen i 2008/2009. Det som har vært interessant å se her er at kritikken mot Israel har endret seg, og er ikke like fordømmende som kritikken fra den andre intifadaen. I de fire tekstene jeg har tatt for meg her ser vi at Israel ikke blir sterkt fordømt for sine handlinger, men det blir vist til at de må ta et større ansvar, fordi de er den overordnede parten i denne konflikten. Dette kommer tydelig frem i teksten «Israel – Hamas».⁵¹² Her ser vi at Israel fordømmes, men også delvis blir satt i en offerrolle sammen med sivile palestinere. I denne teksten er det Hamas som blir angriperen, men det er likevel Israel som må ta et ansvar og ikke utsette uskyldige palestinere pga. Hamas sine handlinger. «Befri dem fra Hamas»⁵¹³ og «Krigsforbrytelser i Gaza?»⁵¹⁴ er to tekster som støtter Israel, men også her kommer sivile palestinere inn i en offerrolle, og Hamas blir fortsatt satt som angriperen. Man kan se at den sterke fordømmelsen mot Israel som vi fant i avisene under den andre intifadaen har dalt, og at det nå er Hamas som er den største forbryteren i denne konflikten. Både Israel og sivile palestinere havner i en offerrolle, men Israel får også et ansvar, fordi de er den sterkere parten i denne konflikten, og må ta ansvar for å ikke drepe uskyldige sivile.

---

⁵⁰⁸ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 149.

⁵⁰⁹ Ibid: 150.

⁵¹⁰ Dagsavisen, «Den lille drittsekken», (17. januar 2002), 44.

⁵¹¹ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 154.

⁵¹² Dagsavisen, «Israel - Hamas», (15. januar 2009), 2–3.

⁵¹³ Aftenposten, «Befri dem fra Hamas», (9. januar 2009), 5.

⁵¹⁴ Dagsavisen, «Krigsforbrytelser i Gaza?», (26. januar 2009), 5.

Kapittel 7: Avslutning

Denne oppgaven har forsøkt å utforske hvordan offerrollediskursen og legitimeringen av staten Israel har kommet til uttrykk i en norsk kontekst ved å undersøke meningsbryting i de to avisene Aftenposten og Arbeiderbladet i perioden 1948-2009. Oppgaven har undersøkt hvordan offerrollediskursen har blitt brukt for å skape sympati og rettferdiggjøre Israels handlinger. Oppgaven har også forsøkt å vise når diskursen er blitt utfordret og hvordan den har endret seg over seks tiår. I oppgavens første kapittel presenterte jeg min problemstilling som jeg ønsket å finne svar på gjennom avisartikler fra Arbeiderbladet og Aftenposten. Problemstillingen er: «*Hvordan har Israel/Palestina konfliktene blitt representert i de to avisene Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?*». Problemstillingen ble videre delt inn i to mer avgrensede spørsmål:

- Hvordan representeres legitimeringen av staten Israel i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?
- Hvordan representeres offerrollediskursen mot Israel i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?

Hvordan representeres legitimeringen av staten Israel i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?

Måten staten Israel ble legitimert på gjennomgikk en gradvis, men radikal endring gjennom denne perioden. Da staten Israel ble opprettet var fokuset å legitimere hvorfor jødene fortjente sin egen stat, og hvorfor denne skulle ligge i Palestina. Både jødenes tragiske historie og bibelsk historie blir brukt for å legitimere jødenes rett på en egen stat. Palestinernes rett på landet blir også delegitimert ved å bruke fellesbetegnelsen «araber» på palestinerne. Når vi kommer til Suezkrisen er det en endring i legitimeringen, nå er fokuset endret fra å legitimere hvorfor jødene skal få sin egen stat, til hvorfor de har valgt å gå til krig. En frykt for Israels utslettelse blir brukt for å legitimere Israels handlinger, samtidig blir også ansvaret lagt over på stormaktene og FN. Under seksdagerskrigen blir fortsatt Israels sikkerhet brukt for å legitimere Israels handlinger, det blir nevnt at det ikke vil være mulig å løse andre problemer, før nabostatene har anerkjent. Israel. Det som er interessant her er at noen også prøver å delegitimere Israels handlinger ved å vise til at de ikke kan slippe unna med alt fordi jødene har sympati etter 2. verdenskrig, samtidig blir også flyktingene fra 1948 brukt for å delegitimere

Israel. I 1973 under Yom Kippur krigen kommer det enda tydeligere frem en delt legitimering av konflikten. Israel, Egypt og Syria blir både legitimert og delegitimert for sine handlinger.

Da den første intifadaen brøt ut ser vi tydelig et brudd i avisene. Man kan se det er mer akseptabelt å rette kritikk mot Israel enn det har vært tidligere, dette kommer ekstra tydelig frem gjennom teksten i Arbeiderbladet, som tydelig bruker Apartheid for å delegitimere Israels handlinger. Til og med personer som støtter Israel viser kritikk mot handlingene de nå utfører, og mener det må ta en slutt. De som fortsatt støtter Israel prøver å legitimere handlingene deres ved å igjen trekke frem at Israel må kjempe for sin eksistens, og ansvaret for de palestinske flyktingene blir lagt over på araberlandene. Under den 2. intifadaen kan vi se at 2. verdenskrig og nazismen blir brukt for å delegitimere både Israel og palestinerne. Israeernes handlinger blir sammenlignet med nazistenes handlinger, noe som igjen viser en tydelig endring i avisene og hva som er akseptabelt å publisere. Under Gazakrigen i 2008/2009 ser vi fortsatt at det er Israel som blir kritisert, men igjen er det en endring. Israel blir delegitimert for å velge krig fremfor diplomati og beskyldt for å drive okkupasjon av palestinske områder. Hamas får også stor kritikk, spesielt for å bruke sivile som skjold, og for å angripe sivile. Likevel er det Israel som får et større ansvar i konflikten, siden de er okkupasjonsstaten må de ta et større ansvar i konflikten.

Hvordan representeres offerrollediskursen mot Israel seg i Aftenposten og Arbeiderbladet (Dagsavisen) mellom 1948-2009?

Jeg har tatt utgangspunkt i Pelegs fem punkter i offerrollediskursen når jeg har analysert tekstene. Vi kan gjennom perioden 1948-2009 se at offerrollediskursen og sympatien mot Israel endres gjennom perioden. Da staten Israel ble opprettet blir jødernes tragiske historie fremhevet: om hvordan de har blitt forfulgt, undertrykt og «hjemløse» i over 2000 år. Det blir også vist til hvordan jødene er i et tydelig undertall mot millioner av arabere. Da Suezkrisen brøt ut ser vi at det er en liten endring i offerrollediskursen, fra folket til nasjonen. Nå er det staten Israel som tydeligere blir satt i en offerrolle, og landet må kjempe for sin eksistens. Det vises til at det er Israel som har startet krigen, men at dette kun er fordi landet føler seg så truet at de ikke ser noen annen utvei enn å angripe for å beskytte seg. Dette argumentet fortsetter videre til 1967 og seksdagerskrigen, igjen er det Israels kamp for overlevelse som er i fokus, nabolandene har fortsatt ikke anerkjent staten Israel, og det vises også til at de har et mål om å utslette Israel.

Denne krigen gir opphav til en større grad av offentlig meningsbrytning om konflikten. Det publiseres tekster som kritiserer avisene, for å tilsynelatende gi et feilaktig bilde av konflikten. Likevel er dette bare begynnelsen på kritikken som går mot diskursen i samfunnet, og man kan se fra meningsmålingene både i 1967 og 1969 at sympatien hos opinionen fortsatt ligger hos Israel.⁵¹⁵

Under Yom Kippur krigen kommer det frem at avisene har hatt en mer balansert fremstilling av konflikten. Likevel blir det fortsatt vist til at Israel er offeret, de står nå mer alene i verdenssamfunnet, og må fortsatt kjempe for sin eksistens. Selv om avisene er mer nøytrale i sin fremstilling av konflikten, ser vi både fra tekster i avisene og meningsmålinger at sympatien i den norske opinionen fortsatt ligger hos Israel.⁵¹⁶ I 1988 ser vi en større debatt i de to avisene, delte meninger om konflikten kommer frem, likevel ser vi en stor endring i offerrollediskursen. Fortsatt blir det vist til at Israel står alene i verdenssamfunnet, men Israel har nå mistet mye sympati, og har nesten gått fra å ha en rolle som offer, til å få rollen som angriper. Nå er det palestinerne som har fått offerrollen, dette kommer ekstra tydelig frem i teksten «Fra Gaza til Soweto»⁵¹⁷ hvor Israels behandling av palestinerne blir sammenlignet med apartheid. Her er det også interessant å merke seg at Amnesty International i år har kommet frem til at Israel faktisk driver med apartheid mot palestinerne.⁵¹⁸ Noen prøver fortsatt å forsvare Israel, og viser til at landet fortsatt kjemper for sin eksistens, og den lidelsen de tidligere har gjennomgått. Samtidig ser vi ut fra meningsmålinger at sympatien nå har forflyttet seg fra israelerne til palestinerne i den norske opinionen.⁵¹⁹

Da den andre intifadaen bryter ut, ser vi at tendensen fra den første intifadaen fortsetter, Israel har mistet mye sympati og blir sterkt kritisert for handlingene sine. De som støtter Israel fortsetter å vise til at Israel kjemper for sin eksistens, men hovedsakelig prøver tekstene mer å delegitimere Israels fiender, enn å sette landet i en offerrolle. De som kritiserer Israel setter palestinerne tydelig i en offerrolle, og de beskylder Israel for å drive med etnisk rensing og sammenligner handlingene deres med nazistene. Det er tydelig at det er palestinerne som får størst sympati i det norske samfunnet, 44% hadde ett år etter den andre intifadaens start større

---

⁵¹⁵ Johansen, «'Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde'», 2006, 54–55.

⁵¹⁶ Johansen, «*Jødefolket inntar en særstilling*» (Portal, 2008), 120.

⁵¹⁷ Arbeiderbladet, «Fra Gaza til Soweto», (3. februar 1988), 2.

⁵¹⁸ Amnesty International, «Israel begår apartheid mot palestinere», 26.01.2022.

⁵¹⁹ Alstad, *Norske meninger* (Sigma, 1993), 79.

sympati med palestinerne, mens bare 9% hadde fått mer sympati med israelere.⁵²⁰ Vi ser at bruddet som kom i 1988 med den første intifadaen har fortsatt i samme retning, og en enda større del av befolkningen nå viser sympati med palestinerne. Når Gazakrigen bryter ut i 2008 er det fortsatt palestinerne som får størst sympati. En endring som skjer her er at Israel ikke får den samme rollen som angriper, men det kommer likevel kritikk mot handlingene deres. Det er sivile palestinere som blir satt i en offerrolle i denne konflikten, de blir angrepet av Israel, fordi Hamas velger å bruke sivile som skjold i konflikten. Hamas får angriperrollen, men det er Israel som må ta ansvar som den overordnede parten i konflikten.

Da Oslo-avtalen ble inngått var der overraskende lite tekster i avisene som uttrykte en mening rundt avtalen. Offerrollediskursen og legitimeringen kommer ikke like tydelig frem i denne perioden, tekstene i Aftenposten viser et håp om å få til en avtale, mens i Arbeiderbladet er det sterk skepsis mot begge parter, og ingen tror dette vil bli en langvarig fredsavtale. Likevel er det som er mest interessant her mangelen på meninger rundt avtalen hos det norske folk. Man skulle tro det ville være en større debatt i avisene rundt avtalen, da Norge hadde hatt en rolle i inngåelsen av den, men dette er ikke tilfellet.

Veien videre

Gjennom oppgaven har jeg brukt to aviser som empiri for min studie, for å supplere denne oppgaven kan det være interessant å se på både offerrollediskursen og legitimering også i andre aviser. Videre kan det også være interessant å utforske nærmere apartheid og Israel i Norge, nå har Amnesty bekreftet at Israel driver apartheid, men hvordan har dette kommet frem og blitt mottatt i det norske samfunnet tidligere? Som nevnt tidligere i oppgaven kan det også være interessant med en nærmere undersøkelse av den norske opinionen og avisenes dekning av Oslo-avtalen, hva mente nordmenn flest, og hadde de troen på at dette ville bli en varig løsning mellom Israel og palestinerne? Helt til slutt vil jeg også nevne at det kan være interessant å se hvordan sosiale medier i Norge har påvirket opinionen og konflikten, spesielt de siste årene fra 2012 og frem til i dag, da nyhetsbildet har en helt annen form enn på begynnelsen av 2000-tallet og tidligere.

---

⁵²⁰ Johansen, «Jødefolket inntar en særstilling» (Portal, 2008), 154.

Litteraturliste

Primærkilder

Aftenposten. «Dagens ekko». *Aftenposten*, 5. mai 1948, Morgen utgave. S. 4.

Aftenposten. «Aftenposten 1. november», *Aftenposten*, 1. november 1956, Morgen utgave. S.1-11.

Aftenposten. «Aftenposten 2. november», *Aftenposten*, 2. november 1956, Morgen utgave. S. 1-10.

Aftenposten. «Er Israel en angriperstat?» *Aftenposten*, 1. desember 1956, Aften utgave. S. 4.

Aftenposten. «Krigen mot Israel må forhindres». *Aftenposten*, 5. juni 1967, Morgen utgave. S. 2

Aftenposten. «Én krig, to folk», *Aftenposten*, 15. juni 1967, Morgen utgave. S. 4.

Aftenposten. «Nervekrig mot Israel», *Aftenposten*, 19. juni 1967, Morgen utgave. S. 2.

Aftenposten. «Det arabiske resonnement», *Aftenposten*, 11. oktober 1973, Morgen utgave. S. 2.

Aftenposten «Midt-Østen og politisk moral». *Aftenposten*, 13. oktober 1973, Morgen utgave. S. 2.

Aftenposten. «Odd Bull taler arabernes sak: Generalens debattinnlegg». *Aftenposten*, 17. oktober 1973, Morgen utgave. S. 4.

Aftenposten. «Uhyggelig», *Aftenposten*, 17. oktober 1973, Morgen utgave. S. 2.

Aftenposten. «General Odd Bulls løsning på det arabiske flyktningproblem». *Aftenposten*, 25. oktober 1973, Morgen utgave. S. 2.

Aftenposten. «La Israel leve», *Aftenposten*, 27. oktober 1973, Morgen utgave. S. 2

Aftenposten. «En Israelsk tragedie», *Aftenposten*, 25. januar 1988. S. 2.

Aftenposten. «Til forsvar for Israel». *Aftenposten*, 24. februar 1988. S. 6.

Aftenposten. «Veien frem i Midtøsten». *Aftenposten*, 1. september 1993. S. 14.

Aftenposten. «1993 - slutten på hundre års ensomhet?» *Aftenposten*, 5. september 1993. S. 9.

Aftenposten. «Uvilje mot fakta». *Aftenposten*, 4. januar 2001. S. 14.

Aftenposten. «Hva kan Norge gjøre for fred i Midtøsten?» *Aftenposten*, 30. oktober 2001. S. 14.

Aftenposten. «Ni pågrepet etter demonstrasjoner». *Aftenposten*, 30. desember 2008. S. 18.

Aftenposten. «Utspillpolitikk». *Aftenposten*, 30. desember 2008. S. 2.

Aftenposten. «Ønsker dialog med Hamas». *Aftenposten*, 30. desember 2008. S. 12.

Aftenposten. «Israels farlige overreaksjon». *Aftenposten*, 5. januar 2009. S. 2.

Aftenposten «Befri dem fra Hamas». *Aftenposten*, 9. januar 2009. S. 5.

Arbeiderbladet. «Israel». *Arbeiderbladet*, 19. mai 1948. S. 4.

Arbeiderbladet. «FN, Norge og Israel». *Arbeiderbladet*, 26. april 1949. S. 4-5.

Arbeiderbladet. «Skjærmyssel eller krig?» *Arbeiderbladet*, 30. oktober 1956. S. 16.

Arbeiderbladet. «Arbeiderbladet 31. oktober», *Arbeiderbladet*, 31. oktober 1956. S. 1-4.

Arbeiderbladet. «Arbeiderbladet 1. november», *Arbeiderbladet*, 1. november 1956. S. 1-20.

Arbeiderbladet. «Et vilkår for fred». *Arbeiderbladet*, 5. juni 1967. S. 4.

Arbeiderbladet. «Flyktning-tragedien som arabernes ledere skapte», *Arbeiderbladet*, 13. juni 1967. S. 2.

Arbeiderbladet. «Midt-Østen og Norges ansvar», *Arbeiderbladet*, 14. juni 1967. S. 15.

Arbeiderbladet. «Israel og Arbeiderbladet», *Arbeiderbladet*, 16. juni 1967. S. 10.

Arbeiderbladet. «Odd Bull taler Palestina-arabernes sak. Militær makt - terror og lureri er ingen løsning», *Arbeiderbladet*, 16. oktober 1973. S. 1 og 14.

Arbeiderbladet. «Med ryggen mot havet», *Arbeiderbladet*, 18. oktober 1973. S. 8.

Arbeiderbladet. «Midt-Østen fra innsiden». *Arbeiderbladet*, 25. oktober 1973. S.8.

Arbeiderbladet. «Israel og Arbeiderbladet», *Arbeiderbladet*, 1. november 1973. S. 8.

Arbeiderbladet. «Israel isoleres». *Arbeiderbladet*, 9. januar 1988. S. 4.

Arbeiderbladet. «Fra Gaza til Soweto». *Arbeiderbladet*, 3. februar 1988. S. 2.

Arbeiderbladet. «Gratulerer, Israel», *Arbeiderbladet*, 21. april 1988. S. 2.

Arbeiderbladet. «Palestina - et spesielt tilfelle». *Arbeiderbladet*, 18. september 1993. S. 32.

Arbeiderbladet. «Vil PLO-avtalen lykkes?» *Arbeiderbladet*, 7. desember 1993. S. 16.

Dagsavisen. «Karakteristikker av Israel i dag og i morgen?» *Dagsavisen*, 10. januar 2002. S. 44.

Dagsavisen. «Den lille drittsekken». *Dagsavisen*, 17. januar 2002. S. 44.

Dagsavisen. «Tåregass mot demonstranter». *Dagsavisen*, 30. desember 2008. S. 15.

Dagsavisen. «Israel - Hamas». *Dagsavisen*, 15. januar 2009. S. 2-3.

Dagsavisen. «Krigsforbrytelser i Gaza?» *Dagsavisen*, 26. januar 2009. S. 5.

VG. «Sterke norske fordømmelser av krigshandlingene». *VG*, 28. desember 2008.
<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/RJIWa/sterke-norske-fordoemmelser-av-krigshandlingene>.

Sekundærkilder

Alstad, Bjørn. *Norske meninger : 1946-1993 : 1 : Norge og verden*. Oslo: Sigma, 1993.

Amnesty International. «Israel begår apartheid mot palestinere». Amnesty International, 1. februar 2022. <https://amnesty.no/israel-begar-apartheid-mot-palestinere>.

Bantustan. (2020, 12. februar). I *Store norske leksikon*. <http://snl.no/bantustan>.

Berent, Moshe. «Zionism and Victimization: From Rejection to Acceptance». I *Victimhood Discourse in Contemporary Israel*, redigert av Ilan Peleg, 15–36. Lanham, Maryland: Lexington Books, 2019.

Bøe, Jan Bjarne, og Ketil Knutsen. *Innføring i historiebruk*. Kristiansand: Cappelen Damm høyskoleforl., 2012.

Davis, Uri. *Israel, an Apartheid state*. University of Michigan: Zed Books, 1987.

Desmond Tutu. (9. April 2022). I *Wikipedia*.

https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Desmond_Tutu&oldid=1081734900.

- Diner, Dan, og William Templer. «Cumulative Contingency: Historicizing Legitimacy in Israeli Discourse» *History and memory* 7, nr. 1 (1995): 147–70. <https://www.jstor.org/stable/25618683>
- Fosshagen, Kjetil. (15. september 2021). «Orientalisme». I *Store norske leksikon* <http://snl.no/orientalisme>.
- Foucault, Michel. *The archaeology of knowledge and the discourse on language*. New York: Pantheon books, 1972.
- Gilbert, Martin. *Israel: A History*. 3. utgave. RosettaBooks, 2014. ProQuest Ebook Central.
- Harkham, Raphael D. «Understanding Israel’s Public Diplomacy Strengths and Weaknesses». *Israel Journal of Foreign Affairs* 5, nr. 3 (januar 2011): 103–113. <https://doi.org/10.1080/23739770.2011.11446475>.
- Heian-Engdal, Marte. *Israel: Historie, politikk og samfunn*. Oslo: Cappelen Damm AS, 2018.
- Johansen, Karl Egil. «‘Et slikt folk kan ingen Eichmann utrydde’ – haldninga til jødane og staten Israel i norsk presse 1945–1967». *Historisk tidsskrift* 85 (mars 2006): 25–56. <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/ISSN1504-2944-2006-01-03>.
- Johansen, Karl Egil. «*Jødefolket inntar en særstilling*»: norske haldningar til jødane og staten *Israel*. Kristiansand: Portal, 2008.
- Karlsson, Karl-Göran. «The uses of history and the third wave of Europeanisation». I *A European memory? : contested histories and politics of remembrance*, redigert av Malgorzata Pakier og Bo Stråth, (Vol. 6), 38–54. New York: Berghahn Books, 2010.
- Magen, Clila, og Ephraim Lapid. «Israel’s military public diplomacy evolution: Historical and conceptual dimensions». *Public Relations Review* 44, nr. 2 (juni 2018): 287–298. <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2017.11.003>.

- Munayyer, Yousef. «Crisis Moments: Shifting the Discourse». *Journal of Palestine Studies* 44, nr. 1 (2014): 97–105. <https://doi.org/10.1525/jps.2014.44.1.97>.
- Neumann, Iver B. *Innføring i diskursanalyse - Mening, materialitet og makt*. 2. utgave. Bergen: Fagbokforlaget, 2021.
- NOU 2000: 6. *Lillehammer-saken - Omstendigheter rundt drapet på Ahmed Bouchikhi den 21. juli 1973 og sakens senere håndtering av norske myndigheter*. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2000-6/id142668/sec6>.
- Pappé, Ilan. *The Ethnic Cleansing of Palestine*. Oxford: Oneworld, 2006.
- Peleg, Ilan. «Hegemonic Victimhood Discourse in Contemporary Israel and Beyond: Conceptual Introduction and an Analytical Framework». I *Victimhood Discourse in contemporary Israel*, redigert av Ilan Peleg, 1–14. Lanham, Maryland: Lexington Books, 2019.
- Philo, Greg og Mike Berry. *More Bad News From Israel*. 2. utgave. London, , United Kingdom: Pluto Press, 2011. ProQuest Ebook Central.
- Postholm, May Britt, og Dag Ingvar Jacobsen. *Læreren med forskerblikk: Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Oslo: Cappelen Damm, 2017.
- Roy, Sara. «Reflections on the Israeli-Palestinian Conflict in U.S. Public Discourse: Legitimizing Dissent». *Journal of Palestine Studies* 39, nr. 2 (2010): 23–38. <https://doi.org/10.1525/jps.2010.XXXIX.2.23>.
- Sayegh, Fayeze. «Zionist Colonialism in Palestine (1965)». *Settler Colonial Studies* 2, nr. 1 (2012): 206–225. <https://doi.org/10.1080/2201473X.2012.10648833>.
- Shindler, Colin. *A History of Modern Israel*. New York, United States: Cambridge University Press, 2013. ProQuest Ebook Central.

Shlaim, Avi. *The Iron Wall: Israel and the Arab World*. New York: W.W. Norton, 2000.

Sabra. (22. januar 2020). I *Store norske leksikon*. <http://snl.no/Sabra>.

Skjærmyssel. (29. juni 2020). I *Store norske leksikon*. <https://snl.no/skj%C3%A6rmyssel>.

Waage, Hilde Henriksen. *Norge - Israels beste venn: norsk Midtøsten-politikk 1949-1956*. Oslo: Universitetsforl., 1996.

Waage, Hilde Henriksen. *Konflikt og stormaktspolitikk i Midtøsten*. Kristiansand: Cappelen Damm AS, 2013.

Wang, Cynthia. «Victimhood in the Face of Media Ideological Battle: A Critical Discourse Analysis on the British Media's Coverage of Stabbing Incidents in the Israeli-Palestinian Conflict». *Journal of Holy Land & Palestine Studies* 16, nr. 1 (mai 2017): 79–98. <https://doi.org/10.3366/hlps.2017.0153>.